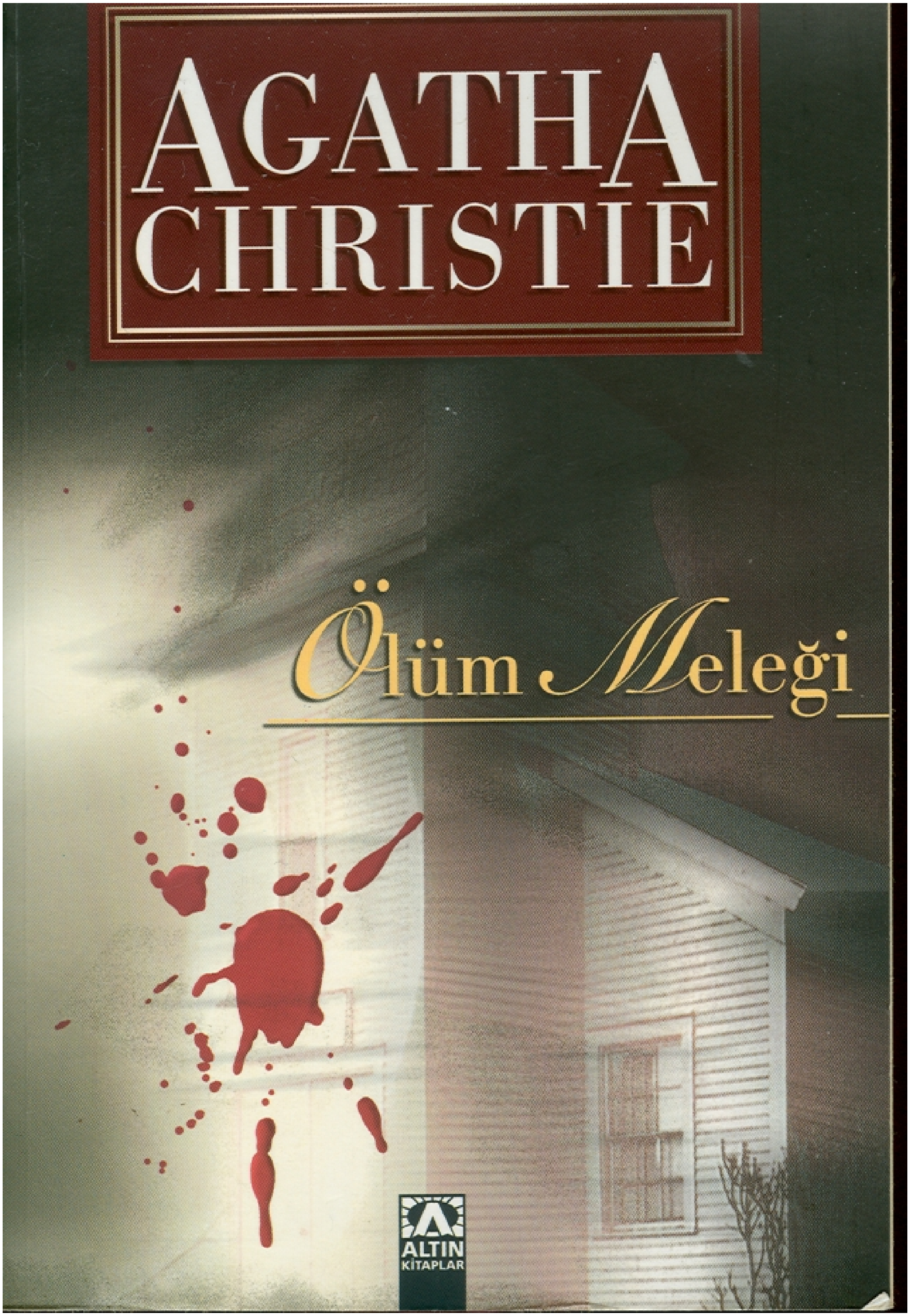
AGATHA CHRISTIE

Ölüm Meleği

ALTIN KİTAPLAR

AGATHA
CHRISTIE
Ölüm Meleği
ALTIN
KİTAPLAR

Kitabın Orijinal Adı:NEMESIS

BASIM / Baskı2. AĞUSTOS 2003 AKDENİZ YAYINCILIK AS. Matbaacılar Sitesi No: 83 Bağcılar - İstanbul

AGATHA CHRISTIE

ISBN 975 - 21 - 0325 -1

ALTIN KİTAPLAR YAYİN EVİ Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu tşhanı

Cağaloğlu - İstanbul Tel: 0.212.513 63 65/526 80 12

0.212.520 62 46/513 65 18 Faks: 0.212.526 80 11

http://www.altinkitaplar.com.tr

info@ altinkitaplar.com. tr

ALTIN KİTAPLAR

Agatha CHRISTIE

TÜRKÇESİ GÖNÜL SUVEREN

ALTIN KİTAPLAR

ESRARLI OLAYLARLA İLGİSİ OLANLAR

Jane Marple: Yaşlı hiç evlenmemiş bir bayan. Kötülüğün kokusunu alırdı.

Jason Rafiel: Zengin bir iş adamı. Adaletin yerine gelmesini istiyordu.

Esther Walters: Bay Rafiel'in sekreteri. İyi ve dürüst bir kadındı.

Cherry: Miss Marple'ın hizmetçisi. Onun yorulmasını istemiyordu.

Brodribb-Schuster: Bay Rafiel'in avukatları. Adamın, Miss Jane Marple'dan ne istediğini anlayamıyorlardı.

Bayan Sandbourne : Genç bir kadın. Otobüs turlarını yönetiyordu.

Geraldine Riseley-Porter : Sosyeteden bir kadın. Kendisinin çok önemli olduğunu düşünüyordu.

Joanna Crawford: Bayan Riseley-Porter'ın yeğeni. Çok becerikli bir kızdı..

Elizabeth Temple: Tanınmış bir okulun eski müdiresi. Şahsiyet sahibi bir kadındı.

Albay Walker ve eşi: Orta yaşlı bir çift. Otobüsle gezintiye çıkmışlardı.

Mamie ve Henry Butler : Amerikalı bir karıkoca. Seyahate meraklıydılar.

Profesör Wanstead: Psikoloji ve pataloji alanlarında isim yapmıştı.

Richard Jameson: Mimar. Eski şatoları inceliyordu.

Miss Lumley ve Miss Bentham: Yaşlı iki arkadaş. Kedilerini evde bırakarak yolculuğa çıkmışlardı.

Miss Barrow ve Miss Cooke: Orta yaşlı iki arkadaş. Davranışları biraz gizemliydi.

Bay Caspar: Bir yabancı. Fazla heyecanlıbir adamdı.

Emlyn Price: Bir delikanlı. Joanna Crawford'la ilgileniyordu.

Laviniâ Glynn: Eski konakta oturan üç kardeşten ortancası. İyi bir kadındı.

Clotilde Bradbury-Scott: Lavinia'nın ablası. Çok üzgün bir hali vardı.

Anthea Bradbury-Scott: Clotilde ve Lavinia'nın küçük kardeşleri. Biraz anormaldi.

Michael Rafiel: Bay Rafiel'in oğlu. Çok yakışıklı fakat ahlaksız bir gençti.

Nora Broad: Genç bir kız. Erkek delisi olduğu söyleniyordu.

Verity Hunt: Güzelliğiyle dikkati çeken bir genç kız. Evlenmekten vazgeçmişti.

Başdiyakoz Brabazon: Yaşlı bir din adamı. Gelmeyen bir damatla gelini beklemişti.

MİSS MARPLE'IN ELİNDE ŞU İPUÇLARI VARDI:

•Kırmızı-siyah, kareli bir kazak...

•Bir çiçek...

•Eski bir ev...

•Bir mektup...

•Bir resim...

•Bir fincan kahve...

•Bir otobüs dolusu yolcu...

•Kıyılamayan bir nikâh...

•"Kurşuni Koç" kayaları...

•Bir paket...

MİSS MARPLE'IN ESRARI ÇÖZEBİLMESİ İÇİN ŞU SORULARI

CEVAPLANDIRMASI GEREKİYORDU:

•Elizabeth, "Dünyanın en korkunç kelimesi 'sevgi'dir," derken neyi kastetmişti?

•Bay Rafiel, Miss Marple'ın ne yapmasını istiyordu?

•Miss Cooke'la Miss Barrow neden yaşlı kadından kaçıyorlardı?

•Anthea gerçekten bahçeden korkuyor muydu?

•Eski konaktaki gizli acının kaynağı neydi?

•Nora nereye gitmişti?

•Verity niçin nişanı bozmuştu?

•Miss Cooke bahçıvanlıktan gerçekten anlıyor muydu?

•Profesör Wanstead dost muydu? Yoksa düşman mı?

•Michael gerçekten suçlu muydu?

1. Başlangıç

Miss Jane Marple, akşamları gazetesini okumayı âdet edinmişti. Evine her sabah iki gazete gelirdi. Miss Marple, bunlardan ilkini sabah çayını içerken gözden geçirirdi. St. Mary Mead Kasabası'ndaki bütün yaşlı kadınların yaptıkları gibi...

Öğleden sonra ise, romatizmalı sırtını rahat ettirmek için satın aldığı özel şekilde yapılmış dik arkalı koltuğunda bir müddet kestirir ve nihayet sıra Times gazetesine gelirdi. Sabah gazetesi gibi Times'da artık eskisi gibi değildi.

Değişmişti bu da. İşin en sinir bozucu tarafı, insanın aradıklarını bir türlü

bulamamasıydı. Mesela resimli iki sayfa Capri'ye yapılan bir yolculuğa ayrılıyordu. Spor haberleri eski günlere göre çok daha fazlaydı. Uygun yerlere konuldukları için Miss Marple'ın hemen ilgisini çeken doğum, ölüm ve evlenme haberleri de başka bir sayfaya sıkıştırılmıştı.

Miss Marple, önce haberlere bir göz gezdirdi. Arria sabah gazetesindekilerin eşiydi bunlar. Miss Marple, içini çekerek, daima yaptığı gibi doğum, ölüm ve evlenme ilanlarının bulunduğu sayfayı açtı. Yaşlı kadın bir taraftan da, acı bir durum bu, diye düşünüyordu. Ama insan artık sadece ölümlerle ilgileniyor...

Tabii birçok çiftin çocukları oluyordu ama Miss Marple'ın tanımasına imkân yoktu bu gençleri. "Torunlar" diye bir sütun olsaydı o zaman yaşlı kadın sevinçle orada tanıdık bazı isimlere rastlayabilirdi. O zaman, "A, Mary Prendergast'ın üçüncü torunu da dünyaya gelmiş," diye

bağırırdı. Fakat yine bu da insanın dostlarıyla doğrudan doğruya ilgili olan haberlere pek benzemezdi.

Miss Marpie, evlenme haberlerini de öyle inceden inceye okumadı. Çünkü

arkadaşlarının çocukları yıllar önce evlenmişlerdi. Yaşlı kadın ölüm sütununa gelince bütün dikkatini topladı. Daha doğrusu hiçbir ismi gözden kaçırmamaya çalışıyordu.

"AlloWay, Angopastro, Arden, Barton, BurgoWeisser... Aaa! Bir Alman adı bu.

Ama adam Leeds'liymiş... Carpenter, Camperdown, Clegg... Clegg? Acaba bu tanıdık Clegglerden biri mi? Hayır, pek benzemiyor... Janet Clegg.

Yorkshire'lıymış. McDonald, McKenzie. Nicholson... Nicholson? Hayır, yine bildik Nicholson değil. Ogg, Ormerod... Bu halalardan biri olacak. Linda Ormerod... Hayır, öyle birini tanımıyordum. Quantril? Allah Allah, Elizabeth Quantritin yıllar önce öldüğünü sanıyordum. Demek kadın bu kadar uzun zaman yaşamış. Halbuki zayıf ve kırılgan bir insandı. Hatta herkes onun genç yaşta ölüp gideceğini düşünürdü... Race, Radley, Rafiel... Rafiel?..." Miss Marple'ın hafızasında hafif bir kıpırtı oldu. "Bu ad hiç de yabancı gelmedi bana. Rafiel Belford, Part, Maidstone... Hayır, bu adresi hatırlamıyorum. 'Çelenk yollanmaması rica olunur...'" Jason Rafiel. Evet, garip bir ad bu. Herhalde bir yerde duydum. Ross -Perkins. Acaba bu- hayır, hayır, değil..." Miss Marpie, gazeteyi dizlerine bıraktı. Bilmeceyi gözden geçirirken Rafiel adının kendisine neden tanıdık geldiğini anlamaya çalışıyordu. "Sonunda hatırlayacağım..." Miss Marpie, yaşlı insanların hafızalarının nasıl çalıştığını çoktan öğrenmişti. "Sonunda her şeyi hatırlayacağımdan hiç şüphem yok." Pencereden dışarıya, bahçesine baktı. Bir

taraftan da bahçeyi düşünmemeye çalışıyordu. Miss Marpie yıllarca bu bahçede zevkle, uzun uzun uğraşmıştı. Ama son zamanlarda doktorların ukalalığı

tutmuştu işte. Artık bahçede çalışmak ona yasaktı. Yaşlı kadın, içini çekerek örgü

torbasını aldı ve içinden bitmek üzere olan bir çocuk zıbını çıkardı. Arka ve önler tamamdı. Şimdi kolları örecekti. Yaşlı kadın, tekrar içini çekti. "Kol örmek de çok iç sıkıcı bir iş... Birbirine benzeyen iki kol... Evet, pek iç sıkıcı bir şey bu... Fakat pembe yünün rengi gerçekten güzel... Dur, dur... Pembe yün?... Evet, bu biraz önce gazetede okuduğum isimle ilgili. Pembe yün... Masmavi bir deniz... Karayip denizi... Bir kumsal. Güneş... Ben yün örüyordum yine... Aaa! Tabii! Bay Rafiel.

Yeğenim Ray-mond beni dinlenmem için Karayipler'deki St. Honore Adası'na yollamıştı. Hatta yola çıkmadan önce Raymond'un karısı Joan'un, Jane Hala, yine cinayet olaylarına karışmayın sakın,' dediğini de hatırlıyorum... Tabii, ben cinayete filan karışmayı hiç istemiyordum. Ama olaylar beni buna zorladı. Bunun sebebi de tek gözü cam olan yaşlı bir binbaşının bana uzun hikâyeler anlatmakta ısrar etmesiydi. Zavallı adamcağız... Adı neydi onun?... Unutmuşum. Bay Rafiel ve sekreteri... Bayan... Walters. Evet, Bayan Est-her Walters. Ve masörü Jackson.

Şimdi hepsini hatırladım. Zavallı Bay Rafiel. Demek öldü? Ama o, günlerinin sayılı olduğunu zaten biliyordu. Bunu bana da ima etmişti. Hatta Bay Rafiel, doktorların tahmininden daha fazla da yaşamış... Öyle anlaşılıyor. Kuvvetli, inatçı

bir adamdı. Ve çok da zengindi..."

Miss Marpie, düşünceli düşünceli örgü örmeye başladı. Fakat aklı Bay Rafieldeydi. Onunla ilgili bazı şeyleri hatırlamaya çalışıyordu. Aslında kolay kolay unutulacak bir insan değildi, Bay Rafiel. Miss Marpie, adamın hayalini gözlerinin önünde canlandırabiliyordu. "Evet, şahsiyet sahibiydi o. Aksi, öfkeli bir insandı. Bazen çok kaba olurdu. Fakat kimse onun kabalıklarına kızmazdı. Bunun sebebi de, Bay Rafiel'in çok zengin olmasıydı. Evet, o gerçekten çok zengindi.

Otele de yanında sekreteri ve iyi bir masör olan erkek hastabakıcısıyla gelmişti.

Onların yardımı olmadan kolay kolay etrafta dolaşamıyordu... Fakat adamın masörü biraz şüphe uyandıran bir tipti. Bay Rafiel zaman zaman ona çok sert davranırdı. Ama adam buna hiç aldırmazdı. Tabii bunun sebebi de yine Bay Rafiel'in çok zengin olmasıydı. Bay Rafiel bana, "Ona hiç kimse verdiğim paranın yarısını bile teklif etmez," demişti. "Bunu kendisi de biliyor. Ama onun işini iyi bildiğini de söylemeliyim..." Acaba Jackson... Yoksa masörün adı Johnson muydu?... Her neyse. Adam, Bay Rafiel'in yanında kaldı mı? Aradan bir buçuk yıl geçti. Hayır, masörün Bay Rafiel'le kaldığını sanmıyorum. Bay Rafiel, değişiklikten hoşlanırdı. Daima aynı yüzleri görmekten sıkılırdı o. Aynı sesleri işitmekten de... Bu bakımdan ona hak veriyorum... Yardımcım Miss Bishop gittiğinden beri, ben de bir hayli rahatladım. Yeni kız daha iyi... Tamam, Bay Rafiel'in masörünün adı Jackson'dı. Arthur Jackson. Sekreterinin adı ise Esther Walters. İyi bir kadındı o. Şimdi nerede acaba? Bay Rafiel kendisine para bıraktı

mı? Herhalde... Galiba adam bana bu konuda bazı şeyler de söylemişti. Hay Allah, insan bir şeyi kesinlikle hatırlamaya çalışırken aklı tamamen karışıyor...

Evet, Esther Walters. Karayipler'de olanlar genç kadını çok sarsmıştı. Duldu sanırım. Esther Walters'ın tekrar evlenmiş olduğunu umarım. Şöyle iyi, güvenilir, müşfik bir adamla. Fakat pek de sanmıyorum. Çünkü Esther Walters, olmayacak insanlara âşık olan kadınlardandı galiba... Miss Marple, tekrar Bay Rafiel'e döndü.

"Çelenk istemiyormuş... Tabii ben de çiçek gönderecek değildim zaten. O

isteseydi İngiltere'deki bütün çiçekçileri satın alabilirdi. Ayrıca onunla fazla bir samimiyetimiz de yoktu. Kendisiyle dost veya arkadaş değildik. Bay Rafiel'le kısa bir zaman için... birlikte çalıştık, diyebilirim. Ama ne heyecanlı günlerdi onlar!

Bay Rafiel tam güvenilecek bir yandaştı. Ben de bunu biliyordum. Onun için de Karayipler'deki o karanlık, tropik gecede koşa koşa ona gittim. Ah, evet, şimdi hatırladım. Başıma da uçuk pembe yünden bir eşarp sarmıştım. Bay Rafiel bana bakarak güldü. Sonra söylediğim sözleri duyunca da bir kahkaha attı. Ama sonunda gülmekten vazgeçti ve istediğimi de yaptı." Miss Marple, içini çekti. "Ah gerçekten çok heyecanlı günlerdi onlar. Olanlardan yeğenim Raymond'la karısı

Joan'a hiç bahsetmedim. Çünkü onlar bana böyle işlere karışmamamı tembih etmişlerdi..." Yaşlı kadın, başını salladı. "Evet..." Sonra da usulca mırıldandı.

"Zavallı Bay Rafiel... Onun azap çekmediğini umarım... Ama herhalde çekmemiştir. Tanınmış doktorlar sonuna kadar ona uyuşturucu ilaçlar vermiş

olmalılar... Karayipler'deki adalarda geçirdiği o birkaç hafta boyunca Bay Rafiel, bir hayli acı çekmişti. Daima sancısı vardı onun. Evet, cesur bir adamdı Bay Rafiel... Ölmüş

olmasına üzülüyorum. Çünkü dünya için büyük bir kayıp bu...

Ama ölmüş işte. Herhalde cesedini yakar ve külleri de büyük, mermer bir mezara koyarlar... Adamın evli olup olmadığını bile bilmiyorum. Hiçbir zaman karısından veya çocuklarından bahsetmezdi. Yalnız mıydı o? Veya belki de hayatı çok dolu olduğu için hiçbir zaman yalnızlık duymuyordu..."

Miss Marple, o akşam koltuğunda oturarak uzun uzun Bay Rafiel'i düşündü.

İngiltere'ye döndükten sonra adamı bir daha göreceğini sanmamıştı. Fakat acayip bir şekilde, Bay Rafiel'le aralarında daima bir bağ olduğunu düşünmüştü. Belki de bunun sebebi birlikte birinin hayatını kurtarmış olmalarıydı. Veya belki de aralarında başka bir bağ vardı...

Aklına gelen fikir Miss Marple'ı fena halde sarstı. "Herhalde aramızdaki bağın sebebi ikimizin de 'amansız' oluşumuz değildi... Ben amansız ve acımasız bir kadın mıyım?... Çok garip. Bunu şimdiye kadar hiç düşünmemiştim... Fakat bana gerektiğinde amansız ve acımasız olabilirmişim gibi geliyor."

Kapı açılarak, kıvırcık bir kafa içeri uzandı. Miss Bishop'un yerine gelen yardımcısı Cherry'di bu.

Cherry, "Bir şey mi söylediniz?" diye sordu.

Miss Marple, "Kendi kendime konuşuyordum," diye cevap verdi. "Acaba ben acımasız olabilir miyim?"

Cherry, bağırdı. "Ne? Siz mi? Hiçbir zaman! Siz melek gibi bir kadınsınız."

Miss Marple, "Belki," dedi. "Fakat önemli sebepler yüzünden acımasız ve amansız olabilirim." "Önemli sebepler dediğiniz nedir?" Yaşlı kadın, başını

salladı. "Adalet uğruna mesela." Cherry, "Küçük Gary Hopkins'e karşı bir hayli sert davrandığınızı itiraf etmeliyim," diye mırıldandı. "Hani onu kediye işkence ederken yakaladığınız gün... Sizi ve ördüğünüz o güzel şeyleri görenler bir kuzu kadar uysal olduğunuzu sanır. Fakat bana kalırsa gerektiğinde bir aslan da kesilebilirsiniz."

Miss Marple, tereddütle hizmetçisine baktı. Kendisini aslan rolünde pek göremiyordu. Evet, zaman zaman sinirlenirdi. Örneğin Cherry'den önce yanında çalışan Miss Bishop'a. Ama öyle zamanlarda da, daha çok silah olarak alaya başvururdu. Miss Marple aslanların espirili olduklarını pek sanmıyordu. Bir aslan kükrer, saldırır ve pençelerini kullanırdı. Ve herhalde avından iri parçalar koparak yerdi.

Miss Marple, "Doğrusu şimdiye kadar böyle şeyler yapmış değilim," diye mırıldandı...

Yaşlı kadın, akşama doğru her zaman olduğu gibi hafif bir öfke ve özlemle bahçesinde dolaşırken, yine bu meseleyi düşündü. Belki de ona bu konuyu çiçek tarhındaki "aslan ağızları" hatırlatmıştı. Yaşlı kadın, "Hay Allah!" dedi. "ihtiyar George'a sarı aslan ağzı istediğimi kaç defa söyledim? Ama bahçıvanlar nedense bu acayip mor renge pek meraklılar." Miss Marple, farkına varmadan sesini yükseltti. "Sapsarı demiştim!"

O sırada bahçenin önünden geçmekte olan biri birdenbire durakladı.

"Affedersiniz... Bir şey mi söylediniz?"

Miss Marple, dönerek parmaklığın üzerinden baktı. "Korkarım kendi kendime konuşuyordum." Yolda duran, bir yabancıydı. Miss Marple, St. Mary Mead'dekilerin hepsini tanırdı. Herkesle konuşmasa bile kimin kim olduğunu bilirdi. Şimdi kendisiyle konuşan irice bir kadındı. Eski fakat temiz bir tüvit etek, güzel yürüyüş ayakkabıları ve zümrüt rengi bir kazak giymişti. Başında örgü bir eşarp vardı. Miss Marple, "Maalesef insan benim yaşıma gelince kendi kendine konuşmaya da başlıyor," diyerek ilave etti.

Yabancı kadın, "Bahçeniz çok güzel," dedi.

Miss Marple, içini çekti. "Eskisi kadar değil. Bahçeye kendim baktığım günlerde..."

"Anlıyorum. Neler hissettiğinizi biliyorum. Herhalde sizin de çiçeklerden çok iyi anladığını iddia eden bir bahçıvanınız var. Onlara bir sürü isim takarım ben.

Korkarım adların hiçbiri de hoş değildir. Evet, bazıları bahçeden gerçekten anlarlar. Bazıları da hiçbir şey bilmezler. Eve gelip, bol bol çay içer ve birkaç

yabani otları sökerler. Bir kısmı gerçekten iyi adamlardır, ama insan yine de sinirlenir. "Ben de bahçeye çok meraklıyımdır," diyerek devam etti..

Miss Marple, ilgiyle sordu. "Siz de burada mı oturuyorsunuz?"

"Bayan Hastings'in yanında kalıyorum. Galiba o sizden söz etmişti. Siz Miss Marple'sınız değil mi?"

"Evet."

'Ben hem yardımcı, hem de bahçıvanım. Ha, aklıma gelmişken. Adım Bartlett.

Miss Bartlett... Bayan Hastings'in bahçesinde yapılacak fazla bir şey yok. O daha çok belirli mevsimlerde çiçek açan fidanlara meraklı. Onun için şöyle diş

geçirecek bir şey bulamıyorum..." Bu sözleri söylerken, ağzını açarak dişlerini gösterdi. "Tabii başka işler de yapıyorum. Örneğin alışveriş... Ama isterseniz günde bir iki saat gelip bahçenizle meşgul olabilirim! Şimdiki bahçıvanınızdan muhakkak ki çok daha iyiyim..."

Miss Marple, "Benim işim kolay," dedi. "Ben en çok çiçeklerden hoşlanırım.

Sebzelere pek aldırmam."

"Bayan Hastings'in sebzelerine de ben bakıyorum. Sıkıcı bu iş ama gerekli.

Neyse, ben artık gideyim." Sanki yaşlı kadının görünüşünü ezberlemeye çalışıyormuş gibi Miss Marple'ı tepe den tırnağa kadar dikkatle süzdü. Sonra neşeyle selam verert;!- uzaklaştı.

Miss Marple, Bayan Hastings, diye düşündü. "Bu isimde birini hatırlamıyorum...

Eski dostlarımdan değil o. Ah, tabii. Herhalde kadın yolun sonundaki yeni yapılan evlerden birinde oturuyor. Oraya geçen yıl birkaç aile taşındı." Yaşlı kadın dönerek yine öfkeyle mor aslan ağızlarına baktı. "Şurada birkaç ot var... Onlar sökmeyi öyle isterdim ki..." İçini çekerek, bu isteğini yenmeye çalıştı. Ağır ağır eve döndü. Tekrar Bay Rafiel'i düşünmeye başlamıştı.

"Onunla ben... Gençliğimde sık sık bahsettiğimiz o kitabın adı neydi? 'Gece geçen gemiler...' Evet, düşünülecek olursa uygun bir benzetme bu. Gece geçen gemiler...

Bay Rafiel'e de yardım istemek için gece gitmiştim. Israrla ona zaman kaybetmememiz gerektiğini söyledim. O teklifimi kabul etti ve gerekli hazırlıkları

yaptırttı. Belki o sırada bir aslana da benziyordum. Hayır, bu yanlış. O sırada öfkeli değildim. Sadece bazı şeylerin yapılması gerektiğini düşünüyordum. Bu konuda da ısrar ettim. Bay Rafiel o zaman durumu hemen anladı. Zavallı Bay Rafiel. Gece yanımdan geçen o gemi gerçekten ilgi çekiciydi... Belki insan onun ka balığına alıştıktan sonra, Bay Rafiel'in aslında uysal bir adam olduğunu da anlıyordu. Ama, hayır!" Miss Marple başını salladı "Bay Rafiel uysal bir insan değildi. Hiçbir zaman olamazdı. Neyse, artık onu unutmam gerek.""Gece birbirlerinin yanından geçen ve kısaca konuşan gemiler. Gösterilen bir işaret ve karanlıkta uzaklaşan bir ses...""Herhalde Bay Rafiel bir daha aklıma gelecek değil... Muhakkak onu unutup gideceğim..."

2. Şifre: İntikam Tanrıçası

1.

Bay Rafiel'in ölümünden bir hafta kadar sonra Miss Marple, kahvaltı tepsisindeki bir zarfı alarak, bunu açmadan önce uzun uzun inceledi. Sabah postasından çıkan diğer iki zarfta belli ki fatura vardı. Veya makbuzlar. İlgi çekici şeyler değildi bunlar. Fakat üçüncü mektupta merakını uyandıracak bir şeyler olabilirdi.

Pulun üzerinde Londra damgası vardı. Adres daktiloyla yazılmıştı. Zarf da iyi cins kâğıttandı. Miss Marple, kahvaltı tepsisine daima konulan kâğıt bıçağıyla, zarfı

dikkatle açtı. Mektup antetli bir kâğıda yazılmıştı: "Avukat ve Noter - Bay Brodribb ve Bay Schuster." Hukuk firmasının Bloomsbury'de olduğu anlaşılıyordu. Avukatlar, uygun, nazik ve hukuki cümlelerle Miss Marple'ı

gelecek hafta bürolarına çağırıyorlardı. Kendisiyle lehine olacak bir durumu konuşmak istiyorlardı. Ayın 24'ünde, salı günü gelebilir iniydi? O gün uygun değilse, o zaman Miss Marple kendilerine Londra'ya ne zaman gelebileceğini haber vermeliydi. Mektubun sonunda şöyle iki cümle vardı. "Biz, geçenlerde ölen Bay Rafiel'in avukatlarıydık. Anladığımıza göre kendisini tanırmışsınız."

Miss Marple, hafif bir hayretle kaşlarını çattı. Mektubu düşündüğü için de yataktan her zamankinden daha ağır ağır kalktı.Onu aşağıya Cherry indirdi. Kız daima koridorda bekler, Miss Marple'ın dik merdivenlerden inerken yuvarlanmaması için kendisine yardıma çalışırdı.

Kız, gülümsedi. "Buna mecburum. Çünkü iyi insan çok az." Miss Marple, sağ

salim hole erişti. "Komplimanına teşekkür ederim."

Cherry, sordu. "Bir derdiniz yok ya? Bana biraz şaşkın bir haliniz varmış gibi geldi. Bilmem ne demek istediğimi anlatabildim mi?"

Miss Marple, "Hayır, hiçbir derdim yok," diye cevap verdi. "Sadece iki avukattan biraz garip bir mektup aldım."

Cherry, avukatlardan gelen mektupların birtakım felaketlerin habercisi olduklarına inanırdı. "Biri sizi dava etmeye kalkışmamış ya?"

Miss Marple, "Hayır, hayır," dedi. "Öyle bir şey olduğunu sanmıyorum. Sadece gelecek hafta Londra'ya giderek onlara uğramamı istiyorlar."

Cherry, ümitle yaşlı kadına baktı. "Belki de biri size bir servet bıraktı."

Miss Marple, "İşte bu hiç olmayacak bir şey!" diye güldü.

Cherry, "Böyle şeyler bilinmez," dedi.

Miss Marple, koltuğuna oturarak, üzeri işlemeli örgü torbasını aldı. Bay Rafiel'in kendisine miras bırakmış olup olamayacağını düşünüyordu. "Cherry'nin düşüncesi yanlış. Hiç olmayacak bir şey bu. Bay Rafiel öyle bir adam değildi."

Miss Marple'ın avukatların istediği gün Londra'ya gitmesi imkânsızdı. Kadınlar Enstitüsü'ndeki toplantıda bulunması gerekiyordu. Fakat Bay Brodribb Bay Schuster'e mektup yazarak, ondan sonraki hafta, belirli bir günde onları göreceğini bildirdi. Avukatlar da ona cevap vererek seçtiği günün uygun olduğunu açıkladılar.

Miss Marple, Bay Brodribb'le Bay Schuster nasıl adamlar acaba? diye düşündü.

Mesele nedir?... Belki de Bay Rafiel bana ufak bir hatıra bıraktı... Belki kütüphanesinde nadir çiçekler hakkında bir kitap vardı. Bunun benim gibi bahçeye düşkün yaşlı bir kadının hoşuna gideceğini düşündü. Veya büyük annesinden kalan oymalı bir broşun bana verilmesini vasiyet etti... Aslında Miss Marple, böyle düşünerek kendi kendine eğleniyordu. Zira Bay Rafiel'in böyle bir şey bırakmadığından emindi. Çünkü o zaman avukatlar bu kitabı veya iğneyi, ona postayla yollarlardı, kendisini görmeye kalkışmazlardı.

Miss Marple, "Neyse," dedi. "İşin iç yüzünü gelecek salı öğreneceğim."

2.

Bay Brodribb, saate bir göz attıktan sonra ortağı Bay Schuster'e döndü. "Kadın nasıl bir şey acaba?"

Bay Schuster, "On beş dakika sonra burada olacak," dedi. "Acaba tam zamanında gelecek mi?"

"Öyle sanırım. Anladığıma göre yaşlı bir kadın o. Bugünkü uçarı kızlardan da daha disiplinli olmalı."

Bay Schuster, mırıldandı. "Şişman mı, yoksa zayıf mı?" Bay Brodribb, ellerini açtı. "Bilmem ki..."

Bay Schuster, sordu. "Rafiel onu sana tarif etmedi mi?"

"Rafiel, kadından bahsederken kurnazca davrandı." Bay Schuster, "Pek garip bir durum bu," dedi. "Bu konuda biraz daha bilgimiz olsaydı..."

Bay Brodribb, düşünceli bir şekilde, "Belki de bu mesele Michael'la ilgili," dedi.

"Ne? Bu kadar yıl sonra mı? İmkânsız. Bu da nereden aklına geldi? Yoksa Rafiel, mi bir şey söyledi?"

"Hayır, o hiçbir şey söylemedi. Bir ipucu bile vermedi. Sadece verdiği talimatın yerine getirilmesini istedi."

"Acaba adam sonlara doğru sapıtmaya mı başlamıştı?"

"Ne münasebet! Kafası her zamanki gibi iyi çalışıyordu. Zaten hastalığı beynini hiçbir zaman etkilememişti. Hayatının son iki ayında iki yüz bin sterlin daha kazandı. Hem de kolaylıkla."

Bay Schuster, büyük bir saygıyla, "O bir dâhiydi," diye mırıldandı. "Böyle işlerden çok iyi anlardı."

Bay Brodribb de yine saygıyla, "Güçlü bir beyindi o," dedi.

"Özellikle maliyeden iyi anlardı. Onun gibisi pek az. Çok yazık."

Masada bir zil çaldı. Bay Schuster ahizeyi kaldırdı. Bir kadın sesi, "Miss Jane Marple geldi," dedi. "Bay Bordribb'le randevusu varmış."

Bay Schuster, ortağına baktı. Bay Brodribb, "Evet," der gibi başını salladı.

"Miss Marple'ı buraya çıkarın." Bay Schuster, tekrar Bay Bordribb'e döndü. "Eh, artık göreceğiz."

Miss Marple içeri girince, dikkatle iki avukata baktı. Masa başında oturan orta yaşlı, zayıf, uzun, melankolik çehreli olanı ayağa kalkarak onu selamladı. Bay Brodribb bu olmalı, diye düşündü Miss Marple. Diğer avukat ise yine orta yaşlı

olmasına rağmen ortağından daha genç duruyordu ve iyice şişmandı. Siyah saçları, zeki bakışlı gözleri ve çifte gerdanı vardı. Bay Brodribb, tanıştırdı.

"Ortağım Bay Schuster." Schuster, "Merdivenlerden rahatsız olmadığınızı

umarım," dedi. O arada, kadıncağız en aşağı yetmişinde, diye düşünüyordu. Hatta belki seksenine yakın...

"Merdiven çıkınca nefesim biraz kesilir..." Bay Brodribb, özür diler gibi mırıldandı. "Bu eski tip bir bina. Onun için asansör de yok. Neyse... Çok eski bir firmayız biz. Müvekkillerimizin alıştığı modern araçlarla fazla ilgimiz de yok."

Miss Marple nazikçe, "Bu oda pek güzel..." diye cevap verdi. Hay Brodribb'in çektiği iskemleye oturdu. O sırada Schuster de odadan çıktı.

Brodribb, "İskemlenin rahat olduğunu umarım," dedi. "Şu perdeyi biraz çekeyim mi? Galiba güneş gözünüze geliyor." Miss Marple, minnetle gülümsedi.

"Teşekkür ederim." Her zaman olduğu gibi sandalyede dimdik oturuyordu. İnce bir tayyör, küçük kadife bir şapka giymişti. Boynunda bir dizi inci vardı.

Brodribb, kibar bir hanımefendi, diye düşünüyordu. İyi bir insan olduğu da belli.

Yaşlı ve şirin. Tabii bunamış olabilir. Ama olmayabilir de. Gözleri zekâ dolu.

Acaba Rafiel onunla nerede karşılaştı? Belki de birinin büyük halası filandır.

Kafasından bu düşünceler geçerken, Miss Marple'la havadan sudan bahsediyordu.

Yaşlı kadın ise adama uygun cevaplar veriyor ve sakin sakin avukatın esas konuya girmesini bekliyordu.

Brodribb, önündeki kâğıtları karıştırarak yine uygun bir tavırla gülümsedi. "Bu meselenin ne olduğunu merak ediyorsunuz herhalde? Bay Rafiel'in öldüğünü

duydunuz tabii. Veya bunu gazetelerde okudunuz."

Miss Marple, "Haberi gazetede gördüm," dedi.

"Anladığıma göre Bay Rafiel dostlarınızdanmış."

"Kendisiyle bir yıl kadar önce tanıştım..." Miss Marple, bir an durdu. Sonra da ilave etti. "Karayipler'de."

"Ah, evet, hatırladım. Bay Rafiel, sağlık durumu yüzünden oraya gitmişti. Belki Karayipler ona yaradı ama aslında çok hastaydı. Bildiğiniz gibi kendisi bayağı

sakattı."

Miss Marple, "Evet," dedi.

"Kendisini iyi tanır mıydınız?"

Yaşlı kadın, "Hayır," diye cevap verdi. "Bunu iddia edemem. Onunla adada aynı

otelde kalıyorduk. Zaman zaman konuşurduk. İngiltere'ye döndükten sonra Bay Rafiel'i bir daha görmedim. Ben küçük bir kasabada sakin bir hayat sürüyorum.

Anladığıma göre Bay Rafiel ise daima işiyle meşguldü."

Bay Brodribb, başını salladı. "Bay Rafiel, hemen hemen öldüğü güne kadar çalışmaya devam etti. Mali alanda bir dehaydı o."

Miss Marple, "Bundan eminim," diye başını salladı. "Kendisiyle tanıştıktan kısa bir zaman sonra onun... dikkati çekecek bir insan olduğunu anladım."

"Size açıklayacağım teklifin ne olduğu hakkında bir fikriniz var mı? Bay Rafiel size bundan bahsetti mi?"

Miss Marple, "Açıkçası Bay Rafiel'in benden ne istediğini kesinlikle tahmin edemem. Doğrusu beklenmedik bir şey bu."

"Bay Rafiel sizi çok methetti."

Yaşlı kadın, "Bay Rafiel nezaket göstermiş," diye mırıldandı. "Ama aslında ben öyle önemli bir insan değilim. Basit bir kadınım."

"Herhalde Bay Rafiel'in çok zengin bir insan olduğunu biliyorsunuz. Büyük bir servet bıraktı. Vasiyetnamesinin şartları çok basit. Zaten bu meseleleri Bay Rafiel ölümünden

önce halletmişti. Bankada hesaplar açtırmış, yardım kurumlarıyla temasa geçmişti."

Miss Marple, "Son zamanlarda galiba hep böyle yapılıyor," dedi. "Ama açıkçası

ben mali işlerden hiç anlamam."

Bay Brodribb, "Sizi buraya çağırmamın sebebine gelelim," diye gülümsedi. "Bay Rafiel bana bu konuda bazı talimatlar verdi. Onun emriyle kenara bir miktar para ayrıldı. Bu bir yılın sonunda sizin olacak. Fakat bir şart var. Bu parayı alabilmek için Bay Rafiel'in size açıklamamı emrettiği teklifi kabul etmeniz gerek." Avukat, masada önünde duran uzun bir zarfı aldı. Sıkıca kapatılıp, mühürlenmişti bu.

Adam mektubu yaşlı kadına uzattı. "Bunu okumanız daha iyi olur sanırım.

Zamanımız bol. Aceleye gerek yok. Mektubu rahat rahat okuyun."

Miss Marple da acele etmedi. Brodribb'in uzattığı mektup açacağıyla zarfı yırttı.

İçindeki mektubu dikkatle çıkardı. Bir say-taydı bu ve daktiloda yazılmıştı. Miss Marple, mektubu okuduktan sonra avukata baktı. "Korkarım burada kesin bir şey yok. Bay Rafiel size belirli bir şey söylemedi mi? Bu konuda bir açıklama yapmadı mı?"

"Hayır. Bay Rafiel benden bu mektubu size vermemi ve size bıraktığı paranın miktarını açıklamamı istedi. Bay Rafiel size yirmi bin sterlin verilmesini söyledi.

Bundan vergi de kesilmeyecek."

Miss Marple, avukata hayretle bakakaldı. Şaşkınlıktan dili tutulmuştu adeta.

Bay Brodribb de hiç sesini çıkarmadı. Dikkatle yaşlı kadını süzüyordu. Miss Marple'ın gerçekten şaşırmış olduğu ortadaydı. Kadının böyle bir şeyi beklemediği anlaşılıyordu. Avukat, acaba ilk sözleri ne olacak, diye düşündü.

Şimdi bana tıpkı halalarımın yaptığı gibi sert sert bakıyor.

Miss Marple, sanki onu suçluyormuş gibi, "Fakat bu bir servet," dedi.

Brodribb, "Artık paranın değeri yok," diye cevap verdi. Kendisini tutmasaydı az kalsın, "Bu da bir şey mi?" diye ilave edecekti.

Miss Marple, "Çok şaşırdığımı itiraf etmeliyim," dedi. "Açıkçası hayretler içindeyim." Mektubu alarak tekrar dikkatle okudu. Sonra da tekrar avukata döndü.

"Herhalde burada yazılı olanları siz de biliyorsunuz?"

"Evet. Mektubu bana Bay Rafiel dikte ettirdi."

"Peki size hiçbir açıklamada bulunmadı mı?"

"Hayır, bulunmadı."

"Herhalde ona biraz bilgi vermesinin doğru olacağını da söylediniz." Miss Marple'ın sesinde hafif bir alay vardı.

Brodribb, usulca gülümsedi. "Haklısınız. Gerçekten öyle söyledim. 'Belki Miss Marple neyi kastettiğinizi anlamakta biraz güçlük çekecek,' dedim."

Miss Marple, "Çok garip..." diye mırıldandı.

Avukat, "Tabii bana hemen cevap vermek zorunda değilsiniz," dedi.

Miss Marple, başını salladı. "Evet. Bu meseleyi düşünmem gerek."

"Demin de söylediğiniz gibi size bırakılan para küçük bir servet sayılır."

Yaşlı kadın, içini çekti. "Ben artık ihtiyarladım. Tabii kendimizden bahsederken,

'Yaşlıcayız...' diyoruz ama 'ihtiyar' daha uygun bir kelime. Evet, gerçekten ihtiyarladım. Belki de bu parayı kazanabilmek için bir yıl daha yaşayamayacağım.

Böyle şeyler bilinmez. Ayrıca benden istenilen şeyi başarıp başaramayacağım da belli değil."

Brodribb, "Para her yaşta gereklidir," dedi.

Miss Marple, düşünceli bir şekilde mırıldandı. "Tabii ilgilendiğim bazı yardım kurumlarına faydalı olabilirim. Hani insan bazı kimselere yardım etmeyi ister, fakat mali durumu uygun olmadığı için bunu yapamaz... Sonra benim yaşımdaki insanların da bazı istekleri olduğunu inkâr edecek değilim. Zannedersem Bay Rafiel, istediği ufak tefek şeyleri yapacak hale gelivermesinin yaşlı bir kadını çok memnun edeceğini biliyordu."

Brodribb, başını salladı. "Evet... Örneğin bir gemi yolculuğuna çıkabilirsiniz. Son zamanlarda çok iyi 'turlar' hazırlanıyor. Sonra... Tiyatrolar, konserler... Ve eski şaraplar..."

Miss Marple, "Benim zevklerim daha sadedir," diye cevap verdi. Sonra da düşünceli bir şekilde ilave etti. "Örneğin...

keklik. Son zananlarda keklik kolay kolay bulunmuyor. Üstelik çok da pahalı.Tek başıma bir kekliği yemek çok hoşuma giderdi. Sonra kestane şekerini pek severim. Ama artık onu da sık sık alamıyorum. Ayrıca bir akşam operaya gitmek isterdim. Her Covent Garden'a gidip dönmek için araba tutmak ve geceyi de Londra'daki otellerin birinde geçirmek gerek... Her neyse, şimdi bu boş lafları bir rafa bırakalım. Mektubu alıp götürecek ve bu meseleyi düşüneğim. Fakat açıkçası bu durumdan hiçbir şey anlayamadım. Bay Rafiel neden böyle bir teklifte bulundu? Ve niçin benim kendisine faydalı olabileceğimi düşündü? Bu konuda hiçbir fikriniz yok mu? Bay Rafiel, son görüşmemizden beri bir yıldan daha uzun bir zaman geçmiş olduğunu biliyordu. O arada ben de daha yaşlanmış ve basit bir iki yeteneğimden faydalanamayacak hale gelmiş olabilirdim... Bay Rafiel ihtiyatsızlık etmiş.

Herhalde böyle bir tahkikatı yapabilecek birçok uygun kimse var."

Avukat, "Açıkçası ben de öyle düşündüm," dedi. "Fakat o sizi seçti, Miss Marple.

Merakımı hoş görün, fakat siz herhangi bir şekilde bir cinayetle ilgilendiniz mi?

Veya bir cinayet tahkikatıyla?"

Miss Marple, "Bu soruya, 'Hayır,' demem gerek," diye cevap verdi. "Yani böyle şeylerle resmi bir ilgim yok. Fakat size durumu açıklamam gerek, Bay Brodribb.

Aslında bunu Bay Rafiel'in yapması gerekirdi. Mesele şu: Karayipler'deki o otelde kaldığımız sırada, Bay Rafiel'le benim orada işlenen bir cinayetle ilgimiz oldu.

Acayip, şaşırtıcı bir cinayetti."

"Esrarı Bay Rafiel'le birlikte mi çözdünüz?" Yaşlı kadın, gülümsedi. "Pek öyle denilemez. Bay Rafiel, karakter gücünün yardımıyla ve ben de farkına vardığım bir iki ipucunu bir araya getirerek başarıya ulaştık. İkinci bir cinayete de, tam işleneceği sırada engel olduk. Ben bu işi yalnız yapamazdım. Zira güçlü kuWetli bir kadın değildim. Bay Rafiel'de yalnız

başına başarıya ulaşamazdı. Çünkü o da sakattı. Onunla beraber çalıştık."

"Size bir soru daha sormak istiyorum, Miss Marple. 'Nemesis' kelimesinin sizce bir anlamı var mı?"

Miss Marple, "Nemesis," dedi. Fakat soru sorarmış gibi bir hali de yoktu. Tatlı

tatlı gülümsüyordu. "Evet, bu kelimenin benim için özel bir anlamı var. Aslında

'Nemesis' eski Grek tanrıçalarından birinin adı. İntikam Tanrıçası'nın. Ben bunu Bay Rafiel'e söyledim. O da kendimi bu şekilde tarif ettiğim için çok güldü."

Bay Brodribb böyle bir cevap beklememişti. Şimdi hayretle Miss Marple'a bakıyordu. Vaktiyle Bay Rafiel'in Karayip denizi kıyısındaki yatak odasında yaşlı

kadına baktığı gibi... Avukat, hoş ve zeki, ihtiyar bir kadın, diye düşünüyordu.

Ama 'İntikam Tanrıçası?' Ne münasebet!"

"Sizin de şu anda Bay Rafiel gibi düşündüğünüz muhakkak." Miss Marple ayağa kalktı. "Eğer bu konuda yeni talimat alır veya bilgi edinirseniz, bunları bana açıklarsınız değil mi, Bay Brodribb? Bay Rafiel'in ayrıntılı bilgi vermemiş olması

beni şaşırttı. Doğrusu onun benden ne istediğini bile bilmiyorum." "Bay Rafiel'in ailesini, dostlarını tanımıyor musunuz?" "Tanımıyorum tabii. Size demin de söylediğim gibi onunla yabancı bir ülkede karşılaştık. Esrarlı bir meseleyi çözmek için birlikte çalıştık. İşte o kadar!" Miss Marple, tam kapıdan çıkacağı sırada durakladı. "Bay Rafiel'in bir sekreteri vardı. Bayan Esther Walters adında genç bir kadın. Bay Rafiel'in ona gerçekten elli bin sterlin bırakıp bırakmadığını sorarsam, terbiyesizlik mi etmiş olurum?"

Avukat, "Bay Rafiel'in kimlere miras bıraktığı gazetede açıklanacak," dedi.

"Sorunuza, 'Evet,' cevabı vereceğim, MissMarple. Aklıma gelmişken... Esther Walters artık Bayan Anderson. Tekrar evlendi."

"Buna çok memnun oldum. O duldu ve bir de kızı vardı. Anla-ıııfiima göre iyi de bir sekreterdi. Bay Rafiel'i gayet iyi anlardı. Çok da dürüst bir kadındı. Ona miras kalmış olmasına sevindim."

Miss Marple o akşam dik arkalı koltuğunda oturuyordu. Ayaklarını bir iki kütüğün yandığı şömineye doğru uzatmıştı. İngiltere'ye ani bir soğuk dalgası

gelmişti yine. Böyle şeyler sık sık oluyordu zaten. Miss Marple, kendisine o sabah verilen uzun zarftan mektubu çıkardı. Bunda yazılı olanlara hâlâ inanamıyordu.

Mektubu yeniden okurken bazı kelimeleri yüksek sesle tekrarladı.

Miss Jane Marple,

St. Mary Mead Kasabası

Bu mektubu size ölümümden sonra avukatım James Brodribb verecek. O, benim özel hayatımla ilgili meselelere bakar. Kendisi dürüst ve güvenilir bir avukattır.

Fakat insanların çoğu gibi o da meraklıdır. Fakat onun bu konudaki merakını

gidermiştim. Bir bakıma bu konu sizinle benim aramda kalacak. Şifremiz de, sevgili Miss Marple, 'Nemesis - İntikam Tanrıçası' olacak. Bana bu sözleri ne zaman, nerede ve hangi şartlar altında söylediğinizi unuttuğunuzu sanmıyorum.

Uzun süren hayatım boyunca yanımda çalıştırmak istediğim kimseler konusunda bir şeyi kesinlikle öğrendim. Bir insanın yapmasını istediğim iş bakımından özel bir yeteneği olmalı. Bunun bilgi ve tecrübeyle ilgisi yoktur. Doğuştan olan bir şeydir bu. Belirli bir şeyi başarıyla yapma yeteneği...

Sizin ise, sevgili Miss Marple, adaleti yerine getirme konusunda büyük bir yeteneğiniz var. Bu da size cinayetlerin esrarını çözme gücünü veriyor. Ben de sizden bir cinayeti incelemenizi istiyorum. Bir kenara bir miktar para ayrılmasını

emrettim. Teklifimi kabul eder ve cinayetin esrarını da uygun şekilde çözerseniz o para sizin olacak. Size bir yıllık bir süre tanıyorum. Genç değilsiniz, ama müsaade ederseniz sağlam olduğunuzu söyleyeceğim. Hiç olmazsa daha bir yıl yaşayacağınız da muhakkak.

Teklif ettiğim işin sizde hoşnutsuzluk uyandıracağını sanmıyorum. Soruşturma konusunda büyük yeteneğiniz var. Araştırmalarınızda gereken para temin edilecek ve gerekli masraflar da karşılanacak. Teklifimi kabul ederseniz, şimdi sürdürdüğünüz hayat da değişecek tabii.

Sizin şu anda koltuğunuzda oturduğunuzu görür gibiyim. Romatizmanız olduğu muhakkak. Onun için bu koltuk da romatizmanın bulunduğu kısmın rahat etmesi için özel şekilde yapılmış. Sizin yaşınızdakilerin çoğunda romatizma olduğunu sanıyorum. Eğer bu illet bacaklarınız veya sırtınızdaysa herhalde etrafta fazla dolaşmıyor, daha çok örgü örerek vakit geçiriyorsunuz. Şu anda sizi görüyorum.

Hani bir gece beni uykumdan uyandırmıştınız. Başınızda da pembe yün bir atkı

vardı. Yine o haldesiniz.

Herhalde arka arkaya hırkalar, atkılar ve daha adını bilmediğim bir sürü şey örüyorsunuz. Eğer yine örgü örmeye devam etmek istiyorsanız, bir diyeceğim yok. Fakat, belki de adalete hizmeti tercih edeceksiniz. Eğer öyleyse o zaman bahsettiğim konuyu ilgi çekici bulacağınızı umduğumu açıklamalıyım.'Adalet bir çağlayan gibi köpürerek akmalı..."'

3. Miss Marple harekete geçiyor

1.

Miss Marple, mektubu üç kez okudu. Sonra da kâğıdı bir tarafa bıraktı. Kaşlarını

çatmış, düşünüyordu.

"Doğrusu hiçbir kesin bilgi yok. Acaba Bay Brodribb bana başka açıklamada bulunacak mı? Hayır, pek sanmıyorum. Böyle bir şeyin Bay Rafiel'in planına uymadığı belli. Fakat Bay Rafiel de hiç bilmediğim bir konuda bir şeyler yapmamı, harekete geçmemi nasıl bekleyebilir? Açıkçası ilgi çekici bir durum bu." Miss Marple, bir an durdu. "Evet... Bay Rafiel'in de durumu ilgi çekici bulmamı istediği belli..." Yaşlı kadın, tekrar, kısa bir zaman için tanıdığı adamı

düşünmeye başladı. Sakatlığı, aksiliği, huysuzluğu, zekâsı ve zaman zaman neşelenmesi. Miss Marple, "O insanların damarına basmaktan, onlara takılmaktan hoşlanıyordu sanırım," dedi. "Bu mektubu yazdırırken de Bay Brodribb'in merakını uyandırdığı için bıyık altından güldü herhalde."

Fakat mektupta Bay Rafiel'in ondan ne yapmasını istediğini belirtecek hiçbir şey de yoktu. Bu bakımdan mektubun Miss Marple'a hiçbir faydası olmayacaktı.

"Bay Rafiel, sağda solda sorular sorarak ne yapmamı istediğini tahmin edeceğimi mi sanıyordu? Eğer öyle düşündüyse, o zaman Bay Rafiel ölmeden önce kaçırmıştı demektir... Ama sanmıyorum... Hayır, bana talimat verilecek! Ama ne zaman olacak bu? Hem nasıl bir talimat?" Yaşlı kadın o zaman farkına varmadan Bay Rafiel'in teklifini kabullenmiş olduğunu anladı. Yüksek sesle, "Ben öbür dünyaya inanırım," dedi. "Şu anda nerede olduğunuzu pek bilmiyorum, Bay Rafiel. Fakat bir yerde olduğunuz muhakkak. İsteklerinizi yerine getirmek için elimden geleni yapacağım."

Miss Marple, üç gün sonra avukat Brodribb'e bir mektup yazdı. Kısa ve kesin bir şeydi bu.

"Azizim Bay Brodribb,

Bana yaptığınız teklifi uzun uzun düşündüm ve Bay Rafiel'in isteğini yerine getirmeye karar verdim. Onun arzularını yerine getirmek için elimden geleni yapacağım. Fakat başarıya erişeceğimi pek sanmıyorum. Açıkçası, bu şartlar altında nasıl başarılı olabilirim? Bay Rafiel öldüğü sırada akli dengesi yerindeydi değil mi? Acaba size son zamanlarda onunla ilgisi olabilecek bir cinayet işlenip işlenmediğini sorabilir miyim? Özel hayatı veya işiyle ilgili bir cinayet?

Veya Bay Rafiel size adli bir hata işlendiğinden ve bunun kendisini çok etkilediğinden hiç

bahsetti mi? Eğer böyle bir şey varsa, bana bunu açıklamanızı rica edeceğim. Bay Rafiel'in bir yakını veya dostu adli bir hata yüzünden kötü bir duruma düştü mü?

Bütün bunları sormakta haklı olduğumu kabul edeceğinizi biliyorum. Herhalde Bay Rafiel de böyle bir şeyi yapmamı beklerdi."

Brodribb, mektubu ortağına gösterdi. Bay Schuster koltuğunda arkasına yaslanarak, bir ıslık çaldı. "Demek teklifi kabul ediyor? İşte sportmen ruhlu bir ihtiyar." Avukat, ilave etti. "Herhalde o meselenin ne olduğunu biliyor."

Brodribb, "Hayır," dedi. "Mektubundan bu konuda hiçbir şey bilmediği anlaşılıyor."

Schuster, "Keşke biz bir şeyler bilseydik," diye mırıldandı. "Garip bir adamdı Bay Rafiel."

Brodribb, başını salladı. "Çok da aksi ve titizdi."

Schuster, "Meselenin ne olduğunu tahmin bile edemiyorum," dedi. "Ya sen?"

"Ben de öyle." Brodribb, bir an durdu. Sonra, "Herhalde Bay Rafiel de meselenin iç yüzünü bilmemi istemiyordu."

"Ama bu yüzden durumu büsbütün güçleştirdi. Taşralı bir ihtiyarcığın bir ölünün kafasından geçenleri anlayabileceğini ve onu üzen meseleyi çözebileceğini hiç

sanmıyorum. Yoksa Bay Rafiel kadına takılıyor muydu? Yani bu bir şaka mı?

Belki Bay Rafiel, Miss Marple'ın kasabanın sırlarını çözmekte usta olduğuna inandığını biliyor ve ihtiyarcığa sert bir ders vermek niyetinde..."

Brodribb, ortağının sözünü kesti. "Hayır, hayır. Sanmıyorum". Rafiel öyle bir adam değildi."

"Fakat bazen muzipliği tutardı."

"Orası öyle. Ama bu konuda ciddi olduğundan eminim. Bir şey yüzünden üzülüyordu Rafiel."

"Ama sana bunun ne olduğunu açıklamadı?"

"Hayır."

"O halde Rafiel nasıl oluyor da..." Schuster cümlesini tamamlamayarak sustu.

Brodribb, başını salladı. "Bu meselenin çözülemeyeceğini düşündüğü anlaşılıyor.

Yani, kadıncağız ne yapabilir?"

"Bence bir şaka bu."

"Yirmi bin sterlin hatırı sayılır bir para."

"Evet ama Rafiel, kadının işi başaramayacağını bildiğine göre..."

Brodribb, "Hayır," dedi. "Rafiel kalleş değildi. Miss Marple'ın başarıya ulaşma şansı olduğuna inandığı muhakkak."

"Peki biz ne yapacağız?"

Brodribb, "Sadece bekleyeceğiz," diye cevap verdi. "Bakalım ne olacak? Sonuçta meselenin gelişmesi gerek."

"Yoksa sende gizli emirler mi var?"

Brodribb, "Evet," dedi. "Mühürlü bir zarfın içinde. Bay Rafiel'in bana büyük güveni vardı. O mühürlü emirler de belli bazı şartlar altında açılacak. Henüz böyle bir durum yok ortada."

Bay Schuster, "Olmayacağı da muhakkak," diye mırıldandı.

Konuşma böylece sona erdi.

2

Brodribb'le Schuster yine şanslıydılar. Çünkü kendilerini verebilecekleri bir işleri vardı. Ama Miss Marple'ın durumu öyle değildi. Yaşlı kadın örgü örerken uzun uzun düşünüyor, zaman zaman da yürüyüşlere çıkıyordu. Tabii Cherry endişeleniyordu o zaman.

"Doktorun ne söylediğini biliyorsunuz. Bu kadar fazla yürümemeniz lazım."

Miss Marple, "Ağır ağır yürüyorum," diye cevap verdi. "Bir şey yaptığım da yok.

Yani bahçeyle uğraşmıyorum. Sadece dolaşıyor ve... bazı şeyleri düşünüyorum."

Cherry, ilgiyle sordu. "Neleri düşünüyorsunuz?"

Miss Marple, içini çekti. "Bunu ben de bilmeyi isterdim..."

Cherry, kahve tepsisini Miss Marple'ın yanına koydu.

Yaşlı kadın, "Bayan Hastings adında birini tanıyor musun?" dedi. "Burada bir yerde, yeni bir evde oturuyormuş. Bir de Miss Bartlett adında birini? Bayan Hastings'in yanında kalıyormuş."

"Acaba kastettiğiniz yolun en ucundaki ev mi? Orası tamir edilip, baştan aşağıya boyandı. Fakat evde oturanların kimler olduklarını bilmiyorum."

"Onlar akrabalar mı?"

"Hayır. Arkadaş olduklarını sanıyorum."

Miss Marple, mırıldandı. "Arkadaş mı? O halde neden..." Birdenbire durakladı.

"Küçük masamın üstünü temizle. Bana kâğıt kalem ver. Mektup yazacağım."

Cherry, her zamanki gibi ona merakla baktı. "Kime?"

Miss Marple, "Bir rahibin kız kardeşine," dedi. "Rahip Canon'un..."

Hizmetçi başını salladı. "Ha, onlarla dışarda tanışmıştınız değil mi? Karayipier'de.

Bana onun albümünüzdeki resimlerini göstermiştiniz."

"Evet."

"Hasta filan değilsiniz ya? Yani, rahibe mektup yazmaya kalktığınıza göre..."

Yaşlı kadın, "Gayet iyiyim," diye cevap verdi. "Fakat bir şeyler yapmam lazım.

Belki Miss Prescott'un yardımı dokunur."

Miss Marple, yazı masasının başına geçti.

"Sevgili Miss Prescott,

Beni unutmadığınızı umarım. Siz ve ağabeyinizle Karayipier'de, St. Honore Adası'nda tanışmıştık. Muhterem Rahip Canon'un iyi olduğunu umarım.

Acaba bana Bayan Walters'ın adresini bulabilir misiniz? Bayan Esther Walters'ın.

Bildiğiniz gibi kendisi Bay Rafiel'in sekreteriydi. Adadayken bana adresini vermişti ama ne yazık ki bunu kaybettim..."

Miss Marple, mektubu bitirerek postaya attırdıktan sonra biraz rahatladı. "Hiç

olmazsa harekete geçtim sayılır. Fazla bir ümidim yok ama olsun."

Miss Prescott, yaşlı kadının mektubuna hemen cevap verdi. Nazik mektubuna Esther Walters'ın adresini de eklemişti.

"Duyduğuma göre Bayan Walters şimdi Alderdon veya Anderson adında biriyle evlenmiş. Alton yakınında Winslow Villası'nda oturuyormuş,.."

Miss Marple, adresi hemen defterine geçirdi. "Winslow Villası, Alton... Buraya pek uzak sayılmaz.. Oraya gidebilirim... En iyisi Inch'in taksilerinden birini tutmalı. Biraz pahalıya mal olacak. Ama başarıya ulaşırsam, bu parayı da masrafa geçiririm... şimdi... Esther'a önceden mektup yazayım mı? Yoksa her şeyi tesadüfe mi bırakayım? Bence en iyisi tesadüfe bırakmak. Zavallı Esther... Herhalde beni sevgiyle anmıyor."

Yaşlı kadın, tekrar düşüncelere daldı. Karayipler'de yaptıklarının sayesinde Esther Walters'ı da ileride bir gün öldürülmekten kurtarmıştı. Fakat Esther belki de duruma o gözle bakmıyordu. Miss Marple, yavaşça, "Çok iyi bir kadındı o," dedi.

"Kolaylıkla kötü bir erkekle evlenebilecek bir kadın. Hatta Esther farkına varmadan kendisine eş olarak bir katili seçebilecek bir tipti. Ben yine de onun hayatını kurtarmış olduğuma inanıyorum. Ama Esther'ın bunu kabul etmeyeceği de muhakkak. Herhalde benden nefret ediyor. Bu yüzden de kendisinden bilgi almak hiç kolay olmayacak. Ama bir denemek lazım. Her şey burada oturup beklemekten daha iyi." Yaşlı kadın saate bir göz attı. "Bu gece erken yatayım.

Bazen insan tam uykuya dalacağı sırada aklına iyi şeyler gelir..."

Cherry, Miss Marple'ın dirseğinin dibindeki masaya çay tepsisini koyarken, "İyi uyudunuz mu?" diye sordu.

Yaşlı kadın, "Garip bir rüya gördüm," dedi.

"Kâbus mu?"

"Hayır, hayır, öyle bir şey değil. Biriyle konuşuyordum... Öyle iyi tanıdığım biri değildi. Sonra birdenbire durum değişti, baktım konuştuğum bambaşka bir insan."

Cherry, gülümsedi. "Rüya karışıkmış."

Miss Marple, "Bu bana bir şeyi hatırlattı," diye mırıldandı. "Daha doğrusu bir zamanlar bildiğim birini... Bana Inch'in taksilerinden birini çağır. Araba on bir buçukta gelsin."

"Londra'ya mı gidiyorsunuz?"

"Hayır... Herhalde öğle yemeğini Haslemere'de yerim."

Cherry, yaşlı kadına şüpheyle baktı. "Yine ne işler karıştıracaksınız?"

"Açıkçası biriyle tesadüfmüş gibi karşılaşmaya çalışacağım. Bu aslında kolay bir şey değil. Ama başaracağımı sanıyorum."

Taksi on bir buçukta geldi. Miss Marple ise o sırada Cherry'ye talimat veriyordu.

"Şu numaraya telefon et. Bayan Anderson'un evde olup olmadığını sor. Telefona Bayan Anderson'un kendisi çıkarsa veya hizmetçi onu çağırmaya kalkarsa o zaman dikkatli ol. Telefonu hemen kapa. Yok hizmetçi evde olmadığını söylerse o zaman kıza Bayan Anderson'un ne zaman döneceğini sor."

"Sizin de yapmayacağınız yok," diyerek Cherry, emirleri yerine getirdi. "Bayan Anderson alışverişe çıkmış. Fakat öğle yemeğine dönecekmiş. Akşamüzeri de bir yere gitmeyecekmiş."

Miss Marple, gülümsedi. "Neyse, işim böylece kolaylaşmış oldu. Taksi geldi değil mi? İyi iyi..." Yaşlı kadın dışarı çıkarak, şoföre, "Günaydın, Edward," dedi.

Aslında adamın ismi George'du, o da başka. "Şimdi sana nereye gideceğimizi anlatayım..." Arabaya bindi.

Yola çıktılar...

4. Esther Walters

Esther Anderson mağazadan çıkarak arabasını park ettiği yere doğru yürüdü. Son zamanlarda otomobil kullanmak da güçleşti, diye düşünüyordu. Park yeri bulmak zorlaştı. Hafifçe topallayarak kendisine doğru gelen yaşlı bir kadınla çarpıştılar.

Esther özür dilerken, diğeri hayret ve sevinçle bağırdı.

"Aaa! Siz Bayan Walters değil misiniz? Bayan Esther Walters? Herhalde beni hatırlamıyorsunuz. Ben Jane Marple'ım. St. Honore Adası'ndaki otelde tanışmıştık. Aradan epey zaman geçti. Hemen hemen bir buçuk yıl."

"Miss Marple? Aaa! Sizi tabii hatırlıyorum. Gerçekten güzelbir tesadüf bu."

"Sizi gördüğüme çok sevindim. İlerde bir yerde arkadaşlarımla yemek yiyeceğim.

Fakat daha sonra tekrar Alton'dan geçeceğim. Bu akşamüzeri evde misiniz?

Sizinle konuşmayı çok isterdim. İnsan eski dostlarını görünce seviniyor."

"Gerçekten öyle... Üçten sonra istediğiniz zaman gelebilirsiniz." Saati kararlaştırdılar. Esther, tekrar arabasına doğru giderken kendi kendine gülüyordu.

"İhtiyar Jane Marple... Çok garip bir tesadüf... Ben onun çoktan öldüğünü

sanıyordum."

Miss Marple, Winslow Villası'nın zilini tam üç buçukta çaldı. Kapıyı ona Esther açtı ve yaşlı kadını misafir odasına götürdü. Miss Marple, telaşlı tavırla bir koltuğa oturdu. Bu rastlantıya çok şaşırmış gibi bir hali vardı. Halbuki aslında her şey istediği gibi olmuştu.

Esther'a, "Sizi tekrar görmek çok hoşuma gitti," dedi. "Hoş bir tesadüf oldu bu.

İnsan biriyle karşılaşacağını umuyor. Bunu biliyor. Fakat böyle bir rastlantı

olunca da şaşırıp kalıyor."

Esther, "Ve, 'Dünya çok küçük,' diyor değil mi?" diye cevap verdi.

"Evet, öyle. Ama bence bu söz doğru. İnsana dünya çok büyükmüş gibi geliyor...

Yani... Karayipler neresi, burası neresi? Ama tabii sizinle herhangi bir yerde karşılaşabilirdik. Mesela Londra'da, bir mağazada. Veya bir istasyonda... Ya da otobüste..."

Esther, başını salladı. "Doğru... Sizi çok iyi gördüm, Miss Marple."

"Ben de size aynı şeyi söyleyecektim, yavrum. Sizin bu taraflarda oturduğunuzu bilmiyordum."

"Buraya kısa bir zaman önce yerleştim. Yani evlendikten hemen sonra."

"Aaa! Evlendiğinizden hiç haberim yoktu! Ne hoş. Herhalde gazetede haberi görmedim. Halbuki o sütunu da dikkatle okurum."

Esther, "Ben evleneli beş ay oldu," dedi. "Artık soyadım Anderson."

Miss Marple, mırıldandı. "Bayan Anderson. Evet, bu adı hatırlamaya çalışmalıyım." Bir taraftan da, kocasını sormam lazım, diye düşünüyordu. Bunu yapmazsam şüphelenebilir. Sonuçta herkes benim gibi hiç evlenmemiş hanımların fazla meraklı olduğunu bilir. Genç kadına gülümsedi. "Kocanızın mesleği ne yavrum?"

"Mühendis." Esther, bir an tereddütle durakladı. "Kocam benden biraz küçük."

Miss Marple, hemen, "Daha iyi ya," diye bağırdı. "Çok daha iyi. Zira son zamanlarda erkekler kadınlardan daha çabuk yaşlanmaya başladılar. Belki de bunun sebebi çok çalışmaları ve fazla endişeli olmaları. Tabii ondan sonra da tansiyonları çıkıyor ya da düşüyor. Veya kalp problemi çıkıyor. Sonra çoğunda mide ülseri de oluyor. Halbuki biz kadınlar onlar kadar endişelenmiyoruz. Bence biz daha dayanıklıyız."

Esther, başını salladı. "Belki..." Yaşlı kadına bakarak gülümsedi.

Miss Marple'ın içi rahatladı. Esther'i son defa gördüğü zaman genç kadın ona kendisinden çok nefret ediyormuş gibi bakmıştı. Herhalde o anda Miss Marple'a karşı büyük bir kin de duymuştu. Fakat şimdi... bu yaşlı hanıma biraz minnet de duyuyordu. Hatta belki de, Miss Marple olmasaydı, şu anda ben de bir mezarda yatıyor olacaktım, diye düşünüyordu.

"Hem sağlıklı, hem neşeli bir haliniz var."

"Sizin de Miss Marple."

"Ben tabii daha da yaşlandım. Böyle çağlarda insanın bir sürü derdi de oluyor.

Öyle ümitsiz illetler değil tabii. Fakat romatizma, birtakım ağrılar ve sızılar...

Aman neyse, böyle şeylerden bahsetmemek lazım." Miss Marple, etrafına zevkli, lüks eşyalara baktı. Herhalde bütün bunlar Bay Rafiel'den kalan parayla alınmıştı.

"Eviniz ne kadar güzel!"

"Teşekkür ederim. Buraya yeni taşındık..." Esther, bir an durdu. "Herhalde Bay Rafiel'in öldüğünü gazetelerde

okudunuz."

"Evet. Evet, gördüm. Bay Rafiel bir ay kadar önce öldü değil mi? Haberi okuyunca çok üzüldüm. Fakat kendisi bunu bekliyordu. Hatta bana da birkaç kez ima etmişti. Bence o bu bakımdan gerçekten cesur ve metindi."

Esther, "Evet," diye cevap verdi. "Bay Rafiel gerçeken cesur ve aynı zamanda da iyi kalpli bir insandı. Biliyor musunuz, yanında ilk çalışmaya başladığım sıralarda bana iyi bir aylık vereceğini fakat başka bir şey beklemememi söylemişti. 'Paranı

biriktir,' demişti. 'Sana miras bırakacağımı sanma.' Gerçekten ben de ondan başka bir şey beklemiyordum. Zira söylediğini yapardı. Fakat anlaşılan sonradan fikrini değiştirmiş."

Miss Marple, başını salladı. "Evet. Buna memnun oldum. Kendisi bana bir şey söylememişti ama ben yine de..."

Esther, "Bay Rafiel bana küçük bir servet bıraktı," dedi. "Hatırı sayılır bir para...

Buna o kadar şaştım ki. İlk duyduğum zaman kulaklarıma inanamadım."

Miss Marple, gülümsedi. "Herhalde size sürpriz yapmak istemişti. O öyle bir insandı sanırım... Şeye de miras bıraktı mı acaba? Adı neydi onun? Şu masör hani?"

"Jackson'u mu kastediyorsunuz? Hayır, ona bir şey bırakmadı Fakat adama geçen yıl güzel hediyeler verdiğini sanıyorum."

"Jackson'u sık sık görüyor muydunuz?"

"Hayır. Adadan döndükten sonra Jackson'u sadece bir kez gördüm. İngiltere'ye geldikten sonra Jackson, Bay Rafiel'in yanından ayrıldı. Jersey'de bir lordun şatosunda çalışmaya başladı sanırım."

Miss Marple, mırıldandı. "Bay Rafiel'i tekrar görmüş olmayı isterdim. Geçenlerde adadaki o sıkıntılı günlerde birbirimizle ne kadar dost olduğumuzu düşünüyordum. Ama buna rağmen Bay Rafiel hakkında fazla bir şey de bilmiyordum. 'Keşke onu daha iyi tanısaydım,' dedim. Örneğin nerede doğmuştu?

Annesi, babası kimlerdi? Çocukları, yakınları var mıydı? Evet, bunları bilmeyi çok isterdim."

Esther Anderson hafifçe gülümsedi. Tabii bilmeyi istersiniz, diye düşündüğü o kadar belliydi ki. Siz yaşlı hanımlar fazla meraklısınızdır. Sonra da, "Bay Rafiel,"

dedi. "Karısını yıllar önce kaybetmiş. Evlendiklerinden kısa bir zaman sonra sanırım. Galiba o Bay Rafiel'den bir hayli de gençmiş. Kanser hastasıymış.

"Çok yazık..."

"Bay Rafiel'in çocukları var mıydı?"

"Evet. iki kızı bir oğlu var. Kızlarından biri evli. Amerika'da yaşayanı bir kez gördüm. Babasına hiç benzemiyordu. Sessiz ve iç sıkıcı bir kadındı." Bir an durdu. "Bay Rafiel, oğlundan hiç bahsetmedi. Galiba aralarında bir sorun vardı.

Veya delikanlı bir rezalete sebep olmuştu. Onun da birkaç yıl önce öldüğünü

zannediyorum. Dediğim gibi babası ondan hiç bahsetmezdi."

"Ah, ne yazık."

"Bu yıllar önce olmuş sanırım. Delikanlı uzaklarda bir yere gitmiş ve bir daha dönmemiş. Orada ölmüş."

"Bay Rafiel buna üzülüyor muydu?"

"Bildiğiniz gibi Bay Rafiel özel hayatından ve hislerinden bahsetmezdi."

"Evet, orası öyle... Fakat siz yıllarca onun sekreterliğini yaptınız. Belki sizinle dertleşmiştir, diye düşündüm."

Esther, "O dertlerini açmaktan hoşlanmazdı," diye cevap verdi. "Hoş onun derdi olduğunu da sanmıyorum ya. Hayatında en önemli şey işiydi. İş onun hem ailesi, hem çocuklarıydı."

"Demek ölümünden önce Bay Rafiel'i üzen bir şey yoktu."

Esther, hayretle yaşlı kadına baktı. "Yoktu tabii. Bu da nereden aklınıza geldi?"

"Bilmem ki... Fakat bazen insan hastalanıp yatağa düşünce olmayacak şeyler için endişelenmeye başlar."

Esther, "Evet, anlıyorum," dedi. "Fakat Bay Rafiel öyle değildi. Zaten bu konuda fazla bir şey bilmem de imkânsız. Çünkü ben uzun zaman önce Bay Rafiel'in yanından ayrıldım. Edmund'la tanıştıktan bir iki ay sonra."

"Kocanızla tanıştıktan sonra yani... Bay Rafiel çok üzüldü herhalde."

Esther neşeyle, "Pek sanmıyorum," diye cevap verdi. "O böyle şeylere üzülecek bir insan değildi. Ben ayrılırken kendisine hemen yeni bir sekreter bulduk.

Sonuçta Bay Rafiel gayet makul bir adamdı."

"Evet, orası öyle. Ama pek çabuk öfkelenirdi."

Esther, güldü. "Öfkelenmek hoşuna giderdi de ondan. Böylece hayatının daha ilgi çekici bir hal aldığını düşünürdü."

"İlgi çekici bir hal..." Miss Marple'ın yüzünde düşünceli bir ifade belirmişti.

"Zaman zaman Bay Rafiel'in kriminolojiye karşı özel bir ilgi duyup duymadığını

sorardım kendi kendime. Yani... şey..."

"Adada olanlardan dolayı mı demek istiyorsunuz?" Esther'ın sesi birdenbire sertleşmişti.

Miss Marple, bir an tereddütle durakladı. Fakat ne olursa olsun bilgi edinmesi lazımdı. "Hayır, hayır... Şey... Yani... belki sonları psikoloji açısından bir ilgi duydu. Veya adli hata yapılan olaylarla ilgilenmeye başladı..." Gitgide daha şaşkın, hatta bunakça bir hal alıyordu.

"Öyle şeylerle neden ilgilensin? Rica ederim St. Honore'de ki o korkunç

olaylardan söz etmeyelim." Esther, soğuk soğuk yaşlı kadına baktı.

"Haklısınız... Şey... affedersiniz... Artık geçmişte kalan üzücü olaylardan bahsetmemeliydim..." Miss Marple, durakladı. "Şey... artık gitmem lazım zaten.

Trene ancak yetişirim. Hay Allah! Çantamı nereye koydum acaba? Hah buradaymış!" Şemsiyesiyle çantasını aldı. O

sırada odadaki gergin hava da biraz yumuşadı.

Yaşlı kadın kapıdan çıkarken bir an durarak, "Saadetler dilerim," "Kocanızla mutlu bir hayat süreceğinizden eminim. Herhalde tekrar çalışmaya başlamayacaksınız?"

"Hayır, hayır. Böyle rahat rahat oturacağım. Bay Rafiel'den kalan mirasın zevkini de çıkarmaya çalışacağım. O bunu yapmamı isterdi sanırım." Birdenbire ilave etti.

"Bay Rafiel'i severdim, çok severdim. Aslında iyi bir insandı O."

Miss Marple, yolda ilerlemeye başladı. Bir ara dönüp, villanın dışında duran Esther Anderson'a el sallamayı da unutmadı, bir taraftan da, meselenin onunla ilgili olduğunu sanıyordum, diye düşünüyordu. Ama yanılmışım. Esther'ın bu esrarlı olayla bir ilgisi yok. Hay Allah! Galiba Bay Rafiel benim daha zekice davranacağımı umuyordu?... Şimdi ne yapacağım? İçini çekerek başını salladı.

"Bay Rafiel, doğrusu çok acayip bir insansınız!" Sesi sitem doluydu.

Fakat daha sonra yatağına girerek, sıcak su dolu şişeyi romatizmalı sırtının en ağrıyan yerine dayarken, biraz da özür diler gibi bir tavırla, "Ben elimden geleni yaptım," dedi. "Elimden gelenin en iyisini... Artık gerisi size kalıyor..." Elektriği söndürerek uykuya daldı.

5. Öbür dünyadan gelen talimat

1.

Üç dört gün sonra postadan bir mektup çıktı. Miss Marple, zarfı evirdi çevirdi.

Pula baktı. El yazısını inceledi. Ve nihayet içinde bir fatura olmadığına kanaat getirerek, zarfın ucunu yırttı. Mektup daktiloyla yazılmıştı.

"Sevgili Miss Marple,

Siz bu mektubu okuduğunuz sırada ben çoktan ölmüş ve gömülmüş olacağım.

Ama cesedimi yakmayacaklar. Böyle bir şey hiç hoşuma gitmezdi.

Herhalde avukatlarım şimdiye kadar sizinle temasa geçtiler ve size bir teklifte de bulundular. O teklifi kabul ettiğinizi umarım. Eğer kabul etmediyseniz, sakın pişmanlık duymayın. Sonuçta istediğiniz gibi hareket etmekte serbestsiniz.

Avukatlarım dediklerimi yaptıkları ve posta da görevini yerine getirdiği takdirde bu mektubun ayın on birinde elinize geçmesi lazım. İki gün sonra Londra'daki bir seyahat acentasından size bir mektup gelecek. Acentanın size yazdıklarını

hoşnutsuzlukla karşılamayacağınızı ümit ediyorum. Başka bir şey söylememe gerek yok. Peşin hükümlere saplanmamanız lazım. Kendinizi iyi koruyun. Ama bunu yapabileceğinizden de eminim. Çok zeki bir insansınız. Şansınızın açık olmasını ve koruyucu meleğinizin yanınızdan ayrılmamasını dilerim. Meleğe ihtiyacınız olabilir.

Sevgiler...

Arkadaşınız J.B. Rafiel."

Miss Marple, "İki gün!" dedi.

Zamanın ağır ağır geçtiğini düşünüyordu artık. Fakat posta servisi görevini yaptı.

"Büyük Britanya'nın Ünlü Evleri ve Bahçeleri Birliği"de öyle.

Sayın Miss Jane Marple,

Geçenlerde ölen Bay Rafiel'in daha önce verdiği talimata uyarak size İngiltere'nin Ünlü Evleri ve Bahçeleri'yle ilgili 37 numaralı turun programını yolluyoruz. Tur ayın on yedisinde yani perşembe günü başlayacak.

Londra'daki büromuza gelebilirseniz, yolculuğa sizinle birlikte çıkacak olan Bayan Sandboume size bu konuda geniş bilgi verecektir.

Düzenlediğimiz bu turlar iki üç hafta sürüyor. Bay Rafiel özellikle bu sefer ki yolculuğun hoşunuza gideceğini düşünüyordu. Kendisi size her lüksü temin etmemizi de bildirmişti.

Acaba büromuza hangi gün gelebilirsiniz?..."

Miss Marple, mektubu katlayarak çantasına koydu. Büronun telefon numarasını

kaydettikten sonra o türden turlara katılan birkaç arkadaşını düşündü. Hepsi de bu gezintilerden çok memnun kalmışlardı. Yaşlı kadın, onlarla tekrar konuştuktan sonra seyahat acentasına telefon etti. Onlara salı günü büroya geleceğini bildirdi.

Ertesi gün de bu meseleyi Cherry'yle konuştu. "Ben bir yolculuğa çıkacağım sanırım... Bir tura katılacağım."

Hizmetçi kız, "Tura mı?" dedi. "Avrupa'ya mı gideceksiniz?" "Hayır, hayır...

İngiltere'deki tarihi evlerden birkaçını göreceğim."

"Bu yaşta böyle bir şeye kalkışmak doğru mu? O gezintiler bazen çok yorucu oluyor. Kilometrelerce yol yürümek zorunda kalıyorsunuz."

Miss Marple, "Aslında benim sağlığım gayet iyi," diye cevap verdi. "Sonra turları

düzenleyenlerin fazla kuvvetli olmayan kimseleri dinlendirmek için ellerinden geleni yaptıklarını ve programları buna göre ayarladıklarını da duydum."

Cherry, "Ne olursa olsun," dedi. "Kendinize iyi bakın. Harikulade güzel bir havuza bakarken kalp krizi geçirmenizi istemem. Böyle bir gezintiye katılmak için bir hayli yaşlısınız. Bu sözlerimi kabalık sayacaksınız belki. Ama fazla yol yürüdüğünüz için ölmenizi de istemem."

Miss Marple, kendinden emin tavırlarla, "Ben kendime bakmasını bilirim," diye mırıldandı.

Cherry, "Pekâlâ," dedi. "Fakat dikkatli olun."

Yaşlı kadın, kararlaştırılan günde seyahat bürosuna gitti. Kendisini şık bir kadının çalıştığı bir odaya soktular. Bayan Sandbourne'du bu. Otuz beş yaşlarında, zarif ve nazik bir kadındı. Miss Marple'ın katılacağı gezintiye de o rehberlik yapacaktı.

Miss Marple, "Bu gezinti benim açımdan..." diye başladı. Sonra da tereddütle durdu.

Onun neden çekindiğini sezen Bayan Sandbourne hemen, "Ah, evet," dedi. "Size durumu mektupta daha açıkça anlatmalıydık. Bay Rafiel ücreti ödedi."

"Onun öldüğünü biliyorsunuz değil mi?"

"Tabii. Fakat bu mesele o ölmeden önce kararlaştırılmıştı. Çok hasta olduğundan ölmeden önce istediği kadar yolculuk yapamayan bir arkadaşının bu isteğini yerine getirmeyi arzu ettiğinden bahsetmişti."

2.

Miss Marple, iki gün sonra gayet lüks bir otobüse biniyordu. Küçük yol çantası

elindeydi. Yeni, şık bavulunu ise şoföre teslim etmişti. Yaşlı kadın koltuğuna yerleştikten sonra günlük programı açıklayan broşüre iliştirilmiş olan yolcu listesini okumaya başladı.

Bayan Riseley-Porter

Miss Joanna Crawford

Albay Walker ve eşi

Bay H.T. Butler ve eşi

Profesör Wanstead

Bay Richard Jameson

Miss Lumley

Miss Bentham

Bay Caspar

Miss Cooke

Miss Barrow

Bay Emlyn Price

Miss Jane Marple."

Otobüste dört yaşlı kadın vardı. Miss Marple, onları şüpheliler listesinden silebilmek için önce bu dört kadını inceledi. Bunlardan ikisi arkadaştılar. Kadının biri şikâyete meraklı tiplerdendi. Ya otobüsün önünde veya arkasında oturmakta ısrar edecekti. Ya, "Güneşli yerde oturamam," diye bağıracaktı. Ya da, "Gölgeye düştüm," diye. O da arkadaşı da diz örtüleri, örgü atkılar ve bir sürü broşür almışlardı. İkisi de yaşlıydılar ama evde oturmaktan hoşlanmadıkları belliydi.

Miss Marple elindeki küçük deftere bir iki satır karaladı.

Otobüste kendisi ve Bayan Sandbourne hariç, on beş yolcu vardı. Miss Marple, beni bu geziye yolladıklarına göre, diye düşündü. "Bu on beş yolcudan hiç

olmazsa biri benim için önemli olmalı. O ya bir şey biliyor ya bir olayla ilgisi oldu ya da... bir katil... Bay Rafiel'den her şey umulur zira."

Diğer iki yaşlı kadın birbirlerini tanımıyorlardı. İkisi de altmış yaşlarında kadardı.

Biri kendisine iyi bakmıştı, şık ve zarifti. Cemiyet hayatında önemli bir yeri olduğu veya öyle düşündüğü anlaşılıyordu. Sesi yüksek ve otoriterdi. Yanında yeğeni olduğu anlaşılan on sekiz on dokuz yaşlarında bir genç kız vardı. Kadına,

"Geraldine Hala," diye hitap ediyordu. Kızın adı Joanna Crawford'du. Onun Geraldine Halası'nın ukalalıklarına alışık olduğu da belliydi. Genç kız hem becerikli, hem de güzeldi.

Miss Marple'ın tam hizasındaki koltukta iki adam oturuyordu. Bunlardan biri iriyarı ve geniş omuzluydu. Biçimsiz vücudunu sanki küçük bir çocuk iri tuğlalardan meydana getirmişti. Yüzü yuvarlaktı ama buna karşılık çenesi geniş

ve sert hatlıydı. Kır saçları gürdü. Konuşurken sözlerini iyice belirtmek ister gibi kırçıl kaşlarını oynatıp duruyordu. Yanındaki ise, uzun boylu, esmer bir yabancıydı. Adam yerinde rahatsız rahatsız kımıldıyor ve konuşurken ellerini sallıyordu. Garip bir ingilizcesi vardı. Zaman zaman Fransızca veya Almanca sözler söylüyordu. Fakat iriya adamın buna aldırdığı yoktu. O da hemen Almanca veya Fransızca cevap veriyordu. Onları dikkatle süzen Miss Marple, iriyarı adam Profesör Wanstead, olmalı, diye düşündü. Bu heyecanlı yabancı da Bay Caspar sanırım.

Onların önündeki koltukta altmış yaşlarında olan diğer kadın oturuyordu. Hoş

belki de altmışından daha da yaşlıydı o. Fakat en kalabalık yerde bile dikkati çekebilecek bir tipti. Uzun boyluydu ve hâlâ güzeldi. Kır saçlarını biçimli alnından geriye doğru tarayarak, tepesinde bir topuz halinde toplamıştı. Hafif, tatlı

ve keskin bir sesi vardı. Miss Marple, kendi kendine, "Kişilik sahibi bir kadın,"

dedi. "Önemli biri olmalı."

Miss Marple, yolcuları incelemeye devam etti. Otobüste evli orta yaşlı iki çift vardı. Yaşlı kadın ilk karıkocaya bakarak, Albay Walker ve karısı, diye düşündü.

Diğer çiftin ise Amerikalı oldukları ve seyahate bayıldıkları anlaşılıyordu.

Miss Marple'ın arkasında oturan otuz yaşlarındaki uzun boylu, zayıf adamın konuşması onun mimar olduğunu ortaya koyuyordu. Otobüsün daha gerilerinde arkadaş oldukları anlaşılan orta yaşlı iki kadın yolcu vardı. Broşürü okuyarak, birbirlerine bu gezintinin zevkli olup olmayacağını soruyorlardı. Kadınlardan biri esmer ve zayıftı. Diğeriyse sarı saçlı ve güçlü kuvvetliydi. Bu ikincisinin yüzü, Miss Marple'a tanıdık geldi. Onu daha önce nerede gördüm acaba?... Belki bir toplantıda... Veya trende. Aslında kadının öyle dikkati çekecek bir tarafı yok.

Geriye sadece bir yolcu kalmıştı. On dokuz yirmi yaşlarında bir delikanlıydı bu.

Yaşına uygun bir kılıktaydı. Dar, siyah bir pantolon ve mor bir kazak giymişti.

Uzun siyah saçları karmakarışıktı, ilgiyle ukala kadının genç yeğenine bakıyordu.

Miss Marple, kız da ilgiyle ona bakmakta, diye düşündü. Otobüste onlardan başka genç de yok...

Öğle yemeğini nehrin kenarında güzel bir otelde yediler. Öğleden sonra da Blenheim Şatosu'nu dolaştılar. Geceyi geçirecekleri otele eriştikleri sırada artık, yolcular da birbirlerini tanımaya başlıyorlardı. Miss Marple ise otobüstekilerin hepsinin adlarını biliyordu. Kalın kırçıl kaşlı, iriyarı adam gerçekten de Profesör Wanstead'dı. Yabancı da Bay Caspar. Ukala kadın Bayan Riseley-Porter'dı. Miss Marple, kadının güzel yeğeninin adının Joanna Crawford olduğunu daha yola çıkarlarken öğrenmişti. Gür saçlı genç ise Emlyn Price'dı. Delikanlıyla Joanna Crawford'un ortak bazı zevkleri olduğunu keşfetmeye başladıkları da belliydi.

İki yaşlı kadın hemen Miss Marple'la dost olmuşlardı. Neşey e birbirlerine romatizma, artrit, perhiz ve yeni doktorlardan

bahsediyorlardı. Miss Lumley'le Miss Bentham, Somerset'te oturuyorlardı. Onlar da Miss Marple gibi doğru dürüst bir bahçıvan bulamamaktan şikâyetçiydiler.

Birlikte seyahat eden orta yaşlı kadınlardan biri Miss Cooke diğeri ise Miss Barrow'du. Miss Marple hâlâ sarı saçlı Miss Co-oke'u bir yerden tanıdığını

düşünüyor, fakat bir türlü işin içinden çıkâmıyordu. Ayrıca yaşlı kadına Miss Barrow'la Miss Cooke kendisinden kaçıyorlarmış gibi de geliyordu. Ama belki bu bakımdan yanılmaktaydı. Fakat o yaklaşırken iki arkadaş her defasında aceleyle uzaklaşmaktaydılar.

Hâlâ güzel olan o uzun boylu, altmış yaşındaki kadın ise Miss Elizabeth Temple'dı. Kendisi tanınmış bir kız okulunun müdireliğini yapmış, sonra da emekliye ayrılmıştı.

Bu on beş yolcudan hiçbirini de katile benzetmedi Miss Marple. Belki Bay Caspar adam öldürebilirdi. Ama yaşlı kadın böyle düşünmesinin sebebinin yabancılarla ilgili ön yargısı olmasından kaynaklandığının da farkındaydı.

Zayıf, esmer mimarın adı ise Richard Jameson'du. Miss Marple, herhalde yarın daha başarılı olurum, diye düşündü.

3.

Miss Marple yatmaya çıktığı zaman iyice yorgundu. Şatoları dolaşmak hoş, fakat yorucu bir işti. On beş, on altı kişiyi incelemek de öyle. Miss Marple, yolcu listesine bir göz attıktan sonra not defterine yazmaya başladı.

"Bayan Geraldine Riseley-Porter? Cinayetle ilişkisi olamaz. O sadece kendisiyle ve sosyeteyle ilgileniyor.

Yeğeni Joanna Crawford? O da aynı mı? Fakat o çok becerikli bir kız.

Fakat Bayan Riseley-Porter'in anlamaya çalıştığım mesele hakkında bilgisi olabilir.

Miss Elizabeth Temple? Fevkalade kişiliğe sahip bir kadın. Üstelik son derecede dürüst ve güvenilir bir insan olduğu da daha ilk bakışta anlaşılıyor.

Miss Marple, fakat, diye düşündü. "Bay Rafiel bir sebepten dolayı Elizabeth Temple'la tanışmamı istemiş olabilir."

Yaşlı kadın tekrar düşünceye daldı. Bu kez görüş açısını değiştirmişti. "Habire katilin veya katil adayının üzerinde duruyo-rum... Ya kurbana ne demeli?

Yolculardan hangisi kurban adayı olabilir? Öyle bir kimse de yok. Geraldine Riseley-Porter hariç. O çok zengin ve üstelik can sıkıcı bir kadın. Herhalde parası

becerikli yeğenine kalacak. Kız, bu işi Emlyn Price adlı gençle birlikte planlamış

olabilir. Ama doğrusu pek sanmıyorum.

"Profesör Wanstead? İlgi çekici bir adam. Çok müşfik ve merhametli olduğu da belli. Ne profesörü acaba? Doktor mu? Bilim adamı mı? Emin değilim ama onun bir bilgin olduğunu sanıyorum.

"Amerikalı çift? Bay ve Bayan Butler... Kadın çok konuşkan, adam ise yumuşakbaşlı. Fakat onların da bu meseleyle bir ilgisi olamaz.

"Ya Richard Jameson? Şu zayıf mimar. Bu meselenin mimarlıkla bir ilgisi olabilir mi? Yoksa Bay Jameson mimar

olduğu için gezeceğimiz evlerden birindeki gizli bir hücreyi bulmama mı yardım edecek? Oradan bir iskelet mi çıkacak? Aman!

Ben de saçmalamaya başladım.

"Miss Cooke ve Miss Barrow... Alelade, orta yaşlı iki kadın. Ama onlardan birini daha önce görmüş olduğumdan eminim.

Miss Cooke'u yani... Neyse, kadınla nerede karşılaştığımı elbet hatırlayacağım.

"Albay Walker ve karısı. Nazik ve iyi insanlar onlar. Daha çok dışarıda görev almış albay. Emekliye ayrılınca İngiltere'ye dönmüşler. Onlarla konuşmak hoşuma gidiyor. Fakat karıkocanın esrarlı meseleyle bir ilgileri olduğunu sanmıyorum."

"Miss Bentham ve Miss Lumley. Yaşlı iki kadın. Katil olamazlar. Fakat bütün yaşlı kadınlar gibi onlar da dedikodu meraklısı. Onun için bazı şeyler bilmeleri olası.

"Bay Caspar. Tehlikeli bir adam olabilir. Haddinden fazla heyecanlı. Onu listeden hemen silmeyeceğim.

"Emlyn Price? Öğrenci sanırım. Onun da sinirli bir tip olduğu anlaşılıyor."

Miss Marple, birdenbire bitkin olduğunu hissetti. "Off... en iyisi yatmak... Sırtım ağrıyor, ayaklarım sızlıyor. Kafamın çalıştığı da yok." Ama buna rağmen not defterine birkaç satır daha kara amaktan kendisini alamadı. "Üzerime aldığım bu işin bir cinayetle ilgisi olduğu muhakkak. Bunu Bay Rafiel mektubunda açık açık yazmıştı. Mesele nedir? Cevap: Bilmiyorum. Çok acayip ve ilgi çekici bir durum.

Bay Rafiel gibi bir işadamından beklenmeyecek bir şey. Bazı tahminlerde bulunmamı ve içgüdülerimden faydalanmamı istiyor. O halde? Demek ki bana yeniden talimat verilecek. Belki de yine ölmüş olan bir adam tarafından. Benim görevim adaletle ilgili. Ya adaletin yerini bulmasına çalışacağım ya da katili ortaya çıkararak ondan intikam alınmasını sağlayacağım. Bu da Bay Rafiel'in şifre olarak verdiği 'İntikam Tanrıçası Nemesis' sözlerine uyuyor." Yaşlı kadın başını

salladı. "Evet, durumu iyi inceledim. Artık yatabilirim." Sayfanın sonuna bir satır daha ilave etti.

"İlk gün burada bitiyor."

6. Sevgi

Ertesi sabah Kraliçe Ann zamanından kalma küçük bir köşkü dolaştılar. Mimar Richard Jameson eve hayran olmuştu. Kendi sesini duymaya bayılan adamlardan olduğu için de girdikleri her molada durarak gruba nutuklar çekti. Köşkü

dolaştıran bekçi de bu şekilde ikinci plana atılmaktan hiç hoşlanmamıştı. Bu yüzden mimarı susturmaya çalıştı.

"Sayın bayanlar ve baylar," dedi. "Bu odaya 'Beyaz Salon' adı verilmiş. Vaktiyle burada bir ceset bulmuşlar. Kalbine hançer saplı genç bir adamın cesedini. Şurada, şöminenin önündeki halının üzerinde yatıyormuş. Bin yedi yüzlerde meydana gelmiş bu olay. O sırada köşkte oturan Lady Moffat'ın bir âşığı varmış. Aşağıdaki küçük yan kapıdan içeri girer ve dar bir merdivenden buraya çıkarmış. Salona da gizli bir kapıdan süzülüverirmiş. Lady’nin kocası Sir Richard Moffat o sırada Hollanda'daymış. Fakat gece beklenmedik bir anda eve dönmüş ve karısıyla âşığını ile yakalamış." Bekçi gururla sustu. Gruptakilerin dikkatini çektiği ve onları mimarın ukalalıklarından kurtardığı için memnundu. Bayan

Butler, belirgin Amerikan şivesiyle, "Ah, Henry," diye bağırdı. "Ne romantik değil mi kocacığım?

Doğrusu bu odanın havasında bir şeyler var. Bunu içeri girer girmez hissettim."

Henry Butler, etrafındakilere gururla izah etti. "Mamie böyle şeylere karşı çok hassastır. Bir keresinde Louisiana'da eski bir eve gitmiştik..."

O hikâyesine devam ederken Miss Marple'la diğer birkaç yolcu bu fırsattan faydalanarak usulca dışarı çıktılar. Muhteşem güzel, oymalı merdivenden ilk kata indiler.

Miss Marple, yanındaki Miss Cooke'la Miss Barrow'a, "Bir arkadaşım birkaç yıl önce çok sinir bozucu bir olayla karşılaştı," dedi. "Bir sabah kütüphanesinde bir ceset buldu."

Miss Barrow sordu. "Aileden birinin cesedi miydi? Sara nöbeti mi geçirmişti?"

"Hayır, hayır. Bir cinayet işlenmişti. Kütüphanede arkadaşımın hiç tanımadığı bir kız yatıyordu. Üstünde bir gece elbisesi vardı. Fakat saçları boyalıydı. Aslında kızın esmer olduğu anlaşılıyor... Oh..." Miss Marple, durakladı. Gözlerini Miss Cooke'un eşarbının altından çıkmış olan sarı saçlarına dikmişti.

Yaşlı kadın birdenbire hatırlamıştı her şeyi. Artık Miss Cooke'un yüzünün kendisine neden tanıdık geldiğini ve kadınla nerede karşılaştığını biliyordu. Fakat onu ilk gördüğü zaman Miss Cooke'un saçları koyu renkti. Hemen hemen siyaha yakındı. Şimdi ise sapsarıydı bu saçlar.

Merdivenlerden inen Bayan Geraldine Riseley-Porter, kesin bir tavırla, "Bu kadarı

yeter," dedi. "Bu merdivenlerden durmadan inip çıkamam. Odalarda durup etrafıma bakınmak beni yordu. Bu köşkün bahçesi çok büyük olmamakla beraber güzelmiş. En iyisi çıkıp bahçeyi dolaşalım. Zaman kaybetmeye de gelmez. Zira hava kapayacağa benziyor. Biraz sonra yağmur yağacağı belli." Bayan Riseley-Porter'ın otoriter sesinin etkisi görüldü. Etraftakiler kuzu gibi kadının peşi sıra dışarı çıktılar. Bahçe gerçekten kadının iddia ettiği gibi çok güzeldi. Bayan Riseley-Porter, Albay Walker ve karısıyla ilerledi. Bazıları onların peşinden gittiler. Bazıları da başka yollara saptılar.

Miss Marple ise bir sanat eseri olduğu anlaşılan bir banka attı kendisini. Güzel olduğu kadar rahattı da burası. Yaşlı kadın rahat bir nefes alırken peşinden gelmiş

olan Miss Temple da yanına çökerek, onu taklit etti.

"Ev dolaşmak çok yorucu. Bence dünyanın en yorucu işi bu. Hele her odada ayrı

sıkıcı bir nutuk dinlerseniz..."

Marple, biraz da tereddütle, "Tabii anlatılanların hepsi de ilgi çekiciydi," diye mırıldandı.

"Gerçekten öyle mi düşünüyorsunuz?" Elizabeth Temple, yaşlı kadına doğru döndü. Bir an Miss Marple'la göz göze geldiler. Birbirlerini çok iyi anladıkları

bakışlarındaki gizli neşeden belliydi. Miss Marple, sordu. "Siz bu fikirde değil misiniz?" Elizabeth Temple, "Hayır," dedi.

Bu kez aralarındaki dostluk daha da pekişti. Artık memnuniyetle yan yana oturuyorlardı.

Sonra Elizabeth Temple, bahçelerden bahsetmeye başladı, burayı Holman planlamış. 1798 veya 1800'de. Genç ölmüş

adam. Ne kadar yazık. Bir dâhiymiş

o." Miss Marple, içini çekti. "Bir insanın genç yaşta ölmesi çok yazık."

Elizabeth Temple, mırıldandı. "Acaba?" Sesi acayipti.

Miss Marple, "Hayata doymadan bu dünyadan göçüyorlar,"

"Çok şeyden yoksun kalıyorlar."

Elizabeth Temple, "Veya çok şeyden kurtuluyorlar," diye cevap verdi. Miss Marple, "Çok yaşlı olduğum için," dedi. "Erken ölenlerin bir çok şeyi göremediklerini düşünüyorum."

"Bense ömrümü gençlerin arasında geçirdim. Onun için de hayatın zaman içinde başı ve sonu olan bir süre olduğunu düşünüyorum."

Miss Marple, "Evet, anlıyorum," diye mırıldandı. "Hayat tam bir tecrübedir.

Bunun kısa veya uzun olması önemli değildir... Fakat bir hayatın çabucak söndüğü için tamamlanmamış, eksik kalmış olduğunu hiç düşünmediniz mi?"

"Düşündüm.."

Yaşlı kadın, yakınlarındaki çiçeklere baktı. "Şu şakayıklar ne kadar güzel. Şu tarhın kenarındakiler. Hem gururlu bir halleri var hem de çok zarifler."

Elizabeth Temple ona doğru döndü. "Bu yolculuğa evleri görmek için mi çıktınız?

Yoksa bahçeleri gezmek için mi?"

"Galiba evleri görmek için... Ama bahçeler de bana zevk verecek. Bu gezinti bana iyi kalpli bir dostumun hediyesi. Ona büyük bir minnet duyuyorum. Şimdiye kadar ünlü evleri pek görmemistim."

Miss Elizabeth Temple, "Arkadaşınız çok ince düşünceliymiş," dedi.

Miss Marple sordu. "Siz sık sık böyle gezintilere katılıyor musunuz?"

"Hayır. Zaten bu benim için tam bir gezinti de sayılmaz."

Miss Marple, ilgiyle ona baktı. Konuşmak için ağzını açtı. Fakat sonra da dilinin ucuna kadar gelen o soruyu sormaktan vazgeçti.

Elizabeth Temple ona gülümsedi. "Buraya neden geldiğimi düşünüyorsunuz değil mi? Sebebini öğrenmek istiyorsunuz' "Tahmin edin bakalım."

"Yok, yok. Bunu yapamam."

Elizabeth Temple, ısrar etti. "Haydi. Bir tahminde bulunun. Bu beni çok ilgilendirecek. Gerçekten ilgilendirecek. Tahmin edin bakalım."

Miss Marple, bir iki dakika sesini çıkarmadı. Düşünceli bir tavırla emekli müdireyi süzüyor, bakışlarıyla onu tartıyordu. "Tahminde bulunacağım. Fakat bu sizin hakkınızda duyduklarım ve bildiklerimle ilgili değil. Ünlü bir kimse olduğunuz, çok tanınmış bir okulu yönettiğinizi biliyorum. Hayır. Benim tahminim şu halinizle ilgili. Sizde... hacca giden bir ziyaretçi hali var."

Derin bir sessizlik oldu.

Sonra Elizabeth, "Çok iyi tarif ettiniz," diye mırıldandı. "Evet, gerçekten böyle bir ziyaret yapacağım."

Ve derin bir sessizlik oldu. Sonra Miss Marple, "Beni bu gezintiye yollayan ve masrafları ödeyen dostum geçenlerde öldü," Adı Rafiel'di. Çok zengin bir adamdı

kendisi. Onu tanıyor musunuz?"

"Jason Rafiel'i mi? Adını duymuştum tabii. Fakat kendisini tanımıyordum. Onunla hiç karşılaşmamıştım. Bir keresinde ilgilendiğim bir eğitim bursuna hatırı sayılır bir bağışta bulunmuştu. Bu yüzden ona minnet de duymuştum. Dediğiniz gibi çok zengin bir insandı. Onun öldüğünü de birkaç hafta önce gazetelerde okudum.

Demek kendisi eski dostlarınızdandı."

Miss Marple, "Hayır," diye cevap verdi. "Onunla bir yıl kadar önce Karayipler'de bir adada karşılaşmıştım. Onun hakkında çok bir şey bilmiyordum. Yani özel hayatı, ailesi ve dostları hakkınnda... Büyük bir iş adamıydı o. Fakat herkes Bay Rafiel'in kendisindenbahsetmektenhiç hoşlanmadığınısöylüyordu.Siz, onun ailesi ya da yakınları hakkında bir şey biliyor musunuz?"

Yaşlı kadın bir an durdu. "Bu meseleyi sık sık düşündüm ama sorarak, merakımı

belli etmek istemedim." Elizabeth, bir an sesini çıkarmadı. Sonra, "Vaktiyle bir genç vardı..." diye mırıldandı. "Fallowfield'de, yani okulumda öğrenciydi. Kendisi aslında Bay Rafiel'in akrabası değildi... Fakat ara Bay Rafiel'in oğluyla nişanlanmıştı."

Miss Marple, "Sonra ne oldu?" dedi. "Kız, Bay Rafiel'in oğluyla evlendi mi?"

"Hayır."

"Neden?"

Elizabeth Temple içini çekti. "Bu soruya, 'Aklı başında bir kızdı da ondan,' diye cevap vermeyi çok isterdim. Bay Rafiel'in oğlu, insanın sevdiği bir kimsenin evlenmesini isteyebileceği bir değildi. Bahsettiğim öğrenci çok iyi ve güzel bir kızdı. Onun Bay Rafiel'in oğluyla neden evlenmediğini bilmiyorum."

Müdire içini çekti. "Kız sonra öldü."

"Öldü mü? Neden?"

Elizabeth Temple, bir süre çiçeklere baktı. Sonra da, "Sevgi yüzünden," dedi. Bu şaşılacak sözleri bahçede bir an yankılandı

Miss Marple adeta bağırdı. "Sevgi yüzünden mi?"

Elizabeth Temple, "Sevgi," dedi. "Dünyanın en korkunç kelimesi budur." Sesi acı

ve üzgündü. "Sevgi..."

7. Bir Davet

Miss Marple, öğleden sonra gezintiye çıkmamaya karar verdi. Biraz yorulmuştu.

Eski bir kiliseyi dolaşacak olan gruba daha sonra kendisine gösterilen çay salonunda katılacaktı.

Miss Marple, çay salonunun önündeki rahat bankta dinlenirken daha sonra neler yapacağını düşündü.

Çay zamanında grup gezintiden dönünce de kimseye belli. etmeden Miss Cooke'la Miss Barrow'un yanına sokuldu ve onlarla birlikte dört kişilik bir masaya oturdu.

Dördüncü sandalyeye ise Bay Caspar yerleşti. Neyse ki adamın İngilizcesi o kadar iyi değildi.

Miss Marple, bir çöreğin ucunu ısırırken masanın üzerinden Miss Cooke'a doğru eğildi. "Biliyor musunuz, sizinle daha önce karşılaşmış olduğumuzdan eminim.

Bu meseleyi düşündüm, düşündüm, fakat sizi nerede gördüğümü bir türlü

hatırlayamadım. Tabii hafızam eskisi kadar iyi değil. Fakat sizinle daha önce konuşmuş olduğumuzu sanıyorum."

Cooke böyle bir şeye ihtimal vermiyormuş gibi bir tavır ile ona baktı. Sonra gözleri arkadaşı Miss Barrow'a doğru kaydı. Miss Marple da ona bakıyordu zaten.

Fakat Miss Barrow'un bu esrarın çözülmesine yardım etmek niyetinde olmadığı

anlaşılıyordu.

Marple, sözlerine devam etti. "Bilmiyorum hiç bizim kasabada kaldınız mı? Ben St. Mary Mead'de otururum. Aslında küçük bir yerdir orası. Hoş artık küçük de sayılmaz ya. Bir sürü yeni ev yapıldı. St. Mary Mead, Much Benham'a yakındır."

Miss Cooke, "Durun bakayım," dedi. "Tabii Loomoth'u çok iyi bilirim. Belki de..."

Miss Marple birdenbire büyük bir sevinçle bağırdı. "Ah, tabii tabiı St. Mary Mead'de gördüm. Ben bahçedeydim. Siz

yoldan geçerken durup benimle konuştunuz. Kasabada bir arkadaşınızda kaldığınızı söylediniz."

Miss Cooke, başını salladı. "Tabii, tabii. Ne budalayım! Sizi hatırladım. Son zamanlarda iyi bir bahçıvan bulmanın ne kadar güçleştiğinden bahsettik."

"Evet. Siz aslında kasabada kalmıyordunuz. Bir arkadaşınıza geldiğinizi söylemiştiniz sanırım."

"Evet... Arkadaşım... arkadaşım..." Miss Cooke, tereddütle durakladı. Aradığı ismi bir türlü bulamadığı belliydi.

Miss Marple, "Bayan Sutherland'ın yanında mı kalıyordunuz? "dedi.

"Hayır, hayır. Arkadaşım... şey..."

Çikolatalı pastasından bir parça kesen Miss Barrow kesin bir tavırla, "Hastings,"

dedi.

Miss Marple, mırıldandı. "Aaa! Evet. O yeni evlerden birinde oturuyordu sanırım."

Bay Caspar birdenbire, "Hastings," diye bağırdı. Neşeyle gülümsüyordu. "Ben Hastings'e gittim. Eastbourne'da. Güzel yerler..."

Miss Marple, "Ne garip tesadüf değil mi?" dedi. "Sizinle burada tekrar karşılaştık, Miss Cooke. Dünya gerçekten çok küçük bir yer."

Miss Cooke, dalgın dalgın başını salladı. "Sonuçta hepimiz bahçeden hoşlanıyoruz."

Bay Caspar, bağırdı. "Çiçekler çok güzel. Onlara bayılıyorum." Tekrar neşeyle güldü.

Miss Marple, çiçeklerden bahsetmeye başladı. Bir sürü teknik terim de kullanıyordu. Miss Cooke zaman zaman ona cevap veriyor, Miss Barrow da bir iki kelime söylüyordu.

Bay Caspar ise sessiz sedasız gülümsemekteydi.

Miss Marple, daha sonra her zaman yaptığı gibi yemekten önce dinlenirken edindiği bilgiyi şöyle bir araya topladı. "Miss Cooke, St. Mary Mead'e geldiğini itiraf etti. Evimin önünden geçtiğini de. Bunun garip bir tesadüf olduğunuda açıkladı. Tesadüf? Bu gerçekten bir tesadüf mü? Yoksa kadının gruba katılmasının belirli bir sebebi mi var? Onu buraya biri mi yolladı? Ama kim?..."

Miss Marple, kendi kendine, "Her tesadüfün üzerinde durmaya değer," dedi.

"Daha sonra bunun gerçekten bir rastlantı olduğunu anlarsın, o zaman şüphelerini de bir kenara itersin."

Miss Barrow'la Miss Cooke, her yıl böyle gezintilere çıktıklarını söylemişlerdi.

Alelade iki arkadaşa da benziyorlardı. Ayrıca nazik ve terbiyeli insanlardı. Yaşlı

kadın, fakat, diye düşündü. "Miss Cooke bir an St. Mary Mead'e geldiğini inkâr edecek oldu. Sonra, sanki talimat bekliyormuş gibi arkadaşına baktı. Miss Barrow'un ondan önemli olduğu anlaşılıyor... Ama tabii bütün bunlar hayal ürünü

olabilir. Belki de onların benim meseleyle hiçbir ilgileri yok."

Birdenbire aklına, "Tehlike!" kelimesi geldi nedense? Fakat Bay Rafiel de bunu ima etmemiş miydi? Adam mektubunda koruyucu meleğine ihtiyacı olacağını

açıklamamış mıydı?

Yaşlı kadın, Miss Cooke'la Miss Barrow benim için bir tehlike teşkil edemezler, dedi. Saçma bu... Fakat... Miss Cooke saçlarını boyamış. Üstelik saçlarının modelini değiştirmiş... Kadının kılığını, kıyafetini elinden geldiği kadar değiştirmeye çalışmış olduğu belli. Çok acayip bir şey bu. Miss Marple, tekrar yol arkadaşlarını düşündü. Açıkçası Bay Caspar'ın tehlikeli bir insan olduğuna daha kolaylıkla inanabilirdim. Sonra Emlyn adlı o genç... Bay ve Bayan Butler'ın Amerikalı olduklarına inanıyorum. Ama bakalım bu da doğru mu? Yaşlı kadın, içini çekerek, "Saçmalıyorum... Aklımı başıma toplamam daha doğru olur... Yarın neler yapılacak? Bir sürü şey var. Erkenden yola çıkılarak, bazı yerler görülecek.

Öğleden sonra kıyıya inmek için uzun ve yorucu bir yürüyüş yapılacak. Ve denizle ilgili bitkiler incelenecek... Fakat programımda isteyenin Altın Domuz Oteli'nde kalabileceği veya yakındaki güzel bir yere gidebileceği yazılıydı. Ben de öyle mi yapsam?" diye kendi kendine söylendi.

Miss Marple'ın, planlarının birdenbire altüst olacağından hiç haberi yoktu.

Miss Marple, ertesi gün öğle yemeğinden önce Altın Domuz Oteli'ndeki odasında ellerini yıkadıktan sonra dışarı çıktı. Merdivenlerden hole inince tayyörlü bir kadın biraz da çekingen bir tavırla ona yaklaştı.

"Affedersiniz, efendim. Siz Miss Marple değil misiniz? Miss Jane Marple?"

Yaşlı kadın biraz şaşırmıştı. "Evet, ben Miss Marple'ım."
"Benim adım Bayan Glynn. Lavinia Glynn. Ben ve iki kız kardeşim yakında oturuyoruz... Şey...

Buraya geleceğinizi duyduk ve..."

Miss Marple'ın hayreti daha da arttı. "Buraya geleceğimi mi duydunuz?"

"Evet, çok eski bir dostumuz bunu bize yazdı. Uzun zaman önce... Üç hafta kadar önce sanırım. Fakat bize bu tarihi unutmamamızı tembih etti. Yani turun buraya geleceği günü. Bize çok yakın bir dostunun veya akrabasının bu gezintiye katılacağını bildirdi."

Miss Marple, hâlâ şaşkın şaşkın kadına bakıyordu.

Bayan Lavinia Glynn ilave etti. "Bay Rafiel'den bahsediyorum."

Miss Marple, "Ah," dedi. "Bay Rafiel... onun... şey... onun..."
"Onun öldüğünü mü

kastediyorsunuz? Evet. Çok acı bir şey bu. Bay Rafiel'in bize o mektubu yazdıktan kısa bir zaman son ra öldüğü anlaşılıyor. Onun istediğini yerine getirmemiz gerekiyor du. Sanırım kendisi için çok önemliydi bu. Bay Rafiei, sizin birkaç gece bizde kalmaktan hoşlanabileceğinizi de yazmıştı. Gezinti 'nin bu kısmı bir hayli yorucudur. Yani, gençler için o kadar önemli değil, fakat yaşlılar çok yoruluyorlar. Uzun uzun yol yürüyecek... Sonra kayaların arasındaki patikalara tırmanılacak. Gelip evimizde kaldığınız takdirde buna hem ben, hem de kardeşlerim çok sevineceğiz. Evimiz otelden on dakika uzaklıkta. Size burada çok ilgi çekici şeyler de gösterebiliriz."

Miss Marple, bir an tereddüt etti. Bayan Lavinia Glynn hoşuna gitmişti. Kadın dost halli, tombul ve uysaldı. Fakat biraz çekingen olduğu anlaşılıyordu. Yaşlı

kadın, bu da Bay Rafiel'in yeni talimatı olmalı, diye düşündü. Evet... Öyle... Fakat neden birdenbire endişelendim? Belki de bunun sebebi henüz üç gün geçmesine rağmen otobüsîekilere iyice alışmış olmam.

Endişeyle kendisine bakan Bayan Lavinia Glynn'a döndü. "Teşekkür ederim...

Çok naziksiniz... Evinizde kalmak çok hoşuma gidecek."

8. Üç kız kardeş

Miss Marple, ayakta durmuş pencereden dışarıya bakıyordu. Arkada kalan karyolanın üzerine bavulunu koymuştu. Bahçe çok ihmal edilmiş, çok... ev de öyle. Aslında bina güzel. İçindeki eşyalar da seçme. Ama onları da cilalayan olmamış. Son yıllarda kimse evi sevmemiş ve onunla ilgilenmemiş... Bayan Glynn beni odama çıkarırken burasının ona ve kız kardeşlerine amcalarından kaldığını söylemişti... Lavinia Glynn'ın kız kardeşleri hiç evlenmemişler sanırım.

İkisinden de Miss Bradbury-Scott, diye adiliyor... Evde bir çocuk bulunduğunu gösterecek hiçbir şey de yok. Ne bir eşya, ne oyuncak... Burada sadece o üç kız kardeş oturuyor... Üç kız kardeş... Bu galiba Çehov'un piyesiydi, yoksa Dostoyevski'nin mi? Aman hatırlayamayacağım... Lavinia Glynn onların ortanca kardeşleriydi. Kadınlar terbiyeli ve naziktiler fakat para sıkıntısı çektikleri de anlaşılıyordu.

Miss Marple, "Bay Rafiel," dedi. "Bütün her şeyi o ayarladı. Fakat adamın bir sürü külfete katlandığı belli. Uzun uzun plan yapmış. Avukatlarıyla konuşmuş...

Bu üç kız kardeşe mektup yazmış. Bay Rafiel benden bir cinayetin esrarını

çözmemi istiyor. Ama hangi cinayet bu? Ne zaman işlenmiş? Veya işlenecek mi?"

Yaşlı kadın tekrar bu evde oturan üç kız kardeşi düşündü, burada fazla kalmamalıyım. Eşyalarımı yerleştirip, hemen aşağı inmem daha doğru olur.

Yalnız karar vermem gereken bir şey var. Bu üç kız kardeş bana yardım mı

edecekler. Yoksa benim düşmanım mı? İşte bu meseleyi dikkatle incelemeliyim."

Kapı usulca vuruldu ve Bayan Lavinia Glynn içeri girdi. "Burada rahat edeceğinizi umarım. Eşyalarınızı yerleştirmenize yardım edebilir miyim? İyi bir hizmetçimiz var. Fakat o da sadece sabahları geliyor. Ama size her bakımdan yardım edebilir."

Miss Marple, "Yardıma ihtiyacım yok," diye cevap verdi.

"Yanıma fazla bir şey almadım."

"Tekrar aşağıya inmenize yardıma geldim. Evin planı bir hayli karışıktır. Örneğin, iki merdiven vardır. Onun için misafirlerimiz bazen yollarını şaşırırlar."

Miss Marple, minnetle kadına bakarak onun peşi sıra dışarı çıktı. O benden bir hayli genç, diye düşünüyordu. Çok genç. Ancak ellisinde var sanırım. Yaşlı kadın merdivenlerden dikkatle indi. Sol dizi kendisine daima güçlük çıkarıyordu.

Hole inince Miss Marple, "Eviniz gerçekten çok güzel," dedi "Herhalde 1700'lerde inşa edilmiş."

Bayan Lavinia Glynn, "1780'de," diye cevap verdi. Miss Marp le'ın evi beğenmesi hoşuna gitmiş gibiydi. Yaşlı kadını salona soktu. Geniş, zarif bir odaydı bu.

Eşyalar bir zamanlar pek güzeldi herhalde ama artık çok eskimişlerdi. Diğer iki kardeş salondaki koltuklara yerleşmişlerdi bile. Miss Marple içeri girince ayağa kalktılar. Biri, yaşlı kadına bir kadeh şeri uzattı. Diğeri ise onu koltuğa oturttu.

"Bilmiyorum yüksek koltuklarda oturmayı sever misiniz? Çok kişi bunu tercih ediyor."

Miss Marple, "Ben de öyle," dedi. "Daha rahat oluyor bu. Zira sırtımda romatizma var."

Kız kardeşlerin en büyüğü olan Clotilde uzun boylu, esmer, hâlâ güzel bir kadındı. Siyah saçlarını topuz yapmıştı. En küçükleri Anthea'nın bir zamanlar sarı

olduğu anlaşılan kır saçları omuzlarına kadar iniyordu. Miss Marple, o geçkince bir Ophelia olabilir, diye düşündü. Sonra yine büyük ablaya bir göz attı. Clotilde, bir Ophelia olamaz. Fakat o harikulade bir Clytemnestra olabilir, kocasını

banyosunda zevkle bıçaklardı. Ama Clotilde'in kocası olmadığına göre bu çözüm yolu doğru değil. Bence Clotilde kocasından başkasını öldüremezdi.

Clotilde Bradbury-Scott, Anthea Bradbury-Scott ve Lavinia Glynn. Clotilde güzel bir kadın. Lavinia çirkince ama hoş bir insan. Anthea'nın gözü ise sık sık seyiriyor... Yalnız kadının hali bir tuhaf... Gri gözleriyle bir sağa, bir sola, sonra da birdenbire arkasına bakıyor. Sanki birinin gözetlediğini sanıyormuş gibi...

Acayip, çok acayip. Bu Anthea ilgimi çekiyor...

Kafasından bunlar geçerken bir taraftan da kız kardeşlerle konuşuyordu. Lavinia Glynn ayağa kalkarak, dışarı çıktı. Evde en fazla onun iş gördüğü anlaşılıyordu.

Söz konaktan açıldı. Clotilde-Bradbury-Scott, konağın yıllardan beri ailelerinde olduğunu anlattı. En sonunda amcaları evi onlara bırakmıştı. Clotilde, "Amcamın bir tek oğlu vardı," diye açıkladı. "O da savaşta öldü. Anlayacağınız ailemizin son fertleri biziz. Bir de birkaç uzak akrabamız var, işte o kadar."

Miss Marple, "Binanın orantıları mükemmel," dedi. "Kız kardeşiniz bana burasının 1780'de yapıldığını söyledi."

"Evet, öyle sanıyorum. Fakat konak bu kadar büyük olmasaydı daha rahat ederdik."

Miss Marple, başını salladı. "Son zamanlarda tamir de çok pahalıya mal oluyor."

Clotilde, içini çekti. "Evet, gerçekten öyle. Bu yüzden konağın bazı kısımlarının harap olmasına göz yummak zorunda kaldık. , üzülecek bir şey ama ne yaparsınız? Sonra seraya da bakamadık. Aslında çok büyük, güzel bir şeydi."

Anthea mırıldandı, "Serada misket üzümü de yetişirdi. Sonra duvarlarının iç

kısımlarını da çiçekler sarmıştı. Hani şu 'Kiraz Güllleri' denilen çiçekler. Evet, seranın yıkılmış olmasına çok üzülüyorum. Fakat savaş sırasında bahçıvan bulmak imkânsız-çok genç bir çocuk tutmuştuk. O da sonunda savaşa gitti. Serayı

tamir ettiremedik. Nihayet o koskoca yer çöktü gitti." Evin yakınındaki küçük serada öyle."

İki kardeş de acı acı içlerini çektiler. Zamanın geçtiğini ve her şeyin artık değiştiğini biliyorlardı. Ama yeni günler güzel şeyler de getirmemişti.

Miss Marple, bu evde üzüntülü bir hava var, diye düşündü. Gizli bir acıyla ilgili bu. Dinmeyen bir acıyla... Bu his iyice derinleşmiş. Onun için geçmesi de imkânsız. Yaşlı kadın birdenbire ürperdi.

9. Poliganum

Yemek aleladeydi. Küçük bir kuzu budu, kızarmış patates,tatsızca bir erik pastası.

Miss Marple, üç günlük yolculuğu sırasında olanlardan bahsetti. Ama aslında bunlar da o kadar önemli sayılmazdı.

Büyük abla Clotilde, "Bay Rafiel herhalde eski dostlarınızdandı?" dedi.

Miss Marple, "Pek de değil," diye cevap verdi. "Onunla ilk kez Karayipler'deki bir adada karşılaştım. Oraya sağlığı için gelmişti sanırım."

Anthea, söze karıştı. "Evet. Yıllardan beri sakattı."

Miss Marple, mırıldandı. "Çok üzücü bir durum... Fakat Bay Rafiel metin bir adamdı. Hayran olunacak bir şeydi bu. Üstelik o haline rağmen durmadan çalışıyordu da. Her gün sekreterine bir sürü mektup yazdırıyor, sağa sola telgraflar çektiriyordu. Hastalığına esir olmamıştı."

Anthea, "O hastalığa boyun eğecek bir insan değildi," dedi.

Anthea, sordu. "Siz Londra'da mı oturuyorsunuz, Miss Marple?"

"Hayır, hayır. Küçük bir kasabada yaşıyorum ben. Eskiden pek güzel, resimlerdeki gibi bir köydü. Fakat artık her yer gibi St. Mary Mead de değişti,"

diye ekledi. "Bay Rafiel, Londra'da oturuyordu, değil mi? Adadaki otelin defterine Eaton Meydanı'nda bir yeri yazmıştı. Yoksa Belgrave Meydanı'nda mıydı?"

Clotilde, "Bay Rafiel'in Kent'te bir malikânesi vardı," dedi. "Bazen arkadaşlarını

veya dışardan gelen kimseleri oraya davet sanırım. Bizi ise Londra'da görürdü."

Miss Marple, mırıldandı. "Size beni davet etmenizi yazmakla büyük incelik göstermiş. Düşünceli bir hareket bu. İnsan onun gibi işi başından aşkın bir adamdan böyle bir şey pek beklemiyor."

"Buraya daha önce de Bay Rafiel'in turlara katılan dostlarını davet ettik.

Gezintileri düzenleyenler çok dikkatli ve düşünceli davranıyorlar. Tabii herkesi birden memnun etmek imkânsız. Gençler yürümek istiyorlar. Uzun gezintilere çıkmaya, tepelere tırmanıp manzara seyretmeye meraklılar onlar. Böyle şeyleri yapmalarına imkân olmayan yaşlılar ise otelde kalmayı tercih ediyorlar. Fakat bu civardaki oteller pek lüks değil... Bugünkü gezintiyi ve yarın St. Bonavanture'a yapılacak yolculuğu çok yorucu bulacaktınız, bundan eminim. Yarın bir tekneyle adaya da geçilecekmiş sanırım. Bazen deniz çok dalgalı oluyor."

Lavinia, "Evleri dolaşmak bile yorucu," dedi.

Miss Marple, başını salladı. "Öyle... Dolaşıyor, saatlerce ayakta duruyorsunuz.

İnsanın ayakları sızım sızım sızlıyor. Aslında bu tura katılmamalıydım. Fakat güzel binalar, zarif salonlar ve eşyalar hoşuma gidecekti. Sonra tablolar da çok methediliyordu."

Anthea atıldı. "Bahçeler de öyle... Siz bahçeye meraklısınız değil mi?"

Miss Marple, "Evet," diye cevap verdi. "Çok meraklıyımdır. Bu turda gezeceğimiz bahçeler de çok güzelmiş. Eski şatoların bahçeleri." Masanın etrafındakilere bakarak, onlara gülümsedi.

Kadınlar dostça, her şey sakindi. Fakat nedense yaşlı kadımı sinirleri iyice gerilmişti. Burada normal olmayan bir şey var, diye düşünüyordu. Ama normal olmayandan kastettiğim nedir? Konuşmalar sıradan. Deminden beri klişeleşmiş

lafları tekrarlayıp duruyoruz... Miss Marple, kendi kendine, üç kız kardeş, dedi Neden insan üçlü şeylerde gizemli veya tehlikeli bir şey olduğu nu sanır? Üç kız kardeş. Macbeth'deki Üç Cadı... Tabii bu üç kardeş Macbeth'deki cadılara benzemiyorlar...

Miss Marple, erik pastasının son lokmasını da ağzına atarak, masanın üzerinden Anthea'ya doğru baktı. Sıradan bir kadın o, diye düşünüyordu. Biraz pasaklı, dalgın ve hafifçe kaçık. Neden Anthea bana tehlikeli bir insanmış gibi geliyor?

Miss

Marple, kendi kendine, "Hayalim fazla çalışmaya başladı," diyerek devam etti.

"Kendimi toplamam lazım."

Yemekten sonra yaşlı kadına konağın bahçesini gezmesini teklif ettiler. Ona rehberlik etmek görevi de, Anthea'ya verildi. Miss Marple, bakımsız bahçede etrafına bakarak içini çekti. Bi zamanlar burasının güzel bir yer olduğu muhakkaktı. Fakat artık etrafı otlar bürümüştü. Bahçe aslında üç kardeşin başa çıkamayacağı kadar da büyüktü.

Anthea'nın uzun saçları rüzgârda uçuyor, zaman zaman yere: bir firkete veya toka düşüyordu. Kadın kesik kesik konuşmaktaydı.

"Herhalde sizin bahçeniz çok güzel."

Miss Marple, "Benimki küçücük bir şey," dedi. Otlar bürümüş olan bir yoldan ilerlemişlerdi ve şimdi bir duvarın önündeki küçük, tepemsi bir şeyin önünde duruyorlardı.

Anthea, acı acı, "Bizim sera," diye mırıldandı.

"Ah... O güzel üzümlerin yetiştiği sera mı?"

"Evet. Üç cins üzüm vardı. Kara üzüm... Sonra o küçük yeşillerden. Hani şu çok tatlı olan cinsten. Üçüncüsü ise mükemmel bir misketti."

"Duvarları da vanilya çiçeği kaplıydı dediniz sanırım."

"Hayır. Kiraz Gülleri..."

"Ah, evet. Kiraz Gülleri... Pek güzel kokar o çiçekler... Bu civara hiç bomba düştü

mü? Yani, sera o yüzden mi yıkıldı?" Anthea, "Hayır, hayır," dedi. "Başımıza öyle bir şey gelmedi, savaş sırasında bu taraflara hiç bomba düşmedi... Korkarım sera tamir edilmediği için harap olup yıkıldı. Biz buraya geleli çok olmamıştı. Tamire verecek paramız yoktu. Serayı yeniden

yaptırmamız ise imkânsızdı. Hoş, yeni sera yaptırsaydık, ona yine de bakamazdık... Mecburen seranın yıkılmasına göz yumduk. Yapabilileceğimiz başka bir şey yoktu."

"Seranın yıkıntılarının üzerini çiçekler sarmış... Bir nevi sarmaşık bu. Nedir onun adı?"

Anthea, "Her yerde rastlanılan bir çiçek bu," diye cevap ver- "Adı P.'yle başlıyor.

Durun bakayım, ismi neydi?" Tereddütle Miss Marple'a bakıyordu. "Adı 'Polly'

bilmem ne..."

"Aaa! Evet, çiçeğin adını hatırladım. Poliganum demek istiyorsunuz. Bu sarmaşık pek çabuk büyüyor ve yayılıyor, değil mi? İnsan, böyle yıkıntıları, kalıntıları

örtmek istedi mi, bu çiçekten faydalanabilir. Böylece o çirkin manzara gözlerden saklanmış olur."

Gerçekten yaşlı kadının önünde durduğu tepeciği, beyaz çiçekleri yeni yeni açmakta olan yeşil bir sarmaşık tamamıyla sarmıştı. Miss Marple, Poliganum'un büyümeye çalışan diğer çiçekler için çok tehlikeli olduğunu biliyordu. Her şeyi sarardı bu sarmaşık. Hem de şaşılacak kadar kısa bir zamanda.

Miss Marple, "Anlaşılan sera bir hayli büyükmüş," dedi.

"Evet... İçinde şeftali ağaçları da vardı." Anthea'nın yüzünde üzüntülü bir ifade belirmişti.

Yaşlı kadın, onu teselliye çalıştı. "Bu tepecik de pek güzel duruyor. Sarmaşığın beyaz çiçekleri de çok hoş."

Anthea. "Bu yolun aşağısında, solda güzel bir manolya ağacımız var," dedi.

"Galiba bir zamanlar iki yanda mazılar da yükseliyormuş... Biçimli şekilde kesilen mazılar. Fakat bizim öyle şeylerle uğraşmamız da imkânsız. Çok güç bu. Her şey güç zaten. Zaman değişti. Artık hiçbir şey eskisi gibi değil..."

Hızla sağdaki yoldan yürümeye başladı. Bir duvarın dibinden geçiyordu bu.

Anthea gitgide adımlarını sıklaştırmaktaydı. Miss Marple onun peşinden zorlukla ilerliyordu. Yaşlı kadın, Anthea beni poligariilm tepeciğinden uzaklaştırmaya mı

çalışıyor? diye sordu kendi kendine. Sanki orası hoşa gitmeyecek, çirkin bir yermiş gibi... Anthea, bahçe eski halinde olmadığı için utanıyor mu? Gerçekten Poliganum şaşılacak bir rahatlıkla büyüyor. Onu budamaya kalkan, sarmaşığa biçim vermeye uğraşan da olmamış... Allah Allah... Anthea'nın Poliganum'dan kaçarmış gibi bir hali var.

O sırada Anthea, yıkılmış bir domuz ahırının önünde durmuştu. Bunun etrafında bir iki gül fidanı vardı. "Büyükbabam domuz beslermiş. Ama artık bu zamanda hiç kimse böyle bir şeye kalkışmaz. Öyle değil mi? Korkarım domuzlar çok kokuyorlar. Evin yakınında birkaç yediveren gülü var. En iyisi de onlar değiîmi?"

Miss Marple, başını salladı. "Evet, evet..." Sonra yeni yetiştirilen birkaç gülün adını söyledi. Fakat Anthea'nın halinden, kadının bunları hiç duymamış olduğu anlaşılıyordu.

"Siz sık sık turlara çıkıyor musunuz?" Anthea bu soruyu birdenbire sormuştu.

"Eski şato ve bahçeleri dolaşmaya mı?"

"Evet. Bazı kimseler her yıl turlara katılıyorlar."

"Ah, benim için imkânsız bu. Anlayacağınız bu gezintiler bir hayli pahalı. Bu tur da aslında bana bir hediye. Gelecek doğum günüm için bir hediye."

"Ya, ben de merak etmiştim. Yani... neden geldiğinizi kendi kendime sorup duruyordum. Şey... bu gezintilerin yorucu olduğu muhakkak. Fakat...

Karayipler'deki adalara filan gittiğinize göre..."

"O yolculuk da bir hediyeydi yine. O sefer de yeğenim dinlenmemi istemişti. Pek iyi bir insandır o. Yaşlı halasını çok düşünür."

"Ah, anlıyorum... Evet, anlıyorum..."

Miss Marple, "Genç kuşak olmasaydı ne yapardık bilmem?" dedi. "Onlar çok düşünceliler. Öyle değil mi?"

"Ha... herhalde... Bunu... pek bilmiyorum... Ben... zira... bizim genç

akrabalarımız yok."

"Ablanız Bayan Glynn'ın çocukları yok mu? Kendisi böyle bir şeyden bahsetmedi.

Tabii insan bu konularda soru sormaktan da çekiniyor."

"Lavinia'nın hiçbir zaman çocuğu olmadı. Belki de böylesi daha iyi.".

Eve dönerlerken, Miss Marple, bu son sözlerle neyi kastetmek istedi? diye düşünüyordu.

10. Ah, o eski günler

1.

Ertesi sabah sekiz buçukta Miss Marple'ın oda kapısına vuruldu. Yaşlı kadın,

"Giriniz," diye seslendi. Kapı açılarak içeriye elinde tepsiyle ihtiyarca bir kadın girdi. Tepside çaydanlık, fincan, süt ibriği, ekmek ve tereyağ vardı.

Hizmetçi neşeyle, "Sabah çayı, madam," dedi. "Hava pek güzel. Görüyorum perdeleri açmışsınız bile. Herhalde iyi uyudunuz."

Miss Marple, okuduğu dua kitabını komodinin üzerine bıraktı "Evet, gerçekten çok rahat uyudum."

"Hava çok güzel. Bonaventura Kayalıkları'na gidenleri memnun edecek bu. Fakat iyi ki siz o gezintiye katılmadınız. İnsan çok yoruluyor."

Miss Marple, "Burada olduğum için çok memnunum," dedi "Bayan Glynn'la kardeşleri beni buraya davet etmekle büyük nezaket gösterdiler."

"Bu onlar için de iyi bir şey. Aslında insanın evine sık sık misafir gelmeli. Artık bu konak pek hüzünlü bir yer oldu." Pencerelerdeki perdeleri daha da yana çekti.

Bir sandalyeyi iterek, sıcak su dolu bir ibriği porselen leğenin içine koydu. Üst katta banyo yar. Fakat yaşlı misafirlerin merdivenleri tırmanmalarını pek istemeyiz. Onun için odalarına sıcak su götürürüz."

"Çok teşekkür ederim... Siz evin içini iyi biliyorsunuz galiba?"

"Ben burada genç bir kızken çalışmaya başladım. O zaman orta hizmetçisiydim.

Üç hizmetçileri vardı o günlerde... Aşçı, orta hizmetçisi ve bir de katlara bakan kadın. Hatta bir ara aşçı yamağı bile tutmuşlardı. Bu, ihtiyar beyin zamanında olmuştu tabii. Beyin atları ve seyisi de vardı. Ah, o ne güzel günlerdi... Sonra olanlar hepimizi de üzdü. Beyefendinin karısı genç yaşta öldü. Oğlu savaşta şehit oldu. Tek kızı da dünyanın öbür ucuna gitti. Bir Yeni Zellandalıyla evlenmişti.

Kızcağız çocuğunu dünyaya getirirken öldü. Bebek de yaşamadı zaten. Beyefendi yapayalnız kalmıştı. Çok üzgündü. Evle ilgilenmemeye başladı. Konağa eskisi gibi özen gösterilmiyordu artık. Ölürken evi Miss Clotilde'e kız kardeşlerine bıraktı. Miss Clotilde'e Miss Anthea gelip buraya yerleştiler. Daha sonra Bayan Lavinia'nın kocası öldü. O da konağa geldi." Yaşlı hizmetçi içini çekerek başını

salladı. "Onlar da eve bakamadılar. Bunu yapacak paraları yoktu. Bahçeyi de ihmal ettiler..."

Marple, mırıldandı. "Çok yazık..."

"Onlar öyle de iyi insanlardır ki... Miss Anthea biraz tutarsızdır. Fakat Miss Clotilde çok zekidir. Üniversiteye bile gitmiş. Bay Lavinia da çok iyi kalpli bir hanımdır. O buraya geldiği zaman her şeyin düzeleceğini ummuştum. Fakat insan geleceğin neler gizlediğini hiçbir zaman bilemiyor. Öyle değil mi? Bazen bu evin lanettli olduğunu bile düşünüyorum."

Miss Marple, merakla ona baktı.

"Önce bir felaket oldu... Sonra da ikincisi... Evvela o uçak kazası. İspanya'da oldu bu. Korkunç bir şeydi. Ben uçağa kesinlikle binemem. Miss Clotilde'in arkadaşları

o uçaktaydı. Genç bir karıkoca. Neyseki kızları o sırada okuldaydı. Böylece yavrucak ölümden kurtulmuş oldu. Miss

Clotilde kızı buraya getirdi. Onun için elinden gelen her şeyi de yaptı. Onu İtalya'ya, Fransa'ya götürdü. Ona sanki kendi kızıymış gibi davranıyordu. Yavrucak da öyle neşeli, tatlı ve uysal bir kızdı ki.

Kimin aklına gelirdi ki, başına öyle korkunç bir felaketin geleceği?"

"Korkunç bir felaket mi? Ne oldu? Bahsettiğiniz nedir? Olay bu evde mi oldu?"

"Hayır, neyse ki burada olmadı. Ama bir bakıma yine de bu konakta olmuş sayılır.

Kızcağız o delikanlıyla burada tanıştı. Genç adam bu civarda bir yerde kalıyordu.

Bizim hanımlar ise delikanlının babasını tanıyorlardı. Adam pek zengindi. Yani delikanlının babası. Genç adam hanımları görmek için buraya geldi. Her şey böyle başladı işte..."

"Birbirlerine âşık mı oldular?"

"Evet, kızcağız delikanlıyı görür görmez ona âşık oldu. Delikanlı da gerçekten çok yakışıklıydı. Konuşmasını, dil dökmesini de iyi biliyordu. İnsanın aklına...

insanın aklına..." Hizmetçi sözlerini tamamlayamamayarak sustu.

"Ne oldu? iki genç birbirleriyle seviştiler mi? Sonra araları mı bozuldu? Genç kız bu yüzden intihar mı etti?"

"İntihar mı?" Yaşlı kadın Miss Marple'a hayretle bakakaldı. "Bunu da size kim söyledi? Bir cinayetti bu! Buz gibi cinayet! Kızcağızı boğmuş, kafasını da taşla vura vura ezmişlerdi. Cesedi teşhis etmesi için Miss Clotilde'i çağırdılar. Zavallı

kadıncağız gitmek zorunda kaldı tabii. O günden sonra da bir daha kendisine gelemedi. Kızın cesedini buradan bir hayli uzakta, eski bir taş ocağındaki fundaların arasında buldular. Ayrıca bunun delikanlının işlediği ilk cinayet olmadığına da inanıyorlardı. Başka kızlar da öldürülmüştü... Kızcağız ortadan kaybolalı altı ay olmuştu. Polis onu arayıp duruyordu. Ah! O yakışıklı delikanlı

aslında iblisin biriydi. Doğuştan kötü ve ahlaksızdı. Daha doğrusu bence öyle...

Tabii son zamanlarda bazı insanların yaptıklarından sorumlu olmadıklarını

söylüyorlar. Yok kafalarında bir bozukluk varmış, bu yüzden de sorumlu tutulamazlarmış. Ben böyle laflardan anlamam. Katil katildir. Üstelik son zamanlarda onları asmıyorlar bile. Evet, eski ailelerde delilik olduğunu biliyorum.

Mesela Brassington'daki Derwent ailesi. İki kuşakta bir, aileden biri muhakkak tımarhanede ölür. Sonra ihtiyar Bayan Paulette. Sokaklarda pırlanta tacıyla dolaşarak, Marie Antoinette olduğunu söylerdi. Nihayet kendisini tımarhaneye kapattılar. Ama aslında onun bir kötülüğü yoktu. Sadece gülünçtü kadıncağız...

Fakat o delikanlı. Gerçekten iblisin biriydi."

"Delikanlıyı ne yaptılar?"

"O sırada idam cezası kaldırılmıştı. Veya delikanlının yaşı uygun değildi. Artık olanları pek iyi hatırlayamıyorum. Jüri kendisini suçlu buldu tabii.. Sonra kendisini bir yere yolladılar. Islahaneye miydi? Yoksa başka bir yere mi? Gittiği yerin adı B'yle başlıyordu. Bundan eminim."

"Peki delikanlının ismi neydi?"

"Michael. Soyadını hatırlayamıyorum. Bu anlattıklarım on yıl önce oldu. Onun için bazı şeyler insanın aklından çıkıyor. Çocuğun soyadı İtalyan isimlerine benziyordu. Resimlerle ilgili bir ada... Veya bir ressamınkine... Faffle sanırım..."

"Michael Rafiel mi?"

"Tamam! O sırada etrafta bir dedikodu da dolaştıydı. 'Babası çok zengin olduğu için onu hapisten kurtardı,' diye. Güya delikanlı hapishaneden mi, ıslahhaneden mi kaçmıştı. Ama bence sadece dedikoduydu bu..."

Miss Marple, demek kız intihar etmemiş, diye düşündü. Bir cinayete kurban gitmiş. "Sevgi!" Elizabeth Temple genç kızın ölümüne sevginin sebep olduğunu söyledi. Bir bakıma haklı. Bir genç kız, bir katile âşık oldu... Bu sevgi uğruna hiç

şüphelenmediği bir anda korkunç bir ölümle karşılaştı. Miss Marple, hafifçe titredi. Bir gün önce köy yolundan ilerlerken tütüncüdeki gazetenin manşetlerine gözü ilişmişti.

"Epsom cinayeti." "İkinci kızın cesedi de bulundu. Polis bir gençten yardım istedi."

Demek böylece tarih tekerrür ediyordu. Görülmüş bir olaydı mı. Korkunç bir olay.

Miss Marple, bir an eski bir şiiri hatırladı.

"Gül beyazı genç, ihtiraslı, uçuk benizli,

Sessiz vadide şarkı söyleyen bir çay o.

Bir masal prensi.

Hayatta hiçbir şey.

Gül, beyazı bir genç kadar narin değildir...."

Gençliği, "Azap" ve "Ölüm"e karşı kim koruyacaktı? Gençlik kendisini koruyamıyordu. Koruyamazdı. Bunun sebebi pek az şey bilmeleri miydi? Yoksa haddinden fazla şey bilmeleri mi? Ve bu yüzden bilmedikleri hiçbir şey olmadığını mı düşünmekteydiler?

2.

Miss Marple, o sabah aşağıya indiği zaman kardeşlerin hiçbirini göremedi. Beiki de bunun sebebi beklenilen saatten daha erken odasından inmiş olmasıydı. Yaşlı

kadın ön kapıdan dışarı çıkarak, bahçede dolaşmaya başladı. Aslında bunun sebebi konağın bakımsız bahçesinin hoşuna gitmesi değildi tabii. Miss Marple, nedensiz bir şekilde burada fark etmesi lazım gelen bir şey bulunduğunu seziyordu. Bu ona bazı fikirler verecekti. Veya bu şey ona bazı fikirler vermişti ama aptallığı tuttuğu için durumu bir türlü kavrayamıyordu. Evet, bir şeyi görmesi lazımdı. Bu o meseleyle ilgiliydi...

Miss Marple, o ara üç kardeşi görmeyi de istemiyordu. Zira düşünmesi gereken bazı şeyler vardı. Hizmetçi Janet'in sabah çayını getirdiği zaman anlattıkları çok ilgi çekiciydi.

Bahçenin yan kapısı açıktı. Miss Marple, oradan çıkarak köy yolunda ilerledi.

Küçük dükkânların önünden geçerek sokağın sonundaki sivri kuleli kiliseye doğru gitti. Kilisenin yanındaki mezarlığa girerek, taşların arasında dolaşmaya başladı.

Bunlardan bir kısmı iyice eskiydi. Yandaki yerde ise yeni mezarlar bulunuyordu.

Eski mezar taşlarının ilgi çekici bir tarafları yoktu. Bütün köylerde olduğu gibi bazı adlara sık sık rastlanıyordu. Jasper

Prince, Edgar ve Walter Prince, Melanie Prince... Sonra Horace Broad, Ellen Jane Broad, Eliza Broad... Bu sonuncusu doksan bir yaşında ölmüştü.

Miss Marple, son taşın önünden dönerken yaşlı bir adamın mezarların arasından ağır ağır ilerlediğini gördü. Adam zaman zaman eğilerek, yerdeki taşları veya yaprakları topluyordu. Miss Marple'a yaklaşınca onu selamladı.

"Günaydın."

Miss Marple da, "Günaydın," dedi. "Hava çok güzel."

Yaşlı adam, mırıldandı. "Daha sonra yağmur yağacak." Çok kesin bir tavırla konuşmuştu.

Miss Marple, "Buraya bir sürü Prince ve Broad gömülmüş," dedi.

"Ah, evet. Bu köyde daima Princeler vardı. Bir zamanlar geniş toprakların da sahipleriydiler. Broadlar da çok eski bir ailedir."

"Şu da bir çocuğun mezarıymış. insan böyle bir şeyle karşılığı zaman çok üzülüyor."

"Ah, Melanie Prince'i kastediyorsunuz sanırım. Küçüğü 'Mellie,' diye çağırırdık.

Evet, onun ölümü acı oldu. Bir araba çiğnedi zavallı yavrucuğu. Şeker almaya gitmişti. Dükkândan birdenbire fırladı. Son zamanlarda böyle şeyler çok oluyor.

Tabii... Arabaları delice bir hızla sürüyorlar."

Miss Marple, başını salladı. "Evet... İnsan bu kadar kişinin öldüğünü görünce çok üzülüyor. Tabii ölü sayısının ne kadar

fazla olduğunu ancak mezar taşlarını

okuduğu zaman anlıyor. Hastalık, ihtiyarlık, çiğnenen çocuklar... Hatta bazen daha da korkunç şeyler. Mesela genç kızları öldürüyorlar. Yani... zavallılar cinayete kurban gidiyorlar demek istiyorum."

"Evet, sık sık cinayet işleniyor. Ama o kızların çoğu da kuşbeyinli sanırım. Tabii anneleri de çalışmak zorunda oldukları için kızlarına doğru dürüst göz kulak olamıyorlar."

Miss Marple, "Evet, evet," dedi.

İhtiyar adam sordu. "Siz eski konakta kalıyorsunuz değil mi? Anladığıma göre buraya tur otobüsüyle gelmişsiniz. Fakat gezintiler sizi fazla yordu sanırım. İnsan yaşlanmaya başlayınca bazı şeylere fazla dayanamıyor."

Miss Marple, "Gerçekten biraz yoruldum," diye itiraf etti. "Çok iyi bir insan olan dostumun Bay Rafiel de buradaki dostlarına benim geleceğimi yazmış. Onlar da beni birkaç gün için davet etmek nezaketini gösterdiler."

Yaşlı bekçinin Rafiel adını hiç duymamış olduğu her halinden belliydi. Miss Marple, ilave etti. "Bayan Lavinia Glynn'la iki kardeşi çok iyi insanlar. Herhalde onlar uzun zamandan beri bu köyde oturuyorlar."

"Hayır, pek değil. Onlar buraya geleli ancak yirmi yıl oldu sanırım. Konak aslında ihtiyar Bay Bradbury-Scott'ındı. Adam yetmiş yaşında öldü."

"Çocuğu var mıydı?"

"Oğlu vardı. O da savaşta öldü. İşte bu yüzden konağı da yeğenlerine bıraktı. Zira başka yakını yoktu." Dönerek, tekrar mezarların arasında çalışmaya başladı.

Miss Marple da kiliseye girdi. Burasının Viktorya zamanında tamir edilmiş

olduğu anlaşılıyordu. Pencereler Viktorya devrine has parlak renkli vitraylarla süslüydü. Miss Marple, rahatsız sıralardan birine oturarak düşünmeye başladı.

Acaba artık doğru izin üstünde miyim? Olaylar birbirlerine bağlanıyor... Ama bu bağlar da belirsiz. Bir kız öldürülmüş... (Daha doğrusu birkaç genç kız...) Ve şüphelerin üzerinde toplandığı bir genç de yakalanmış. "Polis gençten yardım istedi..." Hep aynı şey... Fakat bahsettikleri olay on on iki yıl önce olmuş. Artık öğrenilecek bir şey, çözülecek bir mesele de yok. Bu trajedinin en altına "Son"

diye de yazmışlar... Ben ne yapabilirim? Bay Rafiel'in benden istediği nedir?

Elizabeth Temple... Onunla tekrar konuşmalıyım. Elizabeth bana daha geniş bilgi vermeli. Elizabeth Temple, Michael Rafiel'le nişanlanan bir genç kızdan bahsetti.

Ama aslında durum böyle miydi? Eski konaktakilerin böyle bir şeyden haberleri yok sanırım...

Miss Marple, daha bildik olayları hatırladı. Kendi köyünde sık tekrarlanan bir şeydi bu. Hikâye daima aynı şekilde başlardı. Genç kızla delikanlı tanışırlardı.

Sonra aşk macerası alevlenirdi

Miss Marple, kendi kendine, "Ve sonra kız hamile olduğunu fark eder," dedi.

"Gidip bunu delikanlıya söyler ve sevgilisinin kendisiyle hemen evlenmesini ister.

Fakat belki de delikanlı kızla evlenmek niyetinde değildir. Başlangıçtan beri gönlünü eğlendirmek sevdasindadır. Fakat bu sefer başı belaya girebilir. Birtakım meseleler çıkabilir. Örneğin babası çok sert bir insandır. Veya akrabaları 'kızın şerefini temizlemesi için' ona baskı yapmaya kalkabilirler. Artık o sırada delikanlının hevesi de çoktan geçmiştir. Hatta belki de kendisine, yeni bir sevgili bile bulmuştur. Onun için bu meseleyi, çabucak, korkunç bir şekilde halleder. Kızı

boğar. Onu çabucak tanımamaları için yüzünü, başını taşla ezer. Bu onun hayatına uyacak bir şeydir. İğrenç, soğukkanlı bir cinayet. Ama şimdi üzerinde durduğum cinayet çok gerilerde kalmış..."

Miss Marple, kilisede etrafına bakındı. İçerisi ne kadar sakindi. İnsan dünyada

"Kötülük" diye bir şeyin bulunduğuna inanamıyordu. Kötülüğü sezmek... İşte Bay Rafiel, kendisinde böyle bir yeteneğin olduğuna inanıyordu. Yaşlı kadın, yerinden kalkarak kiliseden çıktı. Yine mezarlığa girerek, taşlara bir göz attı. Burada, bu eski taşların arasından da yine dünyada "Kötülük" olduğuna inanmak imkânsızdı.

Dün, konakta hissettiğim de "kötülük" müydü? O derinlere sızmış acı?... O kara, ümitsiz azap?... Sonra Anthea Bradbury-Scott, sanki arkasında biri duruyormuş

gibi omzunun üzerinden korkuyla bakıyordu... Sanki o-hayalet yakasını

bırakmıyormuş gibi...

O üç kardeş bir şeyler biliyor. Ama nedir bu bildikleri? Marple, tekrar Elizabeth Temple'ı düşündü. Herhalde o şimdi gruptakilerle birlikte dik bir yokuşu tırmanıyor ve kayaların

arasından denize doğru bakıyor... Evet, yarın yolculara katılınca Elizabeth'den bana bilgi vermesini isteyeceğim...

Miss Marple, eski konağa doğru yürümeye başladı. Yorulmuş olduğu için ağır ağır yürüyordu. Sabahın başarılı olduğundan da emin değildi. Konakta belirli bir şey keşfetmemişti. Sadece ihtiyar hizmetçi Janet ona eski bir felaketi anlatmıştı.

Fakat hizmetçiler daima geçmişteki üzücü olayları hatırlarlardı. Büyük düğünleri, zengin ziyafetleri, başarılı ameliyatları ve kurtulunan kazaları da hatırladıkları

gibi...

Miss Marple, bahçe kapısına yaklaşırken orada iki kadının durduğunu gördü.

Bunlardan biri hemen Miss Marple'a doğru geldi. Lavinia Glynn'dı bu.

"Ah, neyse geldiniz. Biz de sizi merak etmeye başlamıştık. Yürüyüşe çıktığınızı

tahmin ettim tabii. Fakat kendinizi yormanızdan korktum. Eğer dışarı çıkacağınızı

bilseydim, ben de sizinle gelirdim. Size köyün ilgi çekici taraflarını da gösterirdim. Hoş burada o kadar önemli bir şey de yok ya."

Miss Marple, "Ben biraz dolaştım," diye cevap verdi. "Kiliseyi ve mezarlığı

gezdim. Tapınaklar beni çok ilgilendirir. Bazen mezarlarda da acayip taşlara rastlıyorsunuz. Yani bunların üzerlerindeki yazılar çok garip oluyor. Ben böyle şeylere meraklıyımdır... Buradaki kilise herhalde Viktorya zamanında tamir edildi?"

"Evet, galiba. Gayet biçimsiz sıralar koymuşlar sanırım. Yani iyi cins ağaçtan yapılmış, sağlam fakat güzel olmayan banklar."

"İlgi çekici bazı şeyleri alıp götürmediklerini umarım."

"Hayır, sanmıyorum. Zaten kilise o kadar eski değildir."

Miss Marple, başını salladı. "Doğru... Öyle fazla bir süs veya pirinç eşya da yoktu."

"Galiba dini binalar sizi çok ilgilendiriyor."

"Yok canım... Yani kiliseleri inceden inceye tetkik etmeye meraklı değilim. Tabii St. Mary Mead'de her şey kiliseyle ilgilidir. Daha doğrusu gençliğimde öyleydi.

Şimdi her şey değişti tabii. Siz bu köyde mi büyüdünüz?"

"Hayır, pek de öyle sayılmaz. Buradan kırk beş kilometre kadar uzakta bir yerde oturuyorduk biz. Herdsley'de. Babam emekliydi. Zaman zaman buraya amcamı

görmeye gelirdik. Ondan de büyükbabamı görmeye tabii... Son yıllarda burada pek uğramadım. Kardeşlerimamcamın ölümündensonra konağa yerleştiler. Fakat ben o sırada evliydim. Kocamın işi de dışardaydı. O dört beş yıl önce öldü."

"Ah, anlıyorum."

"Clotilde'le Anthea, kocamın ölümünden sonra yanlarına gelmemi çok istediler. O

sırada ben de bunun en uygun şey olduğunu düşündüm. Kocamla yıllardan beri Hindistan'da yaşıyorduk. O öldüğü

sırada da yine orada çalışıyordu. İnsan son zamanlarda nereye yerleşmek istediğini kolaylıkla kestiremiyor."

"Evet, haklısınız. Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum. Tabii aileniz uzun zaman burada yaşadığı için bu köye yerleşmenizin iyi olacağını düşündünüz.

Kökleriniz buradaydı."

"Evet. Evet, öyle düşündüm. Tabii kardeşlerimle daima mektuplaşıyor, zaman zaman onları görmeye geliyordum. Fakat hiçbir şey insanın umduğu gibi olmuyor... Ben, Londra yakınında Hampton Court'ta küçük bir ev aldım. Sık sık gidip orada kalıyorum. Londra'daki bir iki yardım kurumunda çalışıyorum zaman zaman."

"Böylece daima yapacak bir işimiz oluyor demek? Akıllıca bir şey bu."

"Fakat son zamanlarda burada daha fazla kalmamın belki de daha iyi olacağını

düşünmeye başladım. Kardeşlerim konusunda biraz endişeliyim."

Miss Marple, "Sağlıkları bakımından mı?" diye sordu. "Evet, son günlerde insan bu bakımdan endişelere kapılıyor. Çünkü hastalanan, güçten düşen yakınlarınıza bakması için iyi bir kimse bulamıyorsunuz. Romatizma ve artrit de o kadar çok ki.

İnsan akrabalarının banyoda düşmesinden veya merdivenlerden inerken yuvarlanmasından çok korkuyor."

Lavinia. "Clotilde gayet sağlam ve kuvvetlidir," dedi. "Daima da öyleydi. Hatta onun için sert ve güçlüdür, de diyebilirim.

Fakal bazen Anthea yüzünden endişeleniyorum. Bildiğiniz gibi dalgın o. Çok dalgın. Bazen başını alıp gidiyor.

Nerede olduğunu da bilmiyor."

"Evet, böyle endişeler insanı sarsıyor. Ayrıca endişe verici şeyler de o kadar fazla ki."

"Anthea'nın endişelere kapıldığını pek sanmıyorum."

Miss Marple, "Belki o da gelir vergisi yüzünden üzülüyor," dedi. "Veya para meseleleri dolayısıyla."

"Hayır, hayır... Hiç sanmıyorum. Yalnız o bahçe yüzünden çok üzülüyor. Burayı

eski günlerindeki haliyle hatırlıyor... Bol para harcayarak bahçeyi eski güzel haline sokmayı da çok istiyor. Clotilde ona kaç kez son zamanlarda böyle şeylere harcayacak parası olmadığını anlatmaya çalıştı. Fakat Anthea hâlâ seradan, içlerindeki şeftali ağaçlarından.bahsedip duruyor. Üzümlerden filan da..."

Miss Marple, Anthea'nın bir sözünü hatırlamıştı. "İç duvarlara sarılmış olan Kiraz Gülleri'ni de hatırlıyor."

"Ah, demek bu aklınızda kaldı? Evet, evet, insan böyle şeyleri hatırlıyor. Vanilya çiçeğinin kokusu da ne kadar güzeldir? Ona başka isim daha takmışlar. Şirin bir isim: Kiraz Gülü... İnsan bunu hatırlıyor. Asmayı da... Ufak, tatlı üzümleri vardı

bunlardan birinin. Neyse... Geçmişi fazla düşünmek doğru değil..."

Marple, "Yolların iki tarafında mazılar da varmış sanırım." diye mırıldandı.

"Evet, Anthea o mazılardan da istiyor. Bunlar dikkatle budanarak türlü biçimlere sokulacakmış. Ama artık böyle bir şey akla yakın değil. Biz ancak bu civardan birini tutabiliriz. O da on beş gün de bir gelip çimleri biçmesi için. Anthea, çim alanın yeşil bir halı gibi olmasını istiyor. Taşların kenarına da pembe çiçekler diktirmek niyetinde. Seranın hemen dışındaki incir ağacının yerine de bir yenisi dikilecekmiş. Anthea, bahçeyi eski haliyle hatırlıyor ve sık sık bundan bahsediyor."

"Sizin için güç bir durum bu."

"Evet, öyle... Sonuçta tartışmak hoş bir şey değil. Clotilde, her şeyi açık açık konuşmayı tercih eden bir insandır. Anthea'ya, 'Olmaz öyle şey,' diyor. 'Artık bu konuyu kapat.'"

Miss Marple, başını salladı, "İnsan bazı durumlar karşısında nasıl bir tavır takınması gerektiğini kolay kolay kestiremiyor. Kesin mi davranmalı? Otoriter bir tavırla mı konuşmalı? Yoksa sert sert bağırmalı mı? Veya anlayış mı göstermeli?

Karşısındakini dikkatle dinleyerek, olmayacağını bilmesine rağmen ona yine de ümit mi vermeli? Evet, gerçekten güç bir durum bu."

"Fakat benim için o kadar değil. Çünkü ben kalkıp o küçük evime gidiyorum.

Zaman zaman da gelip burada kalıyorum. Bu yüzden de durumun yakında düzeleceğinden, bir şeyler yapılabileceğinden bahsetmek benim için kolay oluyor... Ama bazen de mesele çıkıyor. Örneğin geçen gün buraya geldiğim zaman Anthea'nın bahçeyi düzeltmesi için gayet lüks bir şirkete başvurmuş

olduğunu öğrendim. Bahçe yeniden düzenlenecek ve büyük bir sera yapılacakmış.

Saçma bir şeydi bu. Çünkü seraya asma da dikilse, bu ancak birkaç yıl sonra meyve verebilir. Clotilde'in de bu meseleden haberi yoktu. Anthea'nın masasında bahçeyle ilgili hesapları görünce fena halde öfkelendi."

Miss Marple, içini çekti. "Her şey çok zorlaştı." Başı sıkıştı mı, daima bunu söylerdi yaşlı kadın. Sonra ilave etti. "Yarın erken gitmem gerekecek. Gidip Altın Domuz Oteli'ndekilerle konuştum. Grup yarın sabah orada toplanacak. Yola erken çıkılacakmış. Dokuzda sanırım."

"Ya? Bunun sizi yormayacağını umarım."

"Hayır, sanmıyorum. Anladığım kadarı... Hay Allah, neydi oranın adı?... Hah...

Sterling St. Mary'e gidecekmişiz. Veya buna benzer bir adı olan bir yere. Orası

fazla uzak değil sanırım. Yolun üzerinde ilgi çekici bir şato da varmış.

Akşamüzeri ise bir bahçeyi dolaşacakmışız. Orası fazla büyük değilmiş ama içerde özel çiçekler varmış. Burada güzel güzel dinlendim. Onun için fazla yorulacağımı zannetmiyorum. Eğer bu iki gün kayalara filan tırmansaydım, herhalde bitkin düşerdim."

Eve girerlerken, Lavinia Glynn, "O halde bugün de dinlenmelisiniz," dedi.

"Böylece yarın yolculuğa rahat rahat çıkarsınız." Holde Clotilde'le karşılaştılar.

Lavinia ablasına baktı. "Miss Marple, kiliseyi görmeye gitmiş."

Clotilde, başını salladı. "Korkarım orada fazla ilgi çekecek bir şey yok. Bence o Viktorya devrinden kalma camlar pek çirkin. Halbuki oraya bol bol para da harcanmış. Aslında suçlulardan biri de amcam. O fazla göz alıcı kırmızıları ve mavileri pek beğeniyordu."

Lavinia Glynn, atıldı. "Bence onlar pek bayağı ve zevksiz."

Miss Marple, öğle yemeğinden sonra odasına çıkarak yattı. Ancak akşam yemeğinde aşağıya indi. Sofrada ve daha sonra bol bol gevezelik ettiler. Miss Marple, gençlik günlerinden, gittiği yerlerden, tanıdığı kimselerden bahsetti.

Yaşlı kadın tekrar yatmaya çıkarken kendisini çok yorgun hissediyordu. Üstelik başarısızlığa da uğramış, başka hiçbir şey öğrenememişti. "Balık avına çıktım ama hiçbir şey yakalayamadım... Hoş belki de kullandığım yem uygun değildi..."

11. Kaza

Miss Marple'ın zamanında hazırlanıp, eşyalarını toplayabilmesi için kendisine sabah çayını yedi buçukta getirdiler. Yaşlı kadın tam küçük bavulunu kapatacağı

sırada biri kapıya telaşla vurdu. Sonra Clotilde içeri girdi. Kadının endişeli ve heyecanlı bir hali vardı.

"Allahım... Miss Marple, aşağıda bir delikanlı var. Buraya sizi görmek için gelmiş. Adı Emlyn Price. O da sizin gruptanmış. Kendisini sizi bulması için buraya yollamışlar."

"Ah, evet. Onu hatırladım. Pek genç bir çocuk değil mi?"

"Evet, evet. Modern kılıklı. Kabarık saçları var... Fakat o... fakat o aslında size kötü bir haber vermeye gelmiş. Çok üzgünüm... Fakat bir kaza olmuş sanırım."

"Bir kaza mı?" Miss Marple, Clotilde'e hayretle bakakaldı. "Yani otobüs mü bir kazaya uğramış? Yoksa bir yere mi çarpmış? Yaralanan olmuş mu?"

"Hayır, hayır, kaza otobüste olmamış. Bu bakımdan endişelenmeyin. Emlyn Price olayın dünkü gezinti sırasında olduğunu söyledi. Belki hatırlayacaksınız, dün şiddetli bir rüzgâr çıkmıştı. Hoş belki de bunun kazayla bir ilgisi yok. Galiba gruptakiler birbirlerinden biraz ayrılmışlar. Orada belirli bir yol vardır. Fakat tepeye başka taraftan da tırmanıp, vadiden de geçebilirsiniz. İki raftan da Bonaventure'un tepesindeki anıta çıkılır. Sizin grup da oraya gidiyormuş. Yolcular birbirlerinden biraz ayrılmışlar sanırım. Herhalde onlara yol gösteren ve kendilerine dikkat eden de pek yoktu. Aslında böyle birinin bulunması gerekirdi tabii. Herkes rahatlıkla tepelere tırmanamaz. Uçurumun yukarısındaki yol da çok diktir. Yukardan bazı taşlar veya kayalar yuvarlanmış ve bunlar yoldan ilerlemekte olan birine çarpmışlar."

Miss Marple, fısıldadı. "Allahım... Buna üzüldüm... Çok üzüldüm... Yaralanan yolcu kim?"

"Anladığıma göre Miss Temple veya Tender adında biri."

Yaşlı kadın, "Elizabeth Temple," diye bağırdı. "Allahım! Ne yazık! Kendisiyle dost olmuştum. Otobüste de yan yana oturmuştuk. Anladığıma göre kendisi vaktiyle bir okulun müdiresiymiş ve sonra emekliye ayrılmış. Çok tanınmış bir insanmış o.".

Clotilde, "Tabii," dedi. "Elizabeth Temple'ı biliyorum. Fallowfield'ın müdiresiydi.

Okul çok meşhurdur. Elizabeth Temple'ın da bu gezintiye katıldığını

bilmiyordum. Kendisi bir iki yıl önce müdirelikten çekildi sanırım. Yerine genç

bir kadını getirdiler. Fazla geniş fikirliymiş duyduğuma göre. Fakat aslında Elizabeth Temple da fazla yaşlı sayılmaz. Şimdi altmışında sanırım. Gayet canlı, hareketli bir kadındır. Yürüyüş yapmaktan, tepelere tırmanmaktan çok hoşlanırdı.

Çok yazık... Onun ağır şekilde yaralanmamış olduğunu umarım. Kazanın ayrıntılarını bilmiyorum."

Miss Marple, bavulunun kapağını sıkıca kapattı. "Ben hazırım. Hemen aşağıya inip, Bay Price'la konuşayım."

Clotilde, uzandı. "İzin verin. Bavulu ben taşırım. Aşağıya birlikte inelim.

Merdivende dikkatli olmalısınız."

Miss Marple aşağıya indiği zaman Emlyn Price kendisini holde bekliyordu.

Saçları her zamankinden daha da karışıktı. Süslü çizmeler, deri bir ceket ve parlak zümrüt yeşili bir pantolon giymişti.

Delikanlı, Miss Marple'ın elini yakaladı. "Çok üzüntü verici bir olay. Buraya kadar gelip, kazayı size haber vermemin doğru olacağını düşündüm. Miss Bradbury-Scott, size durumu anlattı sanırım. Yaralanan Miss Temple. Şu müdire.

Kadının ne yaptığını veya ne olduğunu pek bilmiyorum. Fakat yukardan taşlar, daha doğrusu iri kayalar yuvarlandı. Yokuş da çok dikti. Kayalar Miss Temple'a çarptılar. Kadıncağız yere yuvarlandı. Kendisini hemen hastaneye kaldırdılar.

Beyni mi sarsılmış ne?... Öyle bir şey. Fakat zavallı Miss Temple'ın durumu ağırmış. Bugünkü gezinti bu güzden iptal edildi. Hepimiz de bu gece burada kalacağız."

Miss Marple, "Ah," diye fısıldadı. "Çok üzüldüm... Bu haber beni çok sarstı."

"Bugün gitmekten vazgeçmelerinin bir sebebi de hastaneden gelecek haberi beklemeleri tabii. Durumun nasıl olduğunu anlamaya çalışıyorlar, işte böyle...

Altın Domuz Oteli'nde bir gece daha kalacağız. Bu yüzden de yarın göreceğimizi söyledikleri Grangmerig'e gidemeyeceğiz belki de. Ama orası hiç de ilgi çekici bir yer değilmiş. Bana öyle söylediler. Bayan Sandbourne, Miss Temple'ın durumunu anlamak için bu sabah erkenden hastanaye gitti. Saat on bir de bizimle kahve içmek için otele dönecek. Sizin de oraya gelmeyi ve son haberi öğrenmeyi isteyeceğinizi düşündü."

Miss Marple, "Teşekkür ederim," dedi. "Ben de sizinle geleceğim tabii. Hemen...

Hemen..." Vedalaşmak için Clotilde ve o sırada yanlarına gelmiş olan Lavinia'ya döndü. "Size ne kadar teşekkür etsem azdır. Bana karşı büyük nezaket gösterdiniz.

Bu evde çok hoş iki gece geçirdim. Kendimi gayet dinlenmiş ve zinde hissediyorum. Böyle bir kazanın olması çok üzüntü verici."

Bayan Lavinia Glynn, "Bir gece daha kalmak isterseniz," diye başladı.

"Herhalde..." Clotilde'e baktı.

Yan gözle olanları kolaylıkla görebilen Miss Marple'a Clotilde'in yüzünde hoşnutsuz bir ifade belirmiş gibi geldi. Hatta galiba kadın hafifçe başını da salladı.

Fakat kafasını o kadar az hareket ettirmişti ki, ne yaptığını pek belli etmemişti.

Miss Marple kadın, Lavinia'nın teklifini reddediyor, diye düşündü.

Lavinia, sözlerine devam etti. "...sizi kolaylıkla ağırlayabiliriz. Ama belki de bu ara diğerleriyle birlikte olmayı tercih edeceksiniz..."

Miss Marple, "Evet, evet," dedi. "Öylesi daha iyi olur sanırın Otelde neye karar verilmiş olduğunu öğrenir, ona göre davranırım. Belki bir bakıma diğerlerine yardımım da dokunur. Böyle şeyler hiç belli olmaz. Çok çok teşekkür ederim...

Herhalde Altın Domuz Oteli'nde kolaylıkla bir oda bulabilirim." Emlyn'e baktı.

Delikanlı, "Merak etmeyin," diye cevap verdi. "Bugün otelde birkaç oda birden boşaldı. Onların hemen tutulduklarını da sanmıyorum. Yanılmıyorsam Bayan Sandbourne gruptakilerin hepsi için de oda ayırttı zaten. Hepimiz bu gece orada kalacağız. Yarın da karar verilecek. Ne yapacağımızı öğreneceğiz."

Miss Marple, iki kardeşle tekrar vedalaştı. Emlyn Price, yaşlı kadının bavulunu alarak hızla yürümeye başladı. "Aslında otel buraya yakın sayılır. Köşeyi döneceksiniz ve sonra soldaki ilk sokağa sapacaksınız..."

"Biliyorum... Otelin önünden dün geçtim de... Zavallı Miss Temple. Yarasının gerçekten ağır olmadığını umarım."

Emlyn Price, "Korkarım çok ağırmış," diye cevap verdi. "Tabii doktorların nasıl insanlar olduklarını biliyorsunuz. Hastanedeki ilgililerin de... Daima aynı şeyleri söylerler. 'Bu şartlar altında yine iyi sayılır...' Burada hastane yok. Miss Temple'ı

on kilometre ötedeki Carristown Hastanesi'ne götürmek zorunda kaldılar.

Neyse...Siz otele gidip, odanıza yerleşinceye kadar Bayan Sandbourne de gelir."

Altın Domuz Oteli'ne eriştikleri zaman bütün yolcuların kahve salonuna toplanmış

olduklarını gördüler. Onlara kahve, çörek ve pasta ikram ediliyordu. Amerikalı

Bayan Ammie Butler'ın sesi salonda yankılanmaktaydı.

"Ah ne korkunç, ne korkunç bir olay... insan çok sarsılıyor. Halbuki bir arada ne kadar neşeliydik. Gezintinin zevkini çıkarmaya da başlamıştık. Zavallı Miss Temple... Halbuki ben onun çevik ve dik yerlere tırmanmaya alışık bir insan olduğunu sanıyordum. Ama böyle şeyler belli olmuyor. Öyle değil mi Henry?"

Henry Butler, "Gerçekten öyle," diye cevap verdi. "Gerçekten öyle... Biliyor musun ne düşünüyorum?... Aslında zamanımız çok az. Acaba bu gezintiden vazgeçip geri dönmemiz daha doğru olmaz mı? Yani tura devam etmesek, diyorum. Durum kesinlikle anlaşılıncaya kadar gezintiye devam edilmesi imkânsız zaten. Sonra... zavallı Miss Temple'a... Miss Temple'a bir şey olduğu takdirde muhakkak araştırma yapılacak. Resmi soruşturma da tabii."

"Henry, böyle korkunç şeyler söyleme!"

Miss Cooke, söze karıştı. "Bence fazla karamsarlık ediyorsunuz Bay Butler. Miss Temple'ın durumunun o kadar ağır olduğunu hiç sanmıyorum."

Bay Caspar o bozuk İngilizcesiyle, "Fakat, evet," dedi. "Durumlar, onlar çok ciddi. Dün duydu ben. Bayan Sandbourne telefonda doktorla konuşurken.

Durumlar çok çok ciddi. Özel bir doktor geliyor. Kadına bakmak için. Ameliyat edip edemeyeceğine bakacak. Belki imkânsız. Beyin sarsılmış. Evet, çok kötü."

Miss Lumley, "Allahım," diye mırıldandı. "Eğer bu doğruysa belki o zaman eve dönmemiz daha doğru olur, Mildred." Bayan Mamie Butler'a baktı.

"Komşularımla konuştum. Ben dönünceye kadar kedilerime bakacaklardı. Fakat bir iki gün geciktiğim takdir de her şey altüst olabilir. Bir karışıklık olmasını

istemiyorum."

Geraldine Riseley-Porter kalın ve otoriter sesiyle, "Fazla heyecanlanmak yersiz,"

dedi. "Joanna, lütfen şu çöreği sepete at. Yenilecek gibi değil bu. Hele içindeki reçel pek berbat. Ama onu tabağımda bırakmayı da istemiyorum. Oteldekiler alınabilirler."

Joanna, çöreği sepete attı. "Emlyn'le yürüyüşe çıkabilir mi' yiz? Yani, köyü biraz dolaşalım demek istiyorum. Burada oturup, iç karartıcı konularda konuşmanın hiç

faydası yok. Öyle değil mi? Elimizden hiçbir şey gelmiyor."

Miss Cooke, atıldı. "Dolaşmaya çıkmanız akıllıca bir iş." Geraldine Riseley-Porter ağzını açamadan Miss Barrow da,

"Evet, evet," dedi. "Biraz dolaşın daha iyi."

Genç kızla delikanlı salondan çıktılar. Miss Barrow'la Misi Cöoke birbirlerine bakarak, içlerini çektiler. Bir taraftan da başlarını sallıyorlardı.

Miss Barrow, "Otlar çok kaygandı," diye mırıldandı. "Biliyor musunuz, ben de birkaç kez kaydım."

Miss Cooke, "Ya taşlar?" dedi. "Yolda tam bir dönemece geldiğim sırada yukardan taşlar yağmaya başladı. Ama neyseki küçüktüler bunlar. İçlerinden bir tanesi omzuma hızla çarptı."

Çaylar, kahveler içilmiş, pasta ve çörekler yenilmişti. Herkesin dalgın ve sıkıntılı

bir hali vardı. Bir felaket olduğu zaman insan nasıl hareket etmesi gerektiğini pek bilmez. Bütün yolcular kaza konusundaki fikirlerini açıklamışlar, çok şaşırdıklarını ve üzüldüklerini söylemişlerdi. Şimdi hem son haberi bekliyor, hem de için için oyalanacak bir şey arıyorlardı. Örneğin köyde dolaşabilirlerdi. Öğle yemeği servisi saat birde başlayacaktı. O zamana kadarr hiçbir şey yapmadan oturup, aynı sözleri tekrarlamak içlerini büsbütün sıkacaktı.

Miss Cooke'la Miss BarroW aynı anda ayağa kalkarak, biraz alışveriş yapmak zorunda olduklarını söylediler. Bir iki şeye ihtiyaçları vardı. Sonra postaneye giderek pul almaları da gerekiyordu. Miss Barrow, "Bir iki posta kartı atacağım,"

dedi. "Sonra Japonya'ya gönderilen mektupların kaça gittiklerini öğrenmek istiyorum."

Miss Cooke da, "Ben de yün alacağım," diye söze karıştı. "Sonra pazar meydanının arkasında ilgi çekici bir bina olduğunu

fark ettim." Miss Barrow, başını.salladı. "Biraz hava almak hepimize iyi gelir sanırım."

Albay Walker'la karısı da ayağa kalktılar. Adam, Amerikalı çifte, "Siz de çıkın,"

diye tavsiye etti. "Köyün görülecek yerlerini gezin. Daha iyi olur bu."

Mamie Butler, "Acaba köyde antikacı var mı?" diye sordu. Daha doğrusu eski eşyalar satan bir yer. İnsan bazen öyle dükkânlarda çok ilgi çekici şeyler buluyor."

Hep birlikte dışarı çıktılar. Yeğenini geri çağırmayaçalışan fakat biraz geciktiği için bunu başaramayan Geraldine Riseley-Porter, "Herhalde salonda daha rahat oturabiliriz," dedi.

Miss Lumley de aynı fikirdeydi. Bay Caspar iki kadını kibar bir tavırla salona götürdü.

Geride Miss Marple'la Profesör Wanstead kalmıştı.

Profesör, yaşlı kadına baktı. "Bence otelin dışında bir yerde oturmak daha iyi olur... Burada sokağa bakan bir veranda var. Sizi oraya çıkmaya ikna edebilir miyim?"

Miss Marple, adama teşekkür ederek ayağa kalktı. O güne kadar Profesör Wanstead'le fazla konuşmamıştı. Adam daima yanında birkaç ciltli kitap taşıyordu. Ekseri bunları okuyor, otobüste bile kitapları elinden bırakmıyordu.

Profesör Wanstead, "Fakat belki siz de alışveriş etmek istiyordunuz," diye mırıldandı. "Ben sakin bir yerde Bayan Sandbourne'un dönüşünü beklemeyi tercih edeceğim. Neler olacağını öğrenmemiz lazım sanırım. Bir hayli önemli bu."

Miss Marple, "Bu bakımdan ben de sizinle aynı fikirdeyim," diye cevap verdi.

"Dün köyde bir hayli dolaştım. Onun için bugün gezintiye çıkmak isteği hiç

duymuyorum. Zaten burada beklemem daha iyi olur. Belki bir yardımım dokunur.

Aslında elimden bir şey geleceğini sanmıyorum ama yine de belli olmaz."

Miss Marple'la Profesör Wanstead, otelin kapısından çıkarak köşeyi döndüler.

Oradaki kare şeklinde, küçük bahçenin kenarında taş döşeli bir veranda vardı.

Sokaktan biraz yüksekçeydi bu. Verandaya hasır koltuklar konulmuştu. Yaşlı

kadınla profesör bunlara yerleşirlerken etrafta hiç kimse yoktu. Miss Marple, düşünceli düşünceli adamın yüzüne bakıyordu. Profesörün yüzü kırış kırış, kırçıl kaşları sık ve saçları da gürdü. Yürürken hafifçe kamburunu çıkarıyordu.

Miss Marple, yüzü çok ilgi çekici, diye karar verdi. Sesi sert ve alaycı. Acaba ne profesörü?

Profesör Wanstead, "Yanılmıyorum değil mi?" diye sordu. "Siz gerçekten Miss Jane Marple'sınız."

"Evet, ben Jane Marple'ım." Biraz şaşırmıştı, ama aslında hayret etmesi için bir sebep de yoktu. Sonuçta yola çıkalı az olmuştu. Yolculardan çoğu birbirlerinin adını kesinlikle bilmiyorlardı. Ayrıca kendisi iki gecedir otelde değildi. Onun için profesörün bu sorusunu normal karşılaması lazımdı.

Wanstead, "Ben de öyle tahmin etmiştim," dedi. "Çünkü sizi bana iyice tarif edip, anlatmışlardı."

"Beni tarif mi etmişlerdi?" Miss Marple yine biraz şaşırmıştı.

"Evet, sizi bana iyice tarif ettiler..." Profesör bir an sustu. Sonra sesini biraz alçaltarak ilave etti. "Bay Rafiel yaptı bunu."

Miss Marple, irkildi. "Bay Rafiel mi tarif etti?"

"Evet. Şaşırdınız mı?"

"Şey... Evet... Biraz..."

"Fakat neden? Şaşırmanız için bir sebep yok ki."

Miss Marple, "Böyle bir şeyi beklemiyordum," diye başladı. Sonra da birdenbire durakladı.

Profesör Wanstead bir şey söylemedi. Orada oturmuş, dikkatle yaşlı kadına bakıyordu.

Miss Marple, bir iki dakika sonra, diye düşündü. Bana, şikâyetiniz nedir, hanımefendi? diyecek, neler hissediyorsunuz? Yutkunurken zorluk çekiyor musunuz? Uykunuz nasıl? Ya mideniz? Yaşlı kadın onun doktor olduğuna inanmaya başlamıştı. Usulca, Bay Rafiel beni size ne zaman tarif etti?" diye sordu. "Herhalde..."

"Birkaç hafta önce, diyecektiniz, değil mi? Evet, onunla ölümünden önce konuştuk. Bana bu gezintiye katılacağınızı söyledi."

"Sizin de aynı tura çıkacağınızı biliyordu tabii."

"Böyle de diyebilirsiniz." Profesör Wanstead bir an durdu. Sonra sözlerine devam etti. "Bay Rafiel, bu gezintiye

katılacağınızı, hatta bunu kendisinin sağlayacağını

söyledi."

Miss Marple, "Bay Rafiel, büyük bir incelik gösterdi," dedi. Büyük incelik. Bana bu turda yer ayırttığını öğrenince çok şaşırdım. Benim için çok güzel bir şeydi bu.

Kendi başıma kalsaydım, imkânı yok böyle bir yolculuğa çıkamazdım."

"Evet... İyi söylediniz:.." Profesör Wanstead, zeki bir öğrencisini alkışlayan bir öğretmen tavrıyla başını salladı.

Miss Marple, içini çekti. "Yolculuğun bu şekilde kesintiye uğraması üzünülecek bir şey. Çok üzünülenecek bir şey. Halbuki hepimiz çok eğleniyorduk."

Profesör Wanstead, "Evet," dedi. "Evet... Çok üzücü bir olay. Sizce bu kaza beklenmedik bir şey miydi? Yoksa beklenilen olay mı?"

"Ne demek istediğinizi anlayamadım, Profesör Wanstead?" Profesör, dudaklarını

bükerek kendisine meydan okurmuş gibi bakan yaşlı kadına gülümsedi. "Miss Marple, Bay Rafiel, bana sizden uzun uzun bahsetti. Bana da sizinle birlikte bu gezintiye çıkmamı söyledi. 'Yolculukta Miss Marple'la dost olacağınız da muhakkak,' dedi. 'Zira yolcular birbirleriyle kaynaşıverirler. Ama onların uygun gruplar halinde ayrılmaları bir iki gün alır. Zevkler ve ilgilendikleri konular aynı

olan kimseler birbirlerini bulurlar Sonra... Miss Marple'a göz kulak olmanızı da rica edeceğim," dedi.

"Bana göz kulak olmak mı?" Miss Marple'ın sesinden bu sözlerden pek memnun olmadığı anlaşılıyordu. "Neden?"

"Sizi korumak için tabii. Bay Rafiel başınıza bir şey gelmesini istemiyordu."

"Başıma bir şey mi gelecekmiş? Bu ne olabilir?" İşte bunu öğrenmeyi isterim."

Profesör Wanstead, "Elizabeth Temple'ın başına gelene benzer bir şey tabii," dedi.

Joanna Crowford otelin köşesinden çıktı. Elinde bir sepet vardı. Alışverişe gidiyordu herhalde. Miss Marple'la Profesör Wanstead'e başıyla selam vererek, onlara hafif bir merakla baktı. Sonra da yürümeye devam etti. Profesör, kız gözden kayboluncaya kadar konuşmadı.

"İyi bir kız o... Veya ben öyle sanıyorum. Bu ara fazla tutucu halasının derdini sessizce çekiyor. Fakat yakında isyan çağına gireceği de muhakkak."

O ara Joanna'nın yakında isyan etmesi ihtimali Miss Marple'ı hiç

ilgilendirmiyordu. "Deminki sözlerinizle neyi kastettiniz?"

"Olanlar yüzünden bu soruyu incelememiz gerek."

"Kaza yüzünden mi yani?"

"Evet... Tabii o bir kazaysa...".

"Olayın kaza olmadığını mı düşünüyorsunuz?"

"Bu ihtimal de var. İşte o kadar."

Miss Marple, tereddütle adama baktı. "Tabii olay hakkında hiçbir şey bilmiyorum."

"Doğru. Siz o sırada olay yerinde değildiniz. O arada... görevinize başka bir yerde mi devam ediyordunuz? Böyle söyleyebiliriz, değil mi?"

Miss Marple bir an sesini çıkarmadı. Dikkatle Profesör Wanstead'e baktıktan sonra, "Ne demek istediğinizi pek.anlayamadım," diye mırıldandı.

"İhtiyatlı davranıyorsunuz. Bunda da çok haklısınız."

Miss Marple, "Ben ihtiyatlı bir kadınımdır," dedi.

"Yani daima dikkatle mi hareket edersiniz?"

"Hayır, onu kastetmedim. Fakat bana söylenenlere inanmaya da, inanmamaya da hazırımdır daima."

"Evet. Bunda da haklısınız. Benim hakkımda hiçbir şey bilmiyorsunuz. Adımı, seyahat acentasının hazırladığı listede gördünüz... Herhalde bu gezinti sırasında göreceğimiz bahçeler ilginizi çok çekecek."

"Belki."

"Grupta bahçeyle ilgilenen birkaç kişi daha var."

"Ya da onlar bahçelerle ilgileniyormuş gibi davranıyorlar."

Profesör, "Ah," dedi. "Demek bunu siz de fark ettiniz." Bir durdu. "Bana düşen iş

size dikkat etmek, ne yaptığınıza bakmak, kötü bir mesele çıkacağı zaman yardımınıza koşmaktı. Fakat durum artık biraz değişti. Şimdi dostunuz mu, yoksa düşmanınız mı olduğuma dair karar vermeniz gerek."

Miss Marple, başını salladı. "Belki de haklısınız. Konuyu güzel bir şekilde açıkladınız. Fakat bir karara varabilmem için bana kendiniz hakkında hiç bilgi vermediniz. Yanılmıyorsam, Bay Rafiel'in dostuydunuz, değil mi?"

Profesör, başını salladı. "Hayır. Bay Rafiel'in dostu değildim. Kendisiyle bir iki defa karşılaşmıştım. Bir keresinde bir hastanenin yönetim kurulunun toplantısında. Bir kez de bir ziyafette. Tabii onun hakkında bir hayli şey duymuştum. O da benim hakkımda sanırım. Miss Marple, size meslek alanımda tanınmış bir adam olduğumu söylersem, herhalde kendini beğenmiş, kibirli bir insan olduğumu düşünürsünüz."

"Hayır, böyle bir şey düşünmem. Sadece gerçeği açıkladığınıza karar veririm. Siz doktorsunuz sanırım."

"Ah, çok anlayışlısınız, Miss Marple. Çok anlayışlı. Doktorum tabii. Fakat ihtisas da yaptım. Pataloji ve psikoloji uzmanıyım. Tabii diplomalarımı yanımda taşımıyorum. Onun için bu sözlerimi olduğu gibi kabul etmek zorunda kalacaksınız. Fakat size bana gelmiş birkaç mektupla, bir iki resmi evrağı

gösterebilirim. Ben daha ziyade adli tıpla ilgili alanda çalışıyorum. Bunu daha anlaşılır bir şekilde izah edeyim: Beni değişik suçlu ve katil beyinler ilgilendiriyor. Yıllardan beri bu konuda incelemeler yapıyorum. Bununla ilgili bir sürü kitap yazdım. Bir kısmına şiddetli tepkiler gösterdiler. Bir kısmı ise taraftar kazanmamı sağladı. Son zamanlarda fazla çalışmıyorum. Daha çok bu konuda yazılar yazıyor, özellikle bazı noktaların üzerinde duruyorum. Zaman zaman ilgimi çeken olaylarla da karşılaştığım oluyor. Daha yakından incelemeyi istediğim bazı olaylar. Korkarım bu sözlerim size biraz sıkıcı geldi?"

Miss Marple, "Hiç de değil," diye cevap verdi. "Bu söyledikleriniz ümitlenmeme sebep oldu. Bay Rafiel'in izah etmek gereğini görmediği bazı şeyleri bana açıklayacağınızı umuyorum. Benden bir işe girişmemi istedi. Fakat bana işime yarayacak bir bilgi de vermedi. Meselenin ne olduğunu bilmeden çalışacaktım.

Bana, Bay Rafiel bu şekilde davranmakla budalalık ediyormuş gibi de geldi."

"Fakat onun teklifini kabul ettiniz?"

"Evet, ettim. Sizinle açık konuşacağım. İşin içinde bir para meselesi de vardı."

"Bu sizin için önemli miydi?"

Miss Marple, bir an durdu. "Belki bana inanmayacaksınız. Fakat aslında para benim için önemli değildi."

"Buna hiç şaşmadım. Fakat Bay Rafiel'in teklifi ilginizi uyandırmıştı değil mi?

Bana bunu anlatmaya çalışıyorsunuz."

"Evet. Meraklanmıştım. Bay Rafiel'i iyi tanımıyordum aslında. Onunla Karayipler'de bir adada dost olmuş ve kendisini belirli bir süre boyunca görmüştüm. Yani birkaç hafta. Bunu bildiğiniz anlaşılıyor."

"Bay Rafiel'le orada tanıştığınızı ve kendisiyle o adada... işbirliği yaptığınızı

biliyorum."

Yaşlı kadın, profesöre şüpheyle baktı. "Demek Bay Rafiel öyle söyledi?" Başını

salladı.

Profesör Wanstead, "Evet, öyle söyledi," dedi. "Sizin cinayetler konusunda büyük yeteneğiniz olduğundan bahsetti."

Miss Marple, kaşlarını kaldırdı. "Ve herhalde siz buna hiç ihtimal vermiyorsunuz.

Hatta buna hayret ediyorsunuz."

Profesör güldü. "Ben olaylar karşısında pek ender hayrete kapılırım. Bay Rafiel çok zeki ve anlayışlı bir adamdı. İnsan sarrafıydı o. Sizin için de aynı şeyi söyledi."

Miss Marple, "Ben insanları çok iyi anladığımı pek iddia edemem," diye cevap verdi. "Sadece bazı kimseler bana tanıdığım başka insanları hatırlatır. Bu yüzden onların davranışları arasında da bir benzerlik olabileceğini düşünürüm. Eğer burada ne yaptığımı en ufak ayrıntısına kadar bildiğimi sanıyorsanız, çok yanılıyorsunuz."

Profesör Wanstead, mırıldandı. "Neyse bu meseleyi konuşmak için farkında olmadan gerçeği uygun bir yer seçmişiz. Herkesten gizleniyormuşuz gibi bir halimiz olmadığı muhakkak. Konuşmamızı kolay kolay dinleyemezler. Bir kapı

veya pencerenin yakınında değiliz. Yukarda da pencere veya açık bir cam yok.

Yani, sizinle açık açık konuşabiliriz."

Miss Marple, "Buna çok memnun olurum," dedi. "Anlattığım gibi karanlıkta çalışıyorum ben. Açıkçası ne yaptığımı, ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Bay Rafiel, neden böyle istedi, bunu da anlayamıyorum."

"Bunu tahmin edebilirim sanıyorum. Bazı olayları, meseleleri peşin hükümlere kapılmadan incelemenizi istiyordu."

"Demek siz de bana bir şey anlatmayacaksınız?" Miss Marple'ın sesi öfkeliydi.

"Yani... her şeyin de bir sınırı var!"

"Evet." Profesör Wanstead birdenbire bir kahkaha attı. "Haklısınız. Bu 'sınır'

meselesini halletmemiz gerek. Size bazı şeyler anlatacağım. O zaman meselenin bir kısmını öğreneceksiniz. Belki siz de bana biraz bilgi verebilirsiniz."

Miss Marple, "Hiç sanmıyorum," dedi. "Belki bir iki garip noktayı

açıklayabilirim. Ama bunlar da öyle önemli değil sanırım."

"O halde..." Profesör ona baktı.

Miss Marple, bağırdı. "Rica ederim, bir şeyler anlatın artık!"

12. Görüşme

"Size uzun bir hikâye anlatacak değilim. Bu işe nasıl karıştığımı kısaca açıklayacağım. Adalet Bakanlığı bazı gizli işlerde benden fikir sorar. Onlara danışmanlık yaparım yani. Sonra bazı kurum ve kuruluşlarla da daima temas halindeyimdir. Bu yerlerde belirli bazı mahkûmlar vardır. Mesela genç yaşta suç

işlemiş kimseler... Yani mahkûmun gönderildiği yer suçunun cinsine ve yaşına göre değişir. Bilmem anlatabiliyor muyum?"

"Evet, evet. Ne demek istediğinizi anlıyorum."

"Beni genellikle suç işlendikten kısa bir zaman sonra çağırırlar. Suçlunun tedavi edilip edilemeyeceğini, böyle bir şeyin faydası olup olmayacağını anlamak için.

Fakat zaman zaman sorumlu bir mevkide olan kimseler de bana başvurur. Mesela demin bahsettiğim kuruluşların herhangi birinin müdürü. Geçenlerde de böyle bir şey oldu. Bakanlık kanalıyla öyle bir yerin müdüründen bir mektup aldım. Kalkıp ona gittim. Kendisi arkadaşımdı zaten. Onu uzun yıllardan beri tanırdım. Fakat sık sık görüşmezdik. Müdür bana meseleyi açtı. Orada kalan bir hasta veya mahkûm,

-onlara ne isim verirseniz verin-kendisini düşündürüyordu. Daha doğrusu bu konuda bazı şüpheleri vardı. Mahkûm genç bir adamdı. Oraya da pek gençken, delikanlılık çağında getirilmişti. Yıllar önce olmuştu bu. Fakat arkadaşım daha o sırada oranın müdürü değildi. O mevkiye getirildikten kısa bir zaman sonra endişelenmeye başlamıştı. Aslında doktor değildi. Fakat suçlular ve katiller konusunda büyük tecrübesi vardı. Şimdi... söz ettiğim genç mahkûm, ta ilk gençlik yıllarından beri mesele çıkarmış, ahlaksızca davranmıştı. Açıkçası tam bir suçlu tipiydi. Çetelere girmiş, adam dövmüş, çalmış, dolandırmış, bazı hileli işlere karışmıştı. Her babayı hayal kırıklığına uğratacak bir evlattı o."

Miss Marple, "Ah," dedi. "Anlıyorum."

"Anladığınız nedir, Miss Marple?"

"Bu bahsettiğiniz Bay Rafiel'in oğlu."

"Evet, haklısınız. Size Bay Rafiel'in oğlundan bahsediyorum Onun hakkında ne biliyorsunuz?"

Yaşlı kadın, ellerini açtı. "Hiçbir şey. Sadece dün Bay Rafiel'in ahlaksız bir oğlu olduğunu duydum. Sabıkası olan bir gençmiş. Fakat kendisi hakkında başka bir şey bilmiyorum. Bay Rafiel'in ondan başka oğlu yok muydu?"

"Yoktu. Bay Rafiel'in tek oğluydu o. Adamın ondan başka iki kızı vardı.

Bunlardan biri on dört yaşındayken ölmüştü. Diğer kızı ise mutlu bir evlilik yapmıştı ama onun da çocuğu olmuyordu."

"Bay Rafiel, bütün bunlara çok üzülüyordu herhalde?"

Profesör Wanstead, "Belki," diye cevap verdi. "Böyle şeyler tam olarak bilinemez.

Bay Rafiel'in karısı çok genç ölmüştü. Bakın bunun adamı gerçekten sarstığını

sanmıyorum. Ama muhakkak ki hislerini yine hiç kimseye belli etmedi.

Çocuklarını ne kadar severdi, onu da bilmiyorum. Fakat onlar için elinden gelen her şeyi yaptı. Onlardan hiçbir şeyi esirgemedi. Oğlu için didindi durdu. Fakat onu sever miydi, sevmez miydi bu belli değil. Zira Bay Rafiel bu bakımdan anlaşılması kolay olmayan bir insandı." Profesör bir an durdu. "Evet, oğlu konusunda elinden ,gelen her şeyi yaptı. Çocuğun başı okulda derde girdiği zaman onu kurtardı. Daha sonra hakimin karşısına çıkarılmaya başladığı zaman iyi avukatlar tutarak durumu düzelttirmeye çalıştı. Fakat sonra ağır bir darbe yedi.

Belki de daha önce olanlar bunun habercisiydi. Michael'ı genç bir kıza saldırma suçuyla dava ettiler. Kıza saldırdığı ve onun ırzına geçtiği iddia ediliyordu. Hapse mahkûm oldu. Fakat çok genç olduğu için suçunun bir kısmı affedildi. Fakat sonra onu daha ağır bir suç yüzünden yakaladılar."

Miss Marple, "O bir kızı öldürmüştü," diye mırıldandı. "Banaböıyle söylediler.

Doğru mu bu?"

Kızı evinden kaçırmıştı. Uzun zaman sonra genç kızın cesedini buldular. Onu boğmuşlar, sonra da kafasını ve yüzünü ağır bir taşla vura vura ezmişlerdi. Bunun kızın tanınmasına engel olmak için yapıldığı düşünülüyordu."

"Hoş bir şey değil..." Miss Marple, tam bir yaşlı kadın gibi konuşmuştu.

Profesör Wanstead, ona uzun uzun baktı. "Ne demek istediğinizi anlıyorum...

Nerede kalmıştım? Aaa! Evet. Hapishanenin müdürü beni neden çağırdığını

açıkladı. Michael'ı uzun zamandan beri inceliyordu. Sonunda onun katil olmadığına kanaat getirmişti. Onda bir katil tipi yoktu. Michael'ın kötü ve ahlaksız bir insan olduğundan emindi. Ne yapılırsa yapılsın onun düzelmesine, dürüst olmasına imkân yoktu. Fakat Michael katil değildi. Müdürün fikrine göre.

Arkadaşım bir adli hata olduğuna inanıyordu. Bana, 'Kızı boğup öldüren, onu taş

ocağına yuvarladıktan sonra yüzünü taşla ezen Michael olamaz,' dedi. Olayın bütün ayrıntılarını öğrenmişti. Her

şeyin Michael'ın aleyhinde olduğunu biliyordu.

Delikanlı, ölen kızı tanıyordu, kendisini onunla sık sık görmüşlerdi. Arabanın da cinayetin işlendiği yerde görüldüğü iddia edilmişti... Neyse... Fakat arkadaşım adil bir insandı. Bu yüzden de benim fikrimi almaya karar vermişti. Michael'ı

görmemi, onunla konuşmamı ve bu konuda bir karar vermemi istiyordu."

Miss Marple, mırıldandı. "Çok ilgi çekici... Herhalde arkadaşınızın bu isteğini yerine getirdiniz?"

Profesör, başını salladı. "Evet. Bu mesele beni ilgilendirdi. Michael'ı gördüm. Ona başka başka açılardan yaklaşmaya çalıştım. Onun karşısına hem dost, hem düşman olarak çıktım." "Sonunda neye karar verdiniz?"

Profesör Wanstead, "Arkadaşımın haklı olduğuna," dedi. "Michael Rafiel katil değildi."

"Ya daha önceki olaylar?"

"Tabii onlar Michael'ın aleyhindeydi. Fakat ben söz konusu diğer olayı da inceledim. Evet, Michael'la kızın arasında bir seks ilişkisi olmuştu. Fakat delikanlı

kızı boğmaya filan kalkışmamıştı. Bildiğiniz gibi kızlar baştan çıkarılmaya çoktan hazırlar. İş olup bittikten sonra anneleri durumu öğreniyorlar. Ve o zaman da, iğfal edildiğini söylersin,' diye tembih ediyorlar kızlarına. Michael'ı dava ettikleri kızın, aslında bir sürü sevgilisi varmış. Onlarla olan dostluğu da bir hayli ileri gitmiş. Onun için Michael' ın o konuda da bir suçu olduğunu sanmıyorum.

Cinayet olayına gelince, Michael katil değil. Bu bakımdan bir sürü test de yaptım.

Fiziki, psikolojik, ruhi... O suçsuzdu."

"Sonra ne yaptınız?"

"Kalkıp Bay Rafiel'e gittim. Ona müdürle beraber ulaştığımız sonucu açıkladım.

Fakat elimizde bir kanıt yoktu. Onun için Michael'ın yeniden yargılanmasını talep etmek imkânsızdı. Fakat arkadaşımla ben korkunç bir hata olduğuna inanıyorduk.

Bay Rafiel'e 'O eski cinayeti tahkik ettirebilirsiniz,' dedim. 'Bu pahalıya mal olur ama belki bazı ipuçları bulabilirsiniz.' O arada Bay Rafiel'in çok hasta olduğunu da fark etmiştim tabii. O da bana bunu açıkça söylemekten kaçınmadı. Kendisine oğlu hakkındaki hislerini sordum."

Miss Marple, sordu. "Ne cevap verdi?"

"Bunu bilmek istiyorsunuz değil mi? Ben de istiyordum. Bay Rafiel, benimle açık açık konuştu. Belki o..."

"Merhametsizdi ama çok da dürüsttü."

"Evet, Miss Marple. Uygun kelimeyi seçtiniz. Bay Rafiel hem dürüst, hem adildi.

'Oğlumun nasıl bir insan olduğunu yıllar önce öğrendim ben,' dedi. 'Onu değiştirmeye çalışmadım. Çünkü Michael'1 kimsenin değiştiremeyeceğini biliyordum. Doğuştan ahlaksızdı o. Yaradılışı öyleydi. Onu kimse düzeltemezdi.

Bundan eminim. Ama onun için elimden geleni de yaptım. Ahlaksızlığı, geçirilmesi imkânsız bir hastalıkmış gibi

davrandım. Onun için şimdi ne yapabilirim?' Ona, bunun tamamıyla kendisine bağlı olduğunu söyledim. 'Siz ne yapmak istiyorsunuz?' diye sordum. Hemen cevap verdi. 'Bu basit. Onun temize çıkarılmasını istiyorum. Özgürlüğüne kavuşmalı. Ondan sonra istediği şekilde yaşasın. Ahlaksızlık edecekmiş! Etsin! Artık bunu kendisi bilir. Kendisine para bırakacağım. Onun bir hata yüzünden kapatıldığı yerde acı çekmesini istemiyorum. Adalet yerini bulmalı. Ama korkarım ben kendim bir şey yapamam.

Çünkü çok hastayım. Artık hayatım yıllar ve aylar değil, haftalarla ölçülüyor.'

"Ona, 'Avukatlara başvurun,' dedim! 'Ben birini tanıyorum...' Fakat Bay Rafiel, sözümü kesti. 'Avukatlarınızın bana pek faydası olmaz... Kısa zaman içersinde her şey halledilmeli.' Sonunda hu işi üzerime almam için bana büyük bir para teklif etti. 'Artık bundan sonra benim baş yardımcımsınız,' dedi. 'Sizi bu meselede yalnız bırakmayacağım. Başka biri de bu konuyla ilgilenecek... Adı Miss Jane Marple onun...' Gerisini biliyorsunuz. İkimiz de bu gezintiye katılacaktık. Ben zamanı

gelince kendimi size tanıtacaktım... İşte böyle. Bu konuda bütün bildiklerim bu kadar. O arada hapishanenin müdürü de o zamanlar olayı soruşturan polis memuruyla konuşmuştu. Gayet deneyimli, güvenilir bir polis müfettişiydi o.

Olayda bütün şüphelerin Michael üzerinde toplandığını, işe başka bir gencin adının karışmadığını söyledi."

"Kızın başka bir sevgilisi filan yok muymuş? Veya bir zamanlar ilgilendiği ve sonradan vazgeçtiği bir genç," diye sordu Miss Marple.

"Hayır, hiç kimse..." Profesör Wanstead, yaşlı kadına dikkatle baktı. "Peki, siz bu arada bir şey öğrenebildiniz mi?" Birdenbire gülümsedi. "Biliyor musunuz, Bay Rafiel bana sizin hakkınızı ne dedi?"

"Ne dedi?"

"Kötülüğün kokusunu hemen alıverdiğinizi söyledi... Gerçekten doğru mu bu?"

Miss Marple, şaşırmıştı. Bir an düşündü. "Evet, belki de doğru. Zaman zaman endişeye kapılır ve pek yakınımda bir kötülükten kaynağı olduğunu anlarım..."

Gülümsedi. "Bu daha çok insanın burnunun iyi koku almasına benziyor. Kimisi öyle doğar. Kimse bir şeyin farkında değilken, mutfaktaki ocağın gaz kaçırdığını

kokunun burnuna geldiğini söyler... Benimki de buna benzer şey işte..." Bir an durdu. "Bana bir şey öğrenip öğrenmediğimi soruyordunuz. Açıkçası henüz bir ipucu bulmuş değilim... Fakat Bay Rafiel'in isteğine uyarak, onun buradaki tanıdıklarına gittim." Lavinia Glynn'ın otele gelişini ve kadının söylediklerini anlattı.

"Demek eski konağa gittiniz, sonra?"

"Sonra hiç... Sadece orada üç kız kardeşin oturduğunu öğrendim."

"Üç acayip kız kardeşin mi?"

"Pek de acayip sayılmazlardı. Fakat evin havası bir garipti. Michael'la genç kız meselesini de o konakta öğrendim. Ama onlardan değil de, yaşlı bir hizmetçiden.

Kadın Michael'ın ahlaksızın biri olduğunu söyleyip durdu."

"Sizce olayın üç kız kardeşle bir ilgisi yok mu?"

"Bilmiyorum... Fakat büyük abla genç kızın resmi sorumlusuymuş. Ve onu da çok severmiş. İşte onların bu olayla olan ilişkileri bu kadar."

"Belki onlar bir şeyler biliyorlardır... Asıl katil hakkında bir şey."

"Evet. Bizim öğrenmeyi istediğimiz de bu değil mi? Diğer adam... Bir kızı

öldürdükten sonra başını taşla ezmekten çekinmeyecek hissiz bir mahluk... Veya kıskançlıktan çılgına dönen bir insan... Öyle erkekler var."

"Siz konaktayken başka bir şey olmadı mı?"

"Hayır olmadı. Sadece en küçük kardeşleri bahçeden bahsedip durdu. Bahçeyle uğraşmaya meraklıymış gibi konuşuyordu. Ona özellikle tuzak kurdum. Bir iki nadir çiçekten bahsettim. Bana hep, yalan yanlış cevaplar verdi. Bahçeden filan anladığı yoktu. Bu bana bir şeyi hatırlattı..."

"Neyi?"

"Gruptaki iki orta yaşlı kadını fark ettiniz mi bilmem? Miss Barrow'la Miss Cooke'u?"

"Evet, fark ettim. Birlikte seyahat eden iki arkadaş."

"Tamam... Miss Cooke'la ilgili garip bir şey keşfettim. Cooke onun asıl adı değil mi?"

"Neden sordunuz? Kadının başka bir adı daha mı var?"

"Öyle sanıyorum." Miss Marple, daha önce Miss Cooke'la nasıl karşılaştıklarını

açıkladı. Sonra da, başını salladı. "Onun da çiçeklerden haberi yok. Kendisine bu konuyu açtım tabii. Bahçe bakımı hakkında hiçbir şey bilmediğini de anladım."

"Peki kadın sizin kasabaya neden geldi acaba?"

"Bana bakmak, nasıl bir insan olduğumu görmek için. Böylece ilerde karşılaştığımız zaman beni çabucak tanıyacaktı..."

"Bunun sebebi ne olabilir?"

"İşte onu bilmiyorum... Tabii iki olasılık var. Ama ikisi de hoşuma gitmiyor."

Profesör Wanstead, "O olasılıkların benim hoşuma gittiğini söyleyemem," dedi.

Bir süre sessiz sedasız oturdular. Sonra Profesör Wanste konuşmaya başladı.

"Elizabeth Temple'ın başına gelenler beni düşündürüyor. Siz yol boyunca kendisiyle dostluk ettiniz değil mi?"

"Evet. Elizabeth Temple iyileşince kendisiyle tekrar konuşmakistiyorum. O bize öldürülen kız hakkında ayrıntılı bilgi verebilir Bana genç kızdan söz etti. Ve kızın, sevgiden öldüğünü söyledi Ben önce onun intihar ettiğini sandım. Fakat bu sevgi ve kıskançlık yüzünden işlenmiş bir cinayet olabilir, Genç kızla ilişkisi olan diğer genci bulmamız gerek. Miss Temple belki onun kim olduğunu bize söyleyebilir."

Miss Marple, bu heyecanlı konuşmayı dalmış olmasına rağmen, alışkanlıklarından da vazgeçmiş değildi tabii. Sokaktan geçenleri gözden hiç kaçırmıyordu.

Birdenbire doğrularak, "Anthea Bradbury-Scott," dedi. "Şu elinde kocaman bir paket olan kadın. Postaneye gidiyor sanırım. Postane köşeyi dönünce değil mi?"

Profesör Wanstead, mırıldandı. "Kaçığa benziyor... Saçları karmakarışık. Üstelik kır saçlar bunlar. Kadın elli yaşında bir Ophelia adeta..."

"Onu ilk gördüğüm zaman benim aklıma da Ophelia geldi.. Hay Allah, bundan sonra ne yapmam gerektiğini bir bilseydim. Acaba bir iki gün otelde mi kalayım?

Yoksa tura devam mı edeyim? Gel de işin içinden çık..."

13. Kırmızı-siyah

1.

Gruptakiler tam yemeğe oturdukları sırada Bayan Sandbourne içeri girdi.

Getirdiği haber hiç de iyi değildi. "Miss Temple hala kendine gelemedi. Şu ara hastaneden çıkması da imkânsız tabii." Genç kadın ondan sonra tur meselesiyle ilgilenmeye başladı. İsteyenler Londra'ya dönebilecekler, isteyenler bir iki gün sonra yola devam edeceklerdi.

Yemek salonundan çıkarlarken, Profesör Wanstead, Miss Marple'ı bir kenara çekti. "Belki dinlenmek istiyorsunuz... Fakat eğer istemiyorsanız bu civarda görülmeye değer bir kilise var. Sizi bir saat sonra buradan alırım..."

Miss Marple, "O kiliseyi görmek isterim," diye cevap verdi.

2.

Yaşlı kadın, arabada profesörün yanında oturuyordu. İkisi de Konuşmuyorlardı.

Adam otomobilin ön camından dışarıya bakıyordu. Fakat köyden çıkar çıkmaz hemen Miss Marple'a döndü.

"Korkarım kiliseye gitmiyoruz."

"Bunu tahmin etmiştim zaten."

"Durumu anlayacağınızı biliyordum."

"Şimdi nereye gittiğimizi sorabilir miyim?"

"Carristown Hastanesi'ne gidiyoruz."

"Elizabeth Temple'ı oraya yatırdılar değil mi?"

Profesör, "Evet," dedi. "Bayan Sandbourne onu görmüş. Kadın dönüşte bana hastanenin başhekiminden bir yazılı mesaj getirdi. Biraz önce de adamla telefonda konuştum."

"Elizabeth'in durumu iyi mi?"

"Korkarım değil."

"Anlıyorum... Daha doğrusu... anlamadığımı umarım."

"Elizabeth Temple'ın durumu kritik. Belki hiç kendine gelemeyecek. Fakat zaman zaman bilincinin geri gelmesi de mümkün

"Ve beni oraya götürüyorsunuz. Neden? Aslında ben Elizabeth'in samimi bir arkadaşı değilim. Kendisiyle ilk defa bu yolculukta karşılaştım."

"Evet, biliyorum. Sizi hastaneye götürmemin sebebi şu: Elizabeth Temple bir ara kendisine gelir gibi olmuş ve sizi

istemiş."

Miss Marple, "Ya," dedi. "Fakat Elizabeth beni görmeyi neden istedi? Niçin kendisine yardım edebileceğimi veya bir şeyler ya pabileceğimi sanıyor? O çok anlayışlı ve zeki bir kadın. Bir bakıma büyük bir insan Elizabeth. Aslında matematikçiymiş. Fakat sonra kendisini eğitime vermiş... Ölürse çok üzüleceğim... Çok üzüleceğim... O kaza..." Yaşlı kadın durakladı. "Belki de o olaydan bahsetmeyi istemiyorsunuz?"

"Aksine. O kazayı incelememiz daha iyi olur sanıyorum... Tepeden koskocaman bir kaya parçası yuvarlandı. Zaman zaman olurmuş bu. Ama çok nadir olarak.

Birileri bana gelip o kazadan bahsetti."

"Size gelip kazadan mı bahsettiler? Kimler?"

Profesör, "O iki genç," diye cevap verdi. "Joanna Crawford'la Emlyn Price."

"Ne söylediler?"

"Joanna, kaya yuvarlandığı sırada tepede birinin bulunduğunu sandığını açıkladı.

Epey yukarlardaymış o kimse. Kız Emlyn'le aşağıdaki yoldan tepeye doğru çıkan ince patikadan ilerliyormuş. Döne döne çıkan bir yolmuş bu. Tam bir dönemece geldiklerin de, tepede birinin bir kayayı ittiğini fark etmişler. Erkek veya kadın olabilirmiş bu. Kaya sallanmış ve ağır ağır yuvarlanmaya başlamış. Sonra da hızlanmış tabii. Miss Elizabeth Temple ise tam o sırada aşağıdaki geniş yoldan yürüyormuş. Kaya ona çarpmış."

"Demek kayayı yuvarlayanın erkek mi, yoksa kadın mı olduğunu anlayamamışlar."

"Evet. Üstünde kırmızı siyah kareli acayip bir kazak ve siyah bir pantolon varmış.

Kaya yuvarlanırken o da çabucak dönerek gözden kaybolmuş. Joanna, onun erkek olduğunu sanıyor ama tam anlamıyla emin değil."

"Joanna, onun Elizabeth Temple'ı özellikle öldürmeye çalıştığını düşünüyor değil mi?"

"Evet. Düşündükçe buna daha da çok inanıyor. Delikanlı da onunla aynı fikirde."

"Acaba tepedeki kimdi?"

"Bilmiyorum... Gençler de öyle... Belki o bizim gruptan biriydi, o akşamüzeri dolaşmaya çıkmıştı. Veya kendisini hiç tanımıyoruz... Otobüsün burada duracağını biliyordu ve yolculardan birine tuzak kurmuştu. Veya böyle şeylere meraklı bir manyaktı. Veya belki de bir düşmandı."

Miss Marple, içini çekti. "Bir düşman... Gizli bir düşman... Bu kelime insana pek abartılı geliyor."

"Öyle... Herkesin saygı duyduğu emekli bir okul müdiresini öldürmeyi kim ister?

Aslında bizim bu soruyu cevaplandırmamız gerek. Belki bunu bize Elizabeth Temple açıklayabilir... Fakat doğrusu Miss Temple'ın şahsi bir düşmanı olduğunu hiç sanmıyorum. Onu öldürmeye kalkacak hain ve soğukkanlı bir düşmanı..."

Miss Marple'a baktı. "Siz ne diyorsunuz?"

"Bilmem ki... Tabii Elizabeth Temple'ı bir şey bildiği için öldürmeye kalkmış da olabilirler. Belki otobüstekilerden biri

onu gördü ve tanıdı... Şüpheler yine yolcuların üzerinde toplandı değil mi?"

Bir an durdu. "Söz ettiğiniz o kazak... Onun üzerinde kırmızı siyah kareler mi varmış?"

"Ah, evet... Kazak..." Profesör merakla Miss Marple'ı süzdü. "Kazak ilginizi neden çekti?"

"Onun bu kadar dikkati çeken bir şey olması biraz garip. Sözlerinizden bu anlamı

çıkardım. Joanna da kazağı hemen görmüş ve onu size de tarif etmiş."

"Evet. Sizce bu ne anlama geliyor?"

Miss Marple, düşünceli bir şekilde mırıldandı. "Bu renkli bir bayrak sallamaktan farksız. Kazak görülmesi ve hatırlanması kolay bir şey."

Profesör, ona cesaret vermek istiyormuş gibi baktı. "Sonra?"

"Uzaktan gördüğünüz bir insanı tarif ederken daha çok onun kılık kıyafetinin üzerinde durursunuz. Turuncu bir bere... Mor pelerin... Kırmızı siyah kareli bir kazak... O kimsenin yüzünü, ayaklarını, ellerini ve yürüyüşünü değil, elbisesini tarif edersiniz. Fakat tarif edilen kişi en kısa sürede üstündekileri çıkarır. Bu bir çöp tenekesine atar veya paketleyerek uzaklarda bir yere gönderir... Veya yırtar...

Ya da yakar... Üstüne de dikkati çekmeyecek, parlak renkli olmayan şeyler giydiği için de kimse kendiden şüphelenmez... Bence o kayayı yuvarlayan kimse de kırmızı siyah kareli kazağın iyice görülmesini istiyordu."

Profesör Wanstead, "Sağlam bir fikir," dedi. Sonra ilave etti. "Bildiğiniz gibi Elizabeth Temple'ın ünlü okulu Fallowfield buraya yakın... Onun için Miss Temple burada birçok kişiyi tanıyordu sanırım."

Miss Marple, "Evet," diye cevap verdi. "Onun için şüpheli listesi de bir hayli kabarık olacak..." Yaşlı kadın bir an düşündü. "Biliyor musunuz, kayayı

yuvarlamaya çalışan herhalde erkekti, çünkü taşı tam hedefe isabet ettirdi. Bu bakımdan erkekler kadınlardan çok daha ustadırlar..."

"Belki... Belki..."

Miss Marple, içini çekti. "Ben bu tarafları hiç iyi bilmem. Sizin bu bölge hakkında bir bilginiz var mı?"

"Hayır... Fakat ilgilendiğimiz konu yüzünden bazı şeyler öğrendim. Yıllar önce burada arka arkaya birkaç cinayet işlenmiş... Ama bugün de yine böyle şeyler oluyor... Bir kızın cesedi bulunuyor... Arkadan ona yakın bir yerde bir başkasının... Sonra otuz metre kadar ötede başka bir ölüye rastlanıyor... Şimdi kaldığımız köyde de yıllar önce böyle bir şey olmuş. İki kız kaybolmuş burada da... Bunlardan birinin cesedi altı ay sonra bulunmuş. Onu en son Michael Rafiel'in yanında görmüşler... Bu bizim üzerinde durduğumuz kız..."

"Ya diğeri?"

"O kızın da adı Nora Broad'muş. Ama o akrabalarının sonradan, "hiçbir erkek arkadaşı olmayan, sessiz sedasız bir kız,' diye edebilecekleri tiplerden değilmiş.

Bilakis, erkek arkadaşlarının sayısı haddinden fazlaymış. Nora Broad'un cesedi hâlâ bulunamamış... Ama elbet bir gün

bulunacak. Bazı olaylarda ceset ancak yirmi yıl sonra ortaya çıkıyor..." Profesör, arabayı yavaştı. "Geldik... Burası

Carristown... şu da hastane..."

Miss Marple, Profesör Wanstead'le birlikte hastaneye girdi. Adamı bekledikleri anlaşılıyordu. Bir hemşire onlara yaklaşarak, "Sizi Barker Hemşire'ye götüreceğim," dedi. "O bana durumu anlattı."

Barker Hemşire uzun boylu, zayıf bir kadındı. Alçak, kesin bir sesi, zeki bakışlı

gri gözleri vardı. Karşısındakini çabucak süzüyor ve nlaşılan onun hakkında hemen bir karara da varıyordu.

Profesör Wanstead, "Ne hazırlık yaptığınızı bilmiyorum," diye söze başladı.

"Miss Marple'a bilgi vermemiz herhalde iyi olur... Miss Temple hâlâ komada, Miss Marple. Seyrek olarak kısa bir süre için kendine geliyor. Nerede olduğunu anlıyor ve bir iki kelime de söyleyebiliyor. Fakat onu istediğimiz zaman uyandırmamız da imkânsız. Sabırla beklemekten başka çare yok. Herhalde Profesör Wanstead size hastanın kendisine geldiği sırada, açık, açık, 'Miss Marple,' dediğini anlattı. 'Onunla konuşmam gerek. Miss Jane Marple...' Ondan sonra tekrar kendinden geçti. O zaman doktor sizin grupla temasa geçmenin doğru olacağını düşündü. Profesör Wanstead'le de görüştü... Korkarım aslında yapabileceğiniz fazla bir şey yok Miss Marple. Miss Temple'ın odasında oturacaksınız. Belki yine bir şeyler söyler. Ne yazık ki doktorlar durumdan pek ümitli değiller. Siz, hastanın akrabası değilsiniz. Onun için sizinle açıkça konuşabilirim. Doktorlar Miss Temple'ın ölümün eşiğinde olduğunu, onun kendine gelmeden can verebileceğini düşünüyorlar. Tabii konuştuğu takdirde birinin

onun ne söylediğini dinlemesi gerek. Hastanın odasında oturacaksınız.

İçerde bir hemşire de olacak. Fakat o bir köşeye çekilecek. Paravanın arkasına.

İçerde bir polis memuru da var. Miss Temple konuştuğu takdirde onun sözlerini kaydetmek için elinde defterle bekliyor. Doktor, Miss Temple'ın etrafında fazla kimsenin bulunduğunu fark etmemesini istiyor. Hasta sizi bekliyor. Onun için de yalnız sizi fark etmeli. Sizden istediğimizi zor bulmadığınızı umarım."

Miss Marple, "Hayır, hayır," dedi. "İstediğinizi yapmaya hazırım. Çantamda küçük bir defterle kalem de var. Bana söylenenler kısa bir zaman için aklımda kalabilir. Onun için Elizabeth konuşurken hemen kâğıda kaleme sarılmama gerek de yok. Sağır da sayılmam. Yani yatağın yanında oturursam her şeyi kolaylıkla duyabilirim. Hatta hasta fısıldasa bile. Ayrıca hastalara alışık olduğumu da söyleyeyim."

Hemşire Barker'ın, yaşlı kadını çabucak tekrar süzdü. "Çok teşekkür ederim. Bize yardım etmeyi istediğiniz belli. Profesör Wanstead sizi bekleme salonuna alalım.

Gerek duyulursa sizi yukarı çağırırız... Şimdi, buyurun Miss Marple."

Yaşlı kadın, Hemşire Barker'ın peşinden ilerledi. İyi döşenmiş, tek kişilik bir odaya girdiler. Perdeler yarı kapalıydı. Loş odadaki tek karyolada Elizabeth Temple yatıyordu. Bir heykelden farkı yoktu kadının. Hafif hafif, inler gibi nefes alıyordu. Barker Hemşire hastanın üzerine eğilerek ona dikkatle baktı. Sonra Miss Marple'a karyolanın yanındaki sandalyeye oturmasını işaret etti. Dönerek tekrar

kapıya doğru gitti. Köşedeki paravanın arkasından elinde not defteriyle genç bir adam çıkmıştı o sırada.

Hemşire Barker, "Doktorların emri, Bay Reckitt," dedi.

Odanın diğer köşesinde oturan hemşire de ayağa kalktı. Usulca yaklaşarak, Miss Marple'ın paltosunu çıkarmasına yardım etti. Sonra da tekrar yerine döndü. Miss Marple, yatağın yanındaki sandalyeye yerleşti. Şimdi dikkatle Elizabeth Temple'a bakıyordu. Otobüste olduğu gibi, kafasının biçimi ne kadar güzel, diye düşünüyordu. Gri saçları geriye doğru çekilmiş... Ne kadar hoş bir kadın... Kişiliği de çok güçlü... Onun gibi bir insanın ölmesi çok acı... Çok acı... Yaşlı kadın, sandalyesini hafifçe geri itti. Artık sessiz sedasız bekleyebilirdi. Bu bekleyiş

boşuna mıydı? Yoksa bir faydası olacak mıydı? Bunu bilmiyordu. Zaman ağır ağır geçti. On dakika... Yirmi dakika... Yarım saat... Otuz beş dakika...

Sonra birdenbire, en beklenmedik bir anda bir ses duyuldu. Alçak ve boğuk bir sesti bu. "Miss Marple..." Elizabeth Temple gözlerini açmış, ihtiyar kadına bakıyordu. Gözleri bulanık değildi.

Bilakis Elizabeth'in aklının başında olduğu anlaşılıyordu. Sakin sakin Miss Marple'ı incelemekteydi. "Miss Marple... Siz Miss Jane Marple'sınız değil mi?"

Yaşlı kadın, "Evet," dedi. "Ben Jane Marple'ım..."

"Henry sizden sık sık bahsederdi."

"Henry mi?"

"Henry Clitherring... O benim eski dostlarımdandır. Çok eski dostlarımdan."

Miss Marple, "Benim de öyle," diye cevap verdi. "Henry Clitherring'i çok severim..." Yaşlı kadın yıllardan beri tanıdığı adamı, onunla yaptığı konuşmaları

düşündü. Sir Henry Clitherring zaman zaman kendisinden yardım isterdi.

"Yolcu listesine baktığım zaman adınızı hatırladım. Sizin Henry'nin bahsettiği Miss Marple olduğunuzu düşündüm. Siz yardım edebilirsiniz... Henry de burada olsaydı aynı şeyi söylerdi... Evet, siz yardım edebilirsiniz... Öğrenebilirsiniz... Bu çok önemli... Çok, çok önemli... Fakat aradan uzun zaman geçti... çok... uzun zaman..." Sesi hafifçe titriyordu, gözleri yarı kapanmıştı. Köşedeki hemşire ayağa kalkarak yaklaştı. Komodinden aldığı bir bardağı Elizabeth Temple'ın dudaklarına yaklaştırdı. Kadın bir yudum içti, sonra da, "Yeter," der gibi başını salladı.

Hemşire bardağı tekrar komodinin üzerine bırakarak yerine döndü.

Miss Marple, "Elimden gelen bir şey varsa tabii yardım ederim," dedi, yaşlı kadın bir soru da sormadı.

Miss Temple, mırıldandı, "iyi..." Bir iki saniye sonra tekrarladı, "iyi..." Şimdi gözlerini kapatmış öyle yatıyordu. Belki uykuya dalmış, belki de tekrar kendinden geçmişti. Fakat biraz sonra birdenbire gözlerini açtı. "Hangisi?... Onlardan hangisi? Neden bahsettiğimi biliyor musunuz?"

"Öyle sanıyorum. Ölen bir kızdan bahsediyorsunuz. Adı Nora Broad muydu onun?"

Elizabeth Temple'm kaşları çabucak çatıldı. "Hayır, hayır. Diğer kız. Verity Hunt..." Bir an sustu. "Jane Marple... Yaşlısınız, Henry'nin anlattığından daha yaşlı. Fakat yine de bazı şeyleri öğrenebilirsiniz, değil mi?" Sesi biraz yükselmiş,

ısrarlı bir hal almıştı. "Öğrenebilirsiniz sanıyorum... Öyle değil mi? Evet, deyin.

Evet, deyin. Fazla zamanım yok. Bunu biliyorum. Çok iyi biliyorum. Onlardan biri... Ama hangisi? Henry burada olsaydı, sizin işin iç yüzünü ortaya çıkaracağınızı söylerdi. Bu sizin için tehlikeli olabilir. Ama her şeyi öğreneceksiniz değil mi?"

Miss Marple, "Allah'ın izniyle bulacağım," diye cevap verdi. Yemin ediyormuş

gibi bir hali vardı.

"Ah..." Elizabeth, gözlerini kapattı. Sonra tekrar açtı. Kadının dudaklarında tebessüme benzer bir şey uçuştu. "O koca kaya... Ölüm kayası..."

"O kayayı kim yuvarladı?"

"Bilmiyorum. Artık bu önemli de değil... Önemli olan Verity... Verity meselesini öğrenin. Gerçeği ortaya çıkarın... 'Verity'de gerçek anlamına gelir zaten..."

Elizabeth'in vücudu gevşedi. Kadın usulca, "Güle güle," diye fısıldadı. "Elinizden geleni yapın..." Gözleri kapandı. Hemşire tekrar yatağın başucuna geldi. Bu sefer Elizabeth'in nabzına baktı; sonra da Miss Marple'a işaret etti.

Yaşlı kadın anlayışlı bir tavırla yerinden kalkarak hemşirenin peşi sıra odadan çıktı.

Hemşire, "Hasta bir hayli güç sarf etti," dedi. "Bundan sonra bir süre kendisine gelemeyecek. Belki de hiç konuşamayacak artık. Bir şey öğrendiğinizi umarım."

Miss Marple, içini çekti. "Bir şey öğrendiğimi sanmıyorum. Fakat böyle şeyler de hiç belli olmaz. Öyle değil mi?"

Arabaya binerlerken Profesör Wanstead de, "Bir şey öğrenebildiniz mi?" diye sordu.

Miss Marple, "Bir isim öğrendim," dedi. "Verity... Bu Michael'la ilgisi olan kızın adı mıydı?"

"Evet. Verity Hunt."

Elizabeth Temple bir buçuk saat sonra bir daha kendisine gelemeden öldü...

14. Bay Brodribb düşünüyor

Bay Brodribb ortağı Bay Schuster'a sordu. "Bu sabahki Times gazetesini gördün mü?"

"Ben Telegraph alıyorum..."

"Belki haber onda da çıktı. Ölüm sütununda. Matematik Doktoru Elizabeth Temple."

Schuster'ın yüzünde hafif bir merak ifadesi belirdi. "Eee? Kim o?"

Brodribb, "Canım," dedi. Fallowfiefd'ın eski müdiresi. Fallowfield'dan bahsedildiğini işittin herhalde?"

Ortağı, "Tabii," diye cevap verdi. "Kız okulu orası. Çok eski bir okul ve inanılmayacak kadar da pahalı. Yeni müdire çok modernmiş. Kızlara makyaj dersi verdiriyor, onların pantolon takımları giymelerine razı oluyormuş."

Brodribb, dudak büktü. "Hıh... Onun Elizabeth Temple kadar meşhur olacağını

hiç sanmıyorum. Çok ilgi çekici bir kadındı."

"Herhalde..." Emekli müdireler Schuster'ı hiç ilgilendirmiyordu. Ortağının bu alakası da onu şaşırtmıştı. "Demek kadın ölmüş?"

Brodribb, "O da aynı turdaymış," dedi. Hangi turda?"

"Miss Jane Marple'ın katıldığında."

Schuster, sordu. "Miss Marple da ölmemiş ya?"

Ortağı, başını salladı. "Sanmıyorum. Ama doğrusu meraklanmadım da değil."

"Bir kaza mı olmuş? Otobüs bir yere mi çarpmış?"

"Hayır, çarpmamış. Yolcular bir yeri görmeye giderlerken tepeden yuvarlanan bir kaya Miss Temple'a çarpmış. Kadını hemen hastaneye götürmüşler ama kendisini kurtaramamışlar..."

"Yazık..."

Brodribb, "Bu mesele ilgimi neden çekti biliyor musun?" diye mırıldandı. "O kız da Fallowfield okulundaydı."

"Hangi kız? Brodribb, doğrusu bu sabah sözlerin hiç anlaşılmıyor."

"Michael Rafiel'in öldürdüğü genç kız. Aklıma bazı şeyler geldi. Tüm bunların Rafiel'in Miss Marple'a verdiği garip görevle bir ilgisi olabilir? Rafiel bize biraz bilgi vermiş olsaydı..."

Schuster, "Hatırladıkların nedir?" diye sordu. İlgisi uyanmışa benziyordu.

Brodribb, dalgın dalgın düşünüyordu. "Verity... Evet, kızın adı Verity'di sanırım.

O civarda öldürülen kızlardan biri de oydu. Cesedini kaybolduğu yerden biraz uzakta bir hendeğin veya öyle bir şeyin içinde buldular. Öleli altı ay olmuştu.

Katil onu boğmuş ve yüzünü de taşla ezmişti. Onun çabucak tanınmasını

istemiyordu herhalde. Ama kızın kim olduğu hemen anlaşıldı. Elbiselerinden, çantasından, ziynet eşyalarından. Ayrıca vücudunda belirli bir yara izi mi, yoksa bir ben mi, öyle bir şey de vardı..."

"Michael'ı bu.nedenle dava ettiler değil mi?"

"Evet. Michael'ın o yıl üç kızı öldürdüğünden şüphe ediyorlardı. Fakat diğer olaylarda kanıtlar o kadar kuvvetli değildi. Onun için polis daha çok Verity olayının üzerinde durdu. Kanıt boldu. Delikanlının ise sabıkası vardı. Daha önce başka kızlara saldırıp onların ırzına geçtiği iddia edilmişti. Hoş, sen ve ben bu ırza geçme olaylarını çok iyi biliriz ya... Kız, annesi yokken delikanlıyı eve çağırır. Ne yapar yapar çocuğu kendisiyle yatmaya zorlar Sonra mesele ortaya çıkınca da annesinin tavsiyesine uyarak, 'Bana saldırdı...' diye ağlar. 'Beni öldürüyordu az kalsın... Çok korktum...' Fakat bu önemli değil. Aklıma ne geldi biliyor musun?

Rafiel'in Jane Marple'a verdiği iş Michael'la ilgili olabilir."

"Jüri Michael'ı suçlu buldu değil mi? Onu ömür boyu hapse mahkûm etmediler mi?"

"Bunu pek iyi hatırlayamıyorum. Aradan çok zaman geçti. Belki de Michael'ın yaptıklarından sorumlu olmadığına karar

ver diler."

"Ve Verity o ünlü okulda okumuştu, öyle mi? Miss Temple'ın okulunda. Fakat kız öldürüldüğü sırada öğrenci değildi artık sanırım."

"Değildi, değildi. On sekiz veya on dokuz yaşına gelmişti. Annesiyle babasının akrabaları veya dostlarının yanında oturuyordu. İyi insanlardı onlar. Verity de dürüst ve güzel bir kızdı. Yani akrabalarının sonradan, 'gayet sessiz bir kızdı, oldukça çekingendi, yabancılarla konuşmazdı, hiç erkek arkadaşı yoktu,' diye anlattıkları tiplerden. Kızların akrabaları ve yakınları onların ne tip sevgilileri olduğunu hiçbir zaman bilemezler. Genç kızlar bu konuda ustaca davranırlar çünkü. Anladığıma göre Michael Rafiel'i kızlar çok beğeniyorlardı."

Schuster, sordu. "Michael'ın masum olabileceğini düşünen oldu mu hiç?"

"Hayır. Bütün kanıtlar delikanlının aleyhindeydi. Tanık yerine çıkınca da bir sürü

yalan söylemeye kalkıştı. Avukatı ona tanıklık ettirmeseydi daha iyi olurdu.

Michael'ın bir sürü arkadaşı delikanlının cinayet saatinde yanlarında olduğunu iddia ettiler. Onun bu olayla bir ilişkisi olamayacağını söylediler. Fakat onlara da inanan olmadı. Zira hepsinin yalancı olduğu belliydi."

"Peki, sen bu konuda ne düşünüyorsun, Brodribb?"

Avukat, omuzlarını kaldırdı. "Bir şey düşündüğüm yok... Sadece Miss Temple'ın bu meseleyle bir ilgisi olup olmadığını merak ettim."

"Yani?"

"Şu tepeden yuvarlanıp, aşağıdan geçenleri ezen kayalar... Bazen tabiatla ilgili bir olay değildir bu. Zira bildiğim kadarıyla kayaların çoğu yerlerinde dururlar..."

15. Verity

Miss Marple, "Verity," dedi.

Elizabeth Temple, bir akşam önce ölmüştü. Sakin ve sessiz bir ölümdü onunki.

Miss Marple şimdi eski konağın salonunda cilasız eşyaların arasında oturuyordu.

Daha önce ördüğü pembe bebek zıbınını bir tarafa bırakarak, mor bir atkıya başlamıştı. Bu şekilde ölüye saygı göstermiş olduğunu da düşünüyordu.

Ertesi günü resmi soruşturma yapılacaktı. Rahiple konuşulmuş, adam hazırlıklar tamamlanır tamamlanmaz dini bir tören yapmaya razı olmuştu. Uygun giysilere bürünmüş olan cenaze levazımatçısının adamları polisle de görüşmüşlerdi.

Araştırma ertesi sabah saat on birde yapılacaktı. Yolcular soruşturmada bulunacaklardı tabii. Hatta içlerinden bazıları orada kalıp cenaze törenine katılmaya da karar vermişlerdi.

Bayan Lavinia Glynn, Altın Domuz Oteli'ne gelerek Miss Marple'ı tekrar davet etmişti. Yaşlı kadın tur başlayıncaya kadar eski konakta kalmasının daha iyi olacağını düşünüyordu. "Böylece gazetecilerin elinden de kurtulmuş olursunuz."

Miss Marple, kadına arka arkaya teşekkür etmiş ve geleceğini de söylemişti. İşte şimdi de üç kardeşle birlikte evin salonunda oturuyordu. Mor atkıyı örerken, nasıl hareket etmesi gerektiğini düşünmüş ve nihayet dalgın dalgın, "Verity," demisti.

Şimdi yüzünün ifadesiz olmasına rağmen gözlüğünün arkasından dikkatle üç

kardeşe bakıyordu.

Lavinia Glynn, elindeki kitabı düşürerek hafif bir hayretle Miss Marple'a bakakalmıştı. O sözü duyduğuna değil de, bunu Mi Marple'ın söylemiş olmasına şaşmış gibi bir hali vardı.

Clotilde, başka bir tepki gösterdi. Başını kaldırarak, öne doğru eğildi, sonra da Miss Marple'a değil, pencerelere doğru baktı. Ellerini birbirine kenetlemişti. Yaşlı

kadın, Clotilde'in gözlerinin dolduğunun da farkındaydı. Fakat Clotilde ne mendilini çıkarıp gözlerini siliyor, ne de bir şey söylüyordu. Kadının acı dolu hali Miss Marple'ı etkiledi.

Anthea ise ablalarından daha başka türlü hareket etti. Kadın çabucak, heyecanla, hatta sevinçle bağırdı. "Verity? Verity mi dediniz? Onu tanıyor muydunuz? İşte bundan haberim yoktu. Kastettiğiniz Verity Hunt değil mi?"

Lavinia Glynn, "Söylediğiniz bir kız adı sanırım," dedi.

Miss Marple, "Ben bu isimde birini tanımıyorum," diye cevap verdi. "Ama gerçekten söylediğim bir addı... Bir küçük isim... Evet, gerçekten ender duyulan bir isim bu: Verity..." Adı düşünceli bir şekilde tekrarladı. Mor yün yumağını

mahsus yere düşürerek, özür diler gibi etrafına bakındı. Bir pot kırdığını sezen fakat bunu nasıl yaptığını da pek bilemeyen bir insan tavrı takınmıştı. "Şey...

affedersiniz... Söylenilmemesi gereken bir şeyden mi bahsettim? Ben sadece..."

Lavinia atıldı. "Hayır, hayır, özür dileyecek bir şey yok... Sadece o... bildiğimiz bir isim... Bir... tanıdığımızın adı..."

Miss Marple, yine mahcup mahcup, "O isim birdenbire aklıma geldi." diye mırıldandı. "Çünkü bunu bana zavallı Elizabeth Temple söyledi... Dün akşamüzeri onu görmeye gittim. Beni hastanaye Profesör Wanstead götürdü... Bir yardımımın dokunacağını, zavallı kadıncağızın kendisine gelmesini sağlayacağımı sanıyordu.

Elizabeth komadaydı tabii. Aslında kendisi yakın dostlarımdan değildi. Bu yolculukta tanışmıştık. Otobüste de zaman zaman yan yana oturuyorduk. Bu yüzden Profesör Wanstead doktorlara faydalı olabileceğimi düşünüyordu. Ama korkarım elimden bir şey gelmedi. Hiçbir şey... Karyolanın başucunda oturup bekledim... Sonunda Elizabeth bir iki kelime söyledi, ama onlardan da bir anlam çıkmıyordu. Fakat tam gideceğim sırada Elizabeth gözlerini açarak bana baktı.

Kim bilir, belki de beni başkası sandı. Bana bakarak, 'Verity,' dedi. Tabii bu söz aklıma takıldı. Özellikle zavallı Elizabeth dün akşam ölünce... Herhalde bana baktığı sırada birini veya bir şeyi düşünüyordu. Ama tabii sadece 'gerçek' demiş

de olabilir. Verity'nin anlamı o değil mi?" Sırayla üç kardeşe baktı.

Lavinia Glynn, "O tanıdığımız bir kızın adıydı," dedi. "İşte bu yüzden demin o kadar şaşırdık."

Anthea, atıldı. "Özellikle de zavallı kız feci şekilde öldüğü için..."

Clotilde, o kalın sesiyle, "Anthea!" dedi. "O meseleyi açmana hiç gerek yok."

Anthea, bağırdı. "Ama olayı nasıl olsa herkes biliyor!" Miss Marple'a baktı. "Ben sizin de o meseleyi duymuş olduğunuzu sanıyordum. Çünkü Bay Rafiel'i tanıyordunuz. Öyle değil mi? Yanı Bay Rafiel bize sizin hakkınızda mektup yazdı. Demek ki onunla dosttunuz. Bu yüzden, Bay Rafiel'in size her şeyi anlatmış olduğunu düşünüyordum."

Miss Marple, "Affedersiniz..." dedi. "Korkarım neden bahsettiğinizi pek anlayamadım."

Anthea, başını salladı. "Kızın cesedini bir çukurda buldular." Miss Marple, Anthea konuşmaya başladı mı, diye düşündü.

Onu susturmak mümkün değil. Fakat kadının sözleri Clotilde'i daha da üzüyor...

Clotilde, usulca mendilini çıkararak gözlerini silmişti. Şimdi koltuğunda dimdik oturuyordu. Gözlerinde acı dolu bir ifade vardı.

Kadın nihayet, "Verity," diye mırıldandı. "Çok sevdiğimiz bir kızdı. Bir süre burada yaşadı. Kendisine çok düşkündüm..."

Lavinia, "O da seni çok severdi," dedi.

Clotilde, devam etti. "Verity'nin annesiyle babası yakın dostlarımdandı. Zavallılar bir uçak kazasında öldüler."

Lavinia da izah etti. "Verity, Fallowfield okuluna gidiyordu. Herhalde Elizabeth Temple da onu bu yüzden hatırladı."

Miss Marple, "Ah, şimdi anladım," dedi. "Elizabeth Temple o okulun müdiresiydi değil mi? Fallowfield'dan bahsedildiğini çok duydum. Orası mükemmel bir okulmuş sanırım."

Clotilde, "Evet," diye başını salladı. "Verity orada öğrenciydi. Annesiyle babası

öldükten sonra buraya geldi. Geleceği hakkında karar vermeye çalışıyordu. Okulu bitirmişti. On sekiz on dokuz yaşlarındaydı. Çok tatlı, düşünceli ve kalbi sevgi dolu bir kızdı Bir ara hemşire olmayı düşündü. Fakat Elizabeth Temple onun üniversiteye gitmesi için ısrar etti. Verity'nin olağanüstü bir zekâsı olduğunu söylüyordu. Onun üzerine Verity üniversiteye girebilmek için hazırlanmaya, ders almaya başladı. Ve tam o sırada... o korkunç şey oldu." Kadın, başını çevirdi.

"Ben... artık bu konuyu kapatabilir miyiz?"

Miss Marple, bağırdı. "Tabii, tabii. Size üzücü bir olayı hatırlattığım için özür dilerim. Bundan haberim yoktu... Hiç... hiç duymamıştım. Yani... şey..." Miss Marple, tam bir bunak hali takınmıştı şimdi.

Yaşlı kadın olay hakkında o akşam daha fazla bilgi aldı. Miss Marple, odasında elbisesini değiştiriyordu. Otele giderek, gruptakileri görecekti. O sırada Lavinia Glynn içeri girdi.

Kadın, "Size durumu izah etmemin doğru olacağını düşündüm," dedi. "Yani...

Verity Hunt meselesini. Tabii Clotilde'in Ve-rity'i kendi kızıymış gibi sevdiğini ve o korkunç ölüm olayının ablamı çok sarstığını bilmenize imkân yoktu. Elimizden geleni yapıyor ve kızdan bahsetmemeye çalışıyoruz. Size olayı anlatmam daha iyi olacak. Siz de o zaman durumu anlarsınız. Verity,

bizim haberimiz olmadan bir gençle arkadaşlık kurmuştu. Tasvip edilecek bir arkadaşlık değildi bu.

Delikanlının sabıkası vardı. Beğenilecek bir insan değildi. Üstelik daha sonra çok tehlikeli olduğu da ortaya çıktı... Delikanlının babasını tanırdık. Onun için bir keresinde köyden geçerken gelip bizi de ziyaret etmişti..." Kadın bir an durdu.

"Madem durumu bilmiyorsunuz, size gerçeği olduğu gibi anlatmam gerek. Hiçbir şeyden haberiniz olmadığı belli. Bahsettiğim genç aslında Bay Rafiel'in oğlu Michael'dı..."

"Allahım!" Miss Marple, üzüntüyle Lavinia'ya baktı. "O gencin adını

hatırlamıyordum, ama Bay Rafiel'in bir oğlu oldı nu duymuştum. Delikanlının hoşa gitmeyecek bir insan olduğunu da söylemişlerdi."

Lavinia, "O söz pek hafif kalıyor," diye cevap verdi. "Michael ahlaksızın biriydi.

Babasının başına daima dert olmuştu. Bir kez hakimin karşısına çıkarılmıştı. Bir keresinde de genç bir kıza saldırmıştı. İşte böyle şeyler... Açıkçası ben hakimlerin böyle meselelerde fazla yumuşak davrandıklarına inanıyorum. Bir gencin eğitimine engel olmak istemiyorlar. Onun için de bu gibi olaylarda onların suçlarını 'tecil' ediyorlar. Tabir bu muydu acaba? Neyse... Eğer bu tipler hemen hapse atılırlarsa herhalde akılları başlarına da gelir. Michael hırsızdı da. Eşyalar çalıyor, sahte çekler sürüyordu. İyi bir tarafı yoktu onun. Bir ahlaksızlık timsaliydi. Annesi arkadaşımızdı. Bir bakıma kadıncağızın erken öldüğü için şanslı olduğunu düşünüyorum. Hiç olmazsa oğlunun nasıl bir insan olduğunu öğrenmedi. Bay Rafiel elinden gelen her şeyi yaptı sanıyorum. Delikanlıya uygun işler bulmaya çalıştı, para

cezalarını ödedi. Fakat oğlunun bu hali kendisini çok sarstı zannederim. Tabii sanki bu mesele kendisini hiç ilgilendirmiyormuş gibi bir tavır da takınıyordu o da başka. Köydekilere sorarsanız size anlatırlar. Bir ara bu civarda arka arkaya cinayetler işlenmeye başlamıştı. Yalnız burada değil, yakındaki diğer bölgelerde de. Fakat polis cinayetlerin merkezinin burası

olduğunu düşünüyordu... Herneyse... Verity bir gün arkadaşına gitmek için evden ay rıldı ve... bir daha da dönmedi. Tabii polise başvuruldu. Polis her tarafı aradı

fakat en ufak bir ipucu bile bulamadı. Gazetelere ilan verdik. Polis de öyle. En sonunda bize Verity'nin sevgilisiyle birlikte kaçmış olabileceğini söylediler. Daha sonra da ise Verity'nin zaman zaman Michael Rafiel'le görüldüğü söylentileri etrafa yanaya başladı. O sırada polis de diğer olaylardan dolayı Michael'dan şüphelenmeye başlamıştı. Fakat kesin kanıt bulamıyorlardı. Nihayet Verity'nin kaybolduğu gün bir gençle görüldüğü duyuldu. Tarife göre bu Michael'dı.

Arabanın tarifi de yine onunkine benziyordu. Ama yine başka kanıt yoktu. Altı ay sonra Verity'nin cesedi terk edilmiş bir taş ocağındaki bir çukurun içinde bulundu, üzerine taşlar yığılmıştı. Cesedin Verity'nin olup olmadığını kesinlikle tespit edebilmek için Clotilde'i çağırdılar. Gerçekten, bulunan Verity'di. Boğulmuş ve başı taşla ezilmişti. Clotilde, o korkunç olaydan sonra bir daha kendine gelemedi.

Verity'yi elbiselerinden, el çantasından ve bunun içindekilerden ve kızın vücudundaki eski bir yara iziyle, ben'den tanımıştı. Elizabeth Temple da Verity'i çok severdi. Herhalde tam öleceği sırada aklına genç kız geldi."

Miss Marple, "Çok üzüldüm," diye mırıldandı. "Çok, çok üzüldüm... Lütfen ablanıza bu meseleyi bilmediğimi söyleyin. Bundan hiç haberim yoktu."

16. Resmi soruşturma

Miss Marple, ağır ağır köy yolundan ilerledi. Resmi soruşturmaya gidiyordu.

Pazar yerindeki eski bir binada yapılacaktı bu. Yaşlı kadın, saatine bir göz attı.

"Daha yirmi dakikam var... Bundan faydalanabilirim..." Kısa bir tereddütten sonra yün ve örgü eşyalar satan bir dükkâna girdi. Biraz sonra dükkânın orta yaşlı bir kadın olan sahibiyle tatlı tatlı gevezelik ediyordu. Tabii söz dönüp dolaşıp o feci kazaya geldi.

"Bazen yağmurdan sonra böyle şeyler oluyor... Toprak sula la aşağıya doğru akıyor. Tabii kayalar gevşiyorlar o zaman. Ve aşağıya yuvarlanıyorlar. Bir yıl öyle üç kaza olmuştu... Bir çocuk az kalsın ölüyordu. Ondan altı ay kadar sonra da bir adamın kolu kırıldı... Üçüncü kurban ise zavallı Mary oldu. Kadıncağız hem kör, hem sağırdı. Kayaların yuvarlandığını duymadığı için de ezildi gitti zavallı."

Miss Marple, "Ah, ne acıklı," diye mırıldandı. "Ne acı. Böyle şeyler kolay kolay unutulmuyor değil mi?"

"Evet... Herhalde sorgu hakimi de bugün o kazalardan bahsedecek..."

"Herhalde, herhalde... Tabii birileri kazara kayaları itmiş olabilir."

"Tabii olabilir, tabii olabilir... Çocuklar o kadar yaramazlar ki, yapmayacakları

yok."

Miss Marple, bu sefer kazaklardan söz açtı. "Şöyle renkli bir şey istiyorum.

Kendim için değil tabii. Yeğenime hediye alacaktım. Daha doğrusu yeğenimin çocuğuna."

Kadın, "Gerçekten gençler artık canlı renkli kazaklardan hoşlanıyorlar," dedi.

"Pantolonlar daima koyu renk oluyor. Fakat kazaklar göz alıcı."

"Acaba şöyle siyah kırmızı kareli bir kazağınız var mı?" Fakat yaşlı kadının istediğini bulamadılar. Dükkânda bir hayli kazak vardı ama onun tarif ettiği gibisi yoktu. Miss Marple, biraz pembe yün aldıktan sonra dükkândan çıkmaya hazırlandı. Fakat o sırada ustalıkla o civarda eskiden işlenmiş olan cinayetlerden söz açmayı da unutmadı.

Dükkân sahibi, "Sonunda katili yakaladılar," dedi. "Yakışıklı bir gençti. Onun katil olduğu aklınıza bile gelmezdi. Üstelik gayet iyi yetiştirilmişti, zengin bir ailedendi. Üniversiteye gidiyordu. Veya orayı bitirmişti. Bana kalırsa delikanlının dengesi bozuktu. Zira sonradan onun beş altı kız daha öldürmüş olduğunu söylediler. Tabii polis önce buradaki gençlerin üzerinde durdu. Özellikle Geoffrey Grant'ı sıkı sıkı sorguya çektiler. Hatta başlangıçta katilin o olduğundan emindiler.

Çünkü o çocukluğundan beri bir acayipti. Küçük kızlara musallat olurdu. Evet, ondan çok şüphelendiler, ama sonunda Geoffrey'nin katil olmadığı ortaya çıktı.

Sonra bir başka genci yakaladılar. Bert Williams'ı. Fakat o galiba cinayetlerden ikisi sırasında bu taraflarda olmadığını

ispat etti. Nihayet o bahsettiğim yakışıklı

gencin üzerinde durdular. Adı neydi onun? Luke mu? Hayır, Mike sanırım.

Dediğim gibi çok hoş bir delikanlıydı ama meğerse bir sürü sabıkası varmış.

Hırsızlık, sahte çek, buna benzer bazı şeyler. Ayrıca iki kızın da ondan çocukları

olmuş. Delikanlı, çocukların bakımı için nafaka ödüyormuş."

"Öldürdüğü o kız da hamile miydi acaba?"

"Evet, hamileydi sanırım. Ceset ilk bulunduğu zaman kızın Nora Broad olduğunu sandık. Nora, yolun aşağısında oturan Bayan Broad'un yeğeniydi. Erkeklere fazla düşkün bir kızdı. O da bir gün evinden ayrıldı ve bir daha da dönmedi. Kimse kızın nerede olduğunu bilmiyordu. Altı ay sonra ceset bulunduğu zaman önce bunun Nora olduğunu sandılar."

"Ama değildi sanırım..."

"Değildi tabii. Başka bir kızın cesediydi o."

"Peki Nora'nın cesedi bulunmadı mı?"

"Hayır... Belki günün birinde bulunur. Ama polis katilin Nora'yı nehre attığını

sanıyor. Neyse... Böyle şeyler belli olmaz... Aslında hayat acı... Çok acı..."

"Peki cesedi bulunan kızın adı neydi?"

"Hem... eski tip bir ismi vardı onun. Hope?... Charity?... İşti böyle bir şey. Eski konakta oturuyordu. Babasıyla annesi

ölmüştü."

"Bir kazada değil mi?"

"Evet, bir uçak kazasında. İtalya'ya mı, yoksa İspanya'ya mı gidiyorlardı ne?"

"Demek kız sonra eski konağa yerleşti? Oradakiler akrabasıydi herhalde?"

"Akraba olup olmadıklarını bilmiyorum. Galiba kızın annesiyle babası Bayan Lavinia'nın arkadaşıydı. Tabii Bayan Lavinia o sıra da burada değildi. Evlenip yurtdışına gitmişti. Fakat Miss Clotilde yani ablası genç kızı yanına aldı. Onu İtalya'ya Fransa'ya götürdü Ona dersler aldırdı. Daktilo, steno... Sonra sanat dersleri... Mis;; Clotilde sanata çok düşkündür. Genç kızı da çok seviyordu. O

ortadan kaybolunca çok üzüldü. Miss Anthea onun gibi değildi..."

"Miss Anthea en küçükleri değil mi?"

"Evet. Biraz kaçıktır. Bazen onu görüyorum. Başını sallayarak yürüyor, kendi kendine konuşuyor. Çocuklar ondan bayağı korkuyorlar...Anladığıma göre büyükbabaları da biraz acayip bir adammış. Bahçede tabanca talimleri yaparmış.

Ne gereği var bunun?"

"Miss Clotiide anormal değil sanırım."

"Hayır, hayır. O çok zekidir. Latince ve Grekçe de biliyor sanırım. Üniversiteye de gitmek istemiş ama annesi hasta olduğu için onu bırakamamış. O genç kızı çok severdi. Hay Allah, neydi onun adı? Faith mi? Miss Ciotilde ona sanki

kendi kızıymış gibi davranırdı. Sonra o delikanlı ortaya çıktı. Adı Michael'dı onun sanırım. Ve kız günün birinde hiç kimseye bir şey söylemeden onunla çıkıp gitti.

Bilmiyorum Miss Ciotilde, kızın hamile olduğunun farkında mıydı?"

"Ama siz farkındaydınız herhalde?"

"E, sonuçta benim tecrübem var. Bir kızın o halde olup olmadığını hemen anlarım. Bu gözle bile fark edilir. Sadece vücudun biçimini kastetmiyorum.

Durum gözlerindeki bakıştan, yürüyüşlerinden, oturup kalkışlarından ve tabii başlarının dönmesinden de anlaşılır. Evet, kıza bakarken, 'İşte bir tane daha,'

demiştim... Sonra Miss Ciotilde gidip cesede bakmak zorunda kalmıştı. Bu olay kendisini çok sarstı tabii. O olaydan sonra çok değişti. Evet, kızı çok severdi. Bu yüzden haftalarca kendisini toplayamadı."

"Ya diğeri? Miss Anthea?"

"Bu çok acayip bir şeydi... Bana Miss Anthea'nın pek memnun bir hali varmış gibi geldi. Çiftçi Plummer'ın kızı da domuzların kesilmesini seyrederken onun gibi gülümserdi... Ailelerde bazen öyle acayip kimseler çıkıyor."

Miss Marple, dükkândan çıktı. Daha on dakikası vardı... Bu sefer postaneye girerek, birkaç pul aldı. İçeride kendisinden başka hiç kimse yoktu. Miss Marple, pul aldığı orta yaşlı, ekşi suratlı kadına doğru eğildi. "Eğer çok işiniz yoksa size bir şey sorabilir miyim? Açıkçası pek budalaca bir şey yaptım. Zaten son zamanlarda hata üstüne hata yapıyorum, halim ne olacak bilmem? Bir yardım kurumuna bir paket yolladım. Öyle yerlere giyecek gönderirim. Kazak filan...

Paketi yapıp, üzerine adresi yazdım. Ondan sonra da postaya verdim. Fakat bu sabah birdenbire bir yanlış yaptığımı ve paketi başka bir adrese yollamış

olduğumu lark ettim. Postanede gönderilen paketlerle ilgili bir liste yapılmıyor sanırım. Fakat belki biri adresi hatırlıyordur, diye düşündüm. Paketin üzerine aslında Thames Yardım Kurumu' yazacaktım."

Miss Marple'ın beceriksizliği, bunaklığı ve telaşı ekşi suratlı kadına dokunmuştu anlaşılan. Yüzündeki ifade biraz yumuşamıştı. "Paketi siz, kendiniz mi getirdiniz?"

"Hayır, hayır... Ben eski konakta kalıyorum. Kardeşlerden biri, Bayan Lavinia sanırım paketi postaya vereceğini söyledi. Ve ya diğer kardeşi..."

"Durun bakayım... Paket buraya salı günü getirildi herhalde Evet... Bayan Lavinia değil, en küçükleri Miss Anthea geldi."

"Evet, evet, bu salı günü oldu sanırım."

"Paketi gayet iyi hatırlıyorum. Büyükçe bir kutuydu bu. Elbise kutusu. Paket oldukça da ağırdı. Fakat üzerinde sizin söylediğiniz yer yazılı değildi. Thames Yardım Kurumu?...' Hayır, bunu hatırlamıyorum... Adres şöyle bir şeydi: 'Rahip Mathews-EastHam, Kadın ve Çocuk Elbiseleri Toplama Kurumu'..."

"Ah, evet." Miss Marple, çok rahatlamış gibi ellerini birbirine kenetledi. "Ne kadar zekisiniz. Şimdi o yanlışlığı nasıl yaptığımı da anladım. Noel'de Rahip Mathews'un kurumuna birtakım örgü eşyalar yollamıştım. Herhalde geçen gün de tuttum yanlış adresi kopye ettim... Paketin üzerinde yazılı olanı tekrarlar mısınız..." Adresi dikkatle defterine yazdı.

"Korkarım paket gönderildi."

"Herhalde. Fakat rahibe mektup yazarak durumu izah edeceğim. Ondan paketi Thames Kurumu'na yollamasını isteyeceğim. Çok, çok teşekkür ederim..." Miss Marple, dışarı çıktı.

Kadın onun arkasından bakıyordu. "Zavallıcık iyice bunamış... Herhalde sık sık böyle hatalar yapıyor..." dedi

Miss Marple, postanenin önünde Joanna Crawford ve Emlyn Price'la karşılaştı.

Genç kızın rengi uçmuştu, endişeli bir hali vardı.

"Tanıklık edeceğim," dedi. "Bilmem ki... Bana ne soracaklar acaba? Çok korkuyorum... Bu iş hiç hoşuma gitmiyor... Polis müfettişine ne gördüğümüzü

anlattım."

Emlyn Price, onu teselliye çalıştı. "Hiç endişelenme, Joanna. Bu sadece resmi soruşturma. Sorgu hakimi de iyi bir adama benziyor. Sana bir iki soru soracak.

Sen de ne gördüğünü söyleyeceksin."

Joanna, "Onu sen de gördün," dedi.

Emlyn, başını salladı. "Evet. Daha doğrusu tepede birinin oluğunu fark ettim.

Kayaların yanında. Haydi haydi, kendini topla biraz, Joanna."

Genç kız mırıldandı. "Otele gelip odalarımızı aradılar. Bizden izin istediler ama aslında yanlarında arama emri de vardı. Odalarımıza, bavullarımıza baktılar."

"Muhakkak tarif ettiğin o kareli kazağı arıyorlardı. Ama senin için endişelenecek bir şey yok ki. Herhalde kırmızı siyah

kareli bir kazağın olsaydı, o zaman bundan hiç bahsetmezdin."

"Herhalde... Emlyn, gördüğümüz kazak gerçekten kırmızılı siyahlıydı değil mi?"

Delikanlı omzunu silkti. "Bilmem ki. Açıkçası ben renklerden pek anlamam.

Kazak parlak renkliydi, sadece o kadarını biliyorum."

Joanna, "Bizim eşyaların arasında öyle bir kazak bulamadılar," dedi. "Zaten kimse yanına fazla giyim eşyası almamıştı. Bu turlarda öyle oluyor zaten. Evet, bavulların hiçbirinden kırmızı siyah kareli bir kazak çıkmadı. Yolcuların sırtında da öyle bir şey gördüğümü sanmıyorum. Ya sen?"

Emlyn, omuzlarını kaldırdı. "Ben de görmedim. Ama görseydim de belki fark etmezdim. Açıkçası ben kırmızıyla yeşili pek birbirinden ayıramam."

Joanna, gülümsedi. "Sende renk körlüğü var değil mi? Bunu geçen gün anladım."

"Ne demek anladın?"

"Sana kırmızı eşarbımı görüp görmediğini sordum. Bana, yeşil bir şey gördüm,'

dedin. Ve tutup kırmızı eşarbımı getirdin. Onu yemek salonunda unutmuştum.

Ama sen eşarbın aslında kırmızı olduğunun farkında değildin."

"Sakın sağda solda bende renk körlüğü olduğunu söylerin Bu herkesde acayip bir etki yapabilir."

Joanna, "Renk körlüğü kadınlardan çok erkeklerde görülür, diye mırıldandı. Sonra da bilmiş bir tavırla ekledi. "Cinsel patlama oluyor bu konuda. Yani renk körlüğü

kadınları atlayıp, erkeklerde ortaya çıkıyor."

Emlyn Price, "Sanki kızamıktan bahsedermiş gibi bir halin var," dedi. "Neyse...

İşte geldik..."

Binanın merdivenlerinden çıkarken Joanna, delikanlıya baktı. "Öyle endişeli bir halin yok."

"Endişelenecek ne var? Ben şimdiye kadar resmi bir soruşturmada bulunmadım.

Bir şeyi ilk kez yapıyorsan, o şey sana çok ilginç gelir."

Sorgu hakimi gözlüklü, kır saçlı, orta yaşlı bir adamdı. Önce polis olayı anlattı.

Bayan Sandbourne tur hakkında bilgi verdi. Miss Elizabeth Temple'ın genç

olmamasına rağmen sportmen bir kadın olduğunu açıkladı. Olay sırasında gördüklerini söyledi. "Talihsiz bir kazaydı bu."

"Demek olayın bir kaza olduğundan eminsiniz?"

"Tabii. Başka ne olabilir ki?"

"Tepede hiç kimse yok muydu?"

"Bilmiyorum... Daha doğrusu ben öyle birini fark etmedim."

Ondan sonra Joanna Crawford çağrıldı.

"Siz grupla birlikte yürümüyordunuz sanırım?"

"Hayır. Biz anayoldan ayrılmıştık. Tepenin etrafını dolaşmış, eteğe tırmanıyorduk."

"Yanınızda bir arkadaşınız mı vardı?"

"Evet. Bay Emlyn Price."

"Ondan başka kimse yok muydu?"

"Hayır, yoktu. Onunla konuşuyor, zaman zaman da çiçeklere bakıyorduk. Her yerde görülenlere benzemiyorlardı bunlar. Emlyn bitkilerle ilgileniyor."

"Gruptakiler sizi görebiliyorlar mıydı?"

"Daima değil. Onlar anayoldan gidiyorlardı. Biraz aşağımızdan yani..."

"Peki, Miss Temple'ı gördünüz mü?"

"Öyle sanıyorum. O diğerlerinden biraz ilerdeydi. Zannedersem kendisi gruptakilerden önce bir dönemece geldi. Miss Temple'ı ondan sonra görmemize imkân yoktu. Çünkü tepenin eteği buna engel oluyordu."

"Daha yukarınızda, tepede biri yürüyor muydu?"

"Evet. Oradaki kayaların arasında. Tepenin bir yarımda büyük kayalar var."

Hakim, "Evet," dedi. "Nereyi kastettiğinizi anlıyorum, iri granit kayalar...

Buradakiler onlardan, 'Koçlar,' diye bahsederler. Veya 'Kurşuni Koçlar,' diye."

"Evet, belki onlar uzaktan gerekten koç sürüsünü andırıyorlar. Fakat biz fazla uzakta değildik."

"Ve tepede birinin olduğunu gördünüz?"

"Evet, biri kayaların arasında durmuş, onlardan birinin üzerine doğru eğilmişti."

"Kayayı itiyor muydu?"

"Evet. Öyle olduğunu düşündüm ve bunum sebebini de merak ettim. O adam dıştaki büyük kayalardan birini itmeye çalışıyordu. Fakat kayalar o kadar büyüktü

ki... Onların çok ağır olduğunu, yerlerinden oynatılamayacaklarını düşündüm.

Fakat o adam veya kadının ittiği hafifçe sallanmaya başlamıştı."

"Önce 'o adam' dediniz, Miss Crawford. Şimdi de, 'O adam veya kadın,'

diyorsunuz. Tepedeki erkek miydi, yoksa kadın mı?"

"Şey... Galiba onun erkek olduğunu düşümdüm. Ama o sırada bunun üzerinde durduğum da yoktu. Adamı veya kadın pantolon ve daha çok erkeklerinkine benzeyen dik yakalı bir kazak giymisti."

"Kazak ne renkti?"

"Parlak kırmızı ve siyah kareli. Başında bereye benzer bir şey vardı. Bunun altından saçları çıkmıştı. Kadın saçına benziyordu bu. Fakat erkek de olabilirdi."

Yargıç, hafif bir alayla,'"Evet," diye mırıldandı. "Son zamanlar da bir insanın erkek mi yoksa kadın mı olduğunu saçlarından

pek anlayamıyorsunuz... Sonra ne oldu?"

"Taş yuvarlanmaya başladı. Önce ağır ağır giderken birdenbire hızlandı... Onun aşağıya düşerken çıkardığı gürültüyü duyduk. Sonra yolda bir feryat yükseldi sanıyorum. Ama bundan pek de emin değilim."

"Sonra?"

"Koşarak, dönemece gittik. Taşa ne olduğunu anlamak istiyorduk."

"Ne gördünüz?"

"Kayanın aşağıdaki yolda durduğunu gördük. Bunun altında biri yatıyordu.

Yolcular ise koşarak köşeyi dönmekteydiler."

"Bağıran Miss Temple mıydı?"

"Öyle sanıyorum. Fakat köşeyi dönerek o korkunç manzarayı en yolculardan biri de bağırmış olabilir. Feci bir şeydi o!"

"Evet, öyle olduğundan eminim. Tepede gördüğünüz kimse ne yaptı? Kırmızı

siyah kareli kazak giymiş olan o erkek veya kadın? Hâlâ kayaların arasında mıydı

?" diyerek ekledi. "Tepedeki kimse sizin gruptan biri olamaz mı?"

"Hayır, hayır. Bizim gruptan biri olmadığından eminim. Yani öyle birini elbisesinden tanırdım. Yolcular arasında kırmızılı siyahlı kazağı olan hiç kimse yoktu."

"Teşekkür ederim, Miss CraWford."

Ondan sonra Emlyn Price'ı çağırdılar. Delikanlının anlattıkları Joanna'ınkinden farksızdı.

Hakim sonunda Elizabeth Temple'ın ne şekilde öldüğünü belirtecek kesin kanıt olmadığını bildirerek, resmi soruşturmayı on beş gün sonraya bıraktı.

17. Miss Marple ziyarete gidiyor

Resmi soruşturmadan sonra Altın Domuz Oteli'ne giderlerken hiç kimse konuşmuyordu. Profesör Wanstead, Miss Marple'ın yanındaydı. Yaşlı kadın hızlı

yürüyemediği için diğerlerinden biraz geride kaldılar.

Miss Marple, nihayet, "Şimdi ne olacak?" dedi.

"Bizi mi kastediyorsunuz, yoksa polisi mi?"

"Her ikisini de... Zira bunlar birbirlerini etkileyecekler sanırım."

Profesör, "O iki gencin söylediklerinden sonra polis soruşturmayı genişletmek zorunda kalacak," dedi.

"Evet."

"Bu da şart. Resmi soruşturmanın erteleneceği belliydi. Her halde hakim, Miss Temple'ın bir kaza sonucu öldüğüne karar veremezdi."

Miss Marple, başını salladı. "Tabii, tabii... Sizce bizim gruptakiler bu kaza hakkında neler düşünüyorlar?" Bir an durdu. "O siyahlı kırmızılı kazak... Bu önemli değil mi?"

"Evet..."

Profesör, gür kaşlarının altından ona baktı. "O kazağın ilerde işimize yarayacağını

düşünüyorsunuz değil mi?"

Yaşlı kadın, başını salladı. "Evet... Bundan eminim."

Altın Domuz Oteli'ne gelmişlerdi. Bayan Sandbourne, gruba yemek salonuna geçmeden önce bir şeyler içmelerini teklif etti. Onlara söylemek istediği bazı

şeyler vardı. Seri, domates suyu ve diğer içkiler içilirken, Bayan Sandbourne'da konuşmaya başladı.

"Cenaze töreni yarın saat on birde. Bence öbür gün gezintimize devam etmemiz iyi olur. Tabii program biraz değiştirilecek. Sonuçta üç günlük bir kaybımız olacak. Fakat daha basit bir program yapabiliriz. Grubumuzdan bir iki kişi trenle Londra'ya dönmek istiyor. Onların duygularını anlıyorum. Bu ölüm hepimiz için acı bir darbe oldu. Onun için onlara fikirlerini değiştirmeleri için ısrar etmeyeceğim. Fakat ben yine de bu olayın bir kaza olduğuna inanıyorum. O yolda daha önce de böyle kazalar olmuş. Tabii polisin hemen bu karara varması

imkânsız. Olayı iyice tahkik edecekler. Fakat birinin Miss Temple'a, onu öldürmeye kalkışacak kadar düşman olduğuna da inanmıyorum. Bence en iyisi bundan sonra o olaydan bahsetmeyelim. Bu meseleyi polis tahkik edecek. Onların işi bu. Herhalde yarın hepimiz cenaze törenine gideceğiz. Ondan sonra gezintiye devam ederken, bu acı olayın etkileri de hafifleyecek sanırım. Daha görülecek ünlü şatolar ve güzel bahçeler var..."

O sırada yemeğin hazır olduğu haber verildi. Ve gruptakiler de kalkıp salona geçtiler. Fakat yemekten sonra tekrar bir araya geldikleri zaman bu konu yeniden açıldı.

Profesör Wanstead, Miss Marple'a sordu. "Siz tura devam edecek misiniz?"

"Hayır..." Yaşlı kadın düşünceli bir tavırla konuşmuştu. "Hayır... Olanlar beni biraz daha burada kalmaya zorluyor." "Altın Domuz Oteli'nde mi, yoksa eski konakta mı?" "Bu konağa tekrar çağrılıp çağrılmayacağıma bağlı tabii. Bunu ben teklif edemem. Çünkü Bay Rafiel, kardeşlere yazdığı mektupta beni iki gece ağırlamalarını istemiş. Yani grup burada kaldığı sürece. Ama sonra program karıştı. Fakat burada, otelde kalmam daha iyi olur sanıyorum."

"Evinize dönmeyi istemiyor musunuz?"

Miss Marple, "Henüz istemiyorum," dedi. "Burada yapabileceğim bir iki şey olduğunu sanıyorum. Zaten bunlardan birini yaptım." Kendisini merakla süzen profesöre gülümsedi. "Siz grupla yolunuza devam edecek misiniz? Eğer öyleyse size ne yaptığımı açıklayacağım. Ve bir şeyi de araştırmanızı isteyeceğim. Bunun faydası olabilir. Burada kalmamın ikinci sebebini ise size daha sonra açıklayacağım. Öğrenmek istediğim birkaç şey var. Ama bunlardan bir sonuç

çıkmayabilir. Onun için size şimdilik bu meseleden bahsetmeyeceğim."

"Aslında ben Londra'ya dönmek istiyorum. Orada yapmam gereken bir sürü işim var. Fakat belki burada kalmamı istersiniz? Belki size bu şekilde daha faydalı

olabilirim?"

Miss Marple, başını salladı. "Hayır, sanmıyorum. Herhalde sizin de tahkik etmek istediğiniz bazı şeyler var."

"Ben bu tura sizinle tanışmak için katıldım, Miss Marple. Bunu biliyorsunuz?"

"Benimle tanıştınız ve bildiklerimi de öğrendiniz. Ve şimdi kendinizce bazı

araştırmalar yapacaksınız. Bunu gayet iyi anlıyorum. Fakat siz buradan ayrılmadan önce yapılacak bir iki şey daha var. Bunların faydası olabilir. Yani belki bir sonuç alabiliriz, demek istiyorum."

"Belki o kötülük kokusunun nereden geldiğini buldunuz?"

Miss Marple, mırıldandı. "Havadaki kötü kokunun ne anlama geldiğini kesinlikle anlamak çok zor."

"Fakat havada kötü bir koku olduğundan eminsiniz?"

"Ah, evet. Bunu iyice seziyorum."

"Özellikle de Elizabeth Temple'ın ölümünden beri... Öyle değil mi? Bayan Sandbourne ne derse desin, bir kaza değildi o."

Miss Marple, "Evet," dedi. "Kaza değildi tabii. Ben galiba size Elizabeth'in bana başlangıçta söylediği bir şeyi açıklamayı unuttum. O bana bu yolculuğun kendisi için hac ziyaretine benzer bir şey olduğunu anlatmıştı."

Profesör, "Çok ilgi çekici," diye mırıldandı. "Çok ilgi çekici. Bu ziyaretin ne olduğunu da söyledi mi? Nereye veya kime gidiyordu?"

"Bunları açıklamadı. Eğer biraz daha yaşasaydı ve o kadar feci halde olmasaydı, bunu kendisinden öğrenecektim. Ama ne yazık ki çabucak öldü."

"O halde bu konuda başka bir şey bilmiyorsunuz?" "Hayır. Fakat Elizabeth bu ziyareti bir kötülüğü sona erdirmek için yapıyordu sanırım. Ve biri engel olmak istedi. Belki bir tesadüf sonunda Elizabeth'in nereye veya kime gittiğini öğreniriz."

"Burada bunun için mi kalıyorsunuz?"

Miss Marple, "Yalnız onun için değil," diye cevap verdi. "Nora Broad hakkında da bilgi edinmek istiyorum."

"Nora Broad hakkında mı?" Profesör, yaşlı kadına hafif bir hayretle baktı.

"Evet, Verity Hunt'la aynı günlerde kaybolan o kız hakkında, geçen gün bana ondan siz bahsettiniz. Onun birçok erkek arkadaşı varmış. Anladığım kadarıyla biraz erkek delisiymiş. Ahmağın da biriymiş sanırım. Ama gençler kendisini beğeniyormuş. Onun hakkında biraz daha geniş bilgi edinirsem, herhalde işim biraz kolaylaşır."

Profesör Wanstead, güldü. "Öyle olsun, Müfettiş Marple."

Cenaze tören ertesi sabah yapıldı. Buna bütün yolcular da katıldılar. Köyden bazı

kimseler de gelmişlerdi. Onların arasında Lavinia'yla Clotilde de vardı. Fakat Anthea gelmemişti. O kalabalığın arasında yaşlı bir adam Miss Marple'ın dikkatini çekti. Asil bir yüzü, gür beyaz saçları vardi. Yetmişini geçkindi. Sakat olduğu için de kolay kolay diz çöküp doğrulamıyordu. Miss Marple, ilgi çekici bir insan, diye düşündü. Acaba kim? Belki de Elizabeth Temple'ın eski dostlarından biri. Giysilerinden rahip olduğu anlaşılıyor.

Kiliseden çıkarken Miss Marple gruptakilerle bir iki kelime konuştu. Artık herkesin ne yapacağını biliyordu. Örneğin

Amerikalı çift Londra'ya dönecekti.

Mamie Butler, "Henry'e yola devam edemeyeceğimi söyledim," dedi. "Çünkü

bana her an biri bize ateş edecekmiş veya yukardan kaya yuvarlayacakmış gibi geliyor. Belki de İngiltere'nin ünlü şatolarına düşman olan bir manyak bu."

Bay Butler, başını salladı. "Aman, Mamie'ciğim, senin de hayalin pek kuvvetli."

"İnsan ne olacağını hiçbir zaman bilemez. Her gün türlü olaylarla karşılaşıyoruz."

İhtiyar Miss Lumley'le Miss Bentham, tura devam edeceklerdi. Endişeleri geçmişti onların. "Sonuçta bu yolculuk için bir hayli para verdik. Çok üzücü bir kaza oldu diye kendimizi bu gezintiden mahrum etmek doğru değil. Dün gece yakın komşularımızdan birine telefon ettik. Kedilere bakacaklar. Onun için artık üzülecek bir şey yok."

Miss Lumley'le Miss Bentham, her şeye rağmen olaya bir kaza gözüyle bakmaya karar vermişlerdi. Bu şekilde içleri daha rahat edecekti.

Geraldine Riseley-Porter, Walkerlar, Mimar James de tura devam edeceklerdi.

Fakat Bay Caspar trenle Londra'ya dönmek niyetindeydi. Miss Cooke'la Miss Barrow ise henüz kesin kararlarını vermemişlerdi.

Miss Cooke, "Burada yürüyüş yapılacak çok güzel yerler var," dedi. "En iyisi bir süre daha Altın Domuz'da kalalım. Siz de kalıyorsunuz, değil mi, Miss Marple?"

Küçük kalabalık dağılırken Miss Marple ağır ağır yoluna devam etti. Arada sırada çantasından çıkardığı bir kâğıda bakıyordu. Bunda iki adres yazılıydı.

Bunlardan ilki yolun sonunda güzel bir bahçesi olan küçük bir evdi. Miss Marple kapıyı açan kadına, "Siz Bayan Broad musunuz?" diye sordu.

"Evet, efendim."

"Acaba içeri girip sizinle bir iki dakika konuşabilir miyim? Cenaze törenindeydim. Birdenbire başım dönmeye başladı."

"Ah, buna çok üzüldüm. Buyrun, efendim, buyurun. Şuraya oturun. Ben size su getireyim. Yoksa çay mı isterdiniz?"

Miss Marple, "Hayır, teşekkür ederim," dedi. "Su içersem kendime gelirim."

Bayan Broad, bir bardak suyla döndü. Bu beklenmedik misafiriyle hastalıklardan, baş dönmelerinden bahsedeceğini düşündüğü için memnundu.

"Biliyor musunuz, kuzenim de sizin gibi. Aslında bu yaşta böyle olmaması gerek.

Kendisi ellisini henüz aştı. Fakat zaman zaman birdenbire başı dönüveriyor.

Hemen bir yere oturmadığı takdirde de düşüp bayılıyor. Korkunç bir şey bu.

Korkunç! Üstelik doktorlar da bu illetin bir çaresini bulamıyorlar. Buyurun, suyunuz efendim."

Miss Marple, birkaç yudum içti. "Ah... Biraz kendime gelir gibi oldum."

"Demek o ölen zavallı hanımın cenazesine gittiniz? Kimisi onun kazaya uğradığını söylüyor, kimisi de bir cinayete kurban gittiğini. Ama bence bir kaza bu. Fakat polis nedense her şeyde bir cinayet kokusu sezer."

Miss Marple, başını salladı. "Evet, böyle şeyler daima oluyor. Buraya geldiğim zaman da bana bir kızdan bahsettiler. Adı Nora'ymış. Nora Broad."

"Ah, Nora. O eltimin kızıydı. Evet, yıllar önce evinden çıkıp gitti. Ve bir daha da dönmedi. Öyle kızlara engel olamazsınız. Eltime sık sık, sen bütün gün işe gidiyorsun, derdim. Peki o arada Nora ne yapıyor? Kızının erkeklere çok düşkün olduğunu da biliyorsun. Bu yüzden başı derde girebilir. Bak görürsün. Çok geçmeden dediğim de oldu."

"Yani..."

"Her zamanki mesele. Evet, kız hamile kaldı. Fakat eltimin bundan haberi yoktu sanıyorum. Ama ben yaşını başını almış bir kadınım ve böyle şeyleri de hemen sezerim. Delikanlının kim olduğunu da biliyordum, ama pek emin değildim. Ama yanılmış da olabilirim. Çünkü Nora ortadan kaybolduktan sonra o yine burada oturmaya devam etti. Nora'nın kaybolmasına da çok üzüldü.

"Nora köyden kaçtı herhalde?"

"Birinin... bir yabancının arabasına binmiş. Ondan sonra kendisini gören olmamış.

Arabanın markasını artık unuttum. Acayip bir kelimeydi bu. Nora'yı daha önce de o arabada görmüşler... Ondan sonra da kız ortadan kayboldu. Söylediklerine göre öldürülen diğer zavallı kız da o arabaya binermiş. Fakat Nora'nın öldürüldüğünü

sanmıyorum. Öyle olsaydı, cesedi şimdiye kadar bulunurdu. Öyle değil mi?"

Miss Marple, "Öyle ya," dedi. "Nora okuldayken çalışkan bir öğrenci miydi?"

"Ne gezer. Pek tembeldi. Üstelik zeki de sayılmazdı. Hayır. Kız on iki yaşından itibaren delikanlılardan başka bir şey düşünemez olmuştu. Bana kalırsa sonunda biriyle kaçtı. Fakat bunıl hiç kimseye açıklamadı. Bir kart bile yollamadı.

Herhalde kaçtığı adam kendisine birtakım şeyler vaat etmişti. Ama inanıyorum ki Nora da birkaç zaman sonra çıkagelecek. O arada boyunun ölçüsünü de almış

olacak. Öyle tatlı vaatlerin sonu çıkmayacağımı er geç öğrenecek tabii."

"Nora'nın burada annesinden başka bir yakını var mıydı?"

"Yoktu. Fakat köydekilerin bir kısmı kendisine iyi davranırlardı. Mesela eski konaktan Miss Clotilde. Bayan Lavinia o sırada burada değildi. Fakat Miss Clotilde okuldaki kızlarla ilgilenirdi. Nora'ya da hediyeler verirdi. Mesela bir keresinde, güzel bir elbiseyle bir eşarp hediye etmişti. Oldukça şık, ipek yazlık bir elbiseydi Ah, evet, Miss Clotilde çok iyi kalplidir. Nora'nın dersleriyle daha iyi ilgilenmesini sağlamaya da çalışmıştı. Kıza, hareketlerini düzeltmesini de tavsiye etmişti sanırım. Nora benim akrabam ama yine de doğruyu söylemem gerekir.

Nora erkek delisiydi. Her delikanlı gezebilirdi onunla. Üzülecek bir şeydi bu...

Kızın sonunda sokağa düşeceğinden emindim. Başka türlü olamaz. Ama belki de bu eski konakta oturan Miss Verity gibi öldürülmekten daha iyi. Çok üzüntü

verici bir olaydı o. Kızın biriyle kaçtığını sandılar. Ondan sonra polis araştırma yapmaya başladı. Geoffrey Grant'la, Billy Thompson'u sorguya çektiler... İşsiz güçsüz takımındandı onlar..."

Miss Marple, kadınla bir süre daha konuştu. Sonra artık başının dönmediğini söyleyerek, Bayan Broad'un evinden ayrıldı.

Yaşlı kadın ondan sonra marul eken bir kıza gitti.

"Nora Broad mu? Ah!... O yıllar önce köyden ayrıldı. Biriyle kaçtı kız. Zaten erkeklere çok düşkündü. Doğrusu onun sonunun ne olacağını düşünürdüm.

Kendisini neden arıyordunuz?"

Miss Marple, hemen bir hikâye anlattı. "Dışarda oturan bir arkadaşımdan bir mektup aldım. İyi bir ailendendir o. Bana çocuklara bakması için Nora Broad adında birini tutacağını yazmış. Zannedersem kız çok sıkıntılı günler geçirmiş.

Kötü bir adamla evlenmiş. Kocası sonra onu bırakarak başka bir kadınla kaçmış.

Arkadaşım kız hakkında bir şey bilmiyordu. Fakat onun bu civardan olduğunu sanıyordu. Onun için ben de bir soruşturma yapayım, dedim. Galiba Nora sizin okul arkadaşınızmış?"

"Evet. Onunla aynı sınıftaydık. Ama Nora'nın yaptıkları hiç hoşuma gitmezdi.

Erkek delisi bir kızdı. O sırada benim de bir sevgilim vardı. İyi bir delikanlıydı.

Bir gün Nora'ya, 'Her önüne gelenle gezmekle kötü ediyorsun,' dedim. Kız tanımadığı adamların arabalarına binerek meyhanelere giderdi. Herhalde oralarda yaşını da saklardı. Aslında yaşından çok büyük dururdu zaten."

"Sarışın mıydı, yoksa esmer mi?"

"Esmer... Saçları pek güzeldi. Simsiyah ve gürdü. Daima açık bırakır, kurdeleyle filan bağlamazdı."

"Nora ortadan kaybolunca polis endişelendi mi?"

"Evet. Zira Nora kimseye haber vermeden köyden kaçtı. Onu bir arabaya binerken görmüşlerdi. Tam o sırada bu civarda birkaç cinayet işlenmişti. Onun da öldürüldüğünü sanıyorlardı. Ama ben o fikirde değilim. Mutlaka kız şimdi Londra'da. Striptiz yaparak para kazanıyordur herhalde. Nora öyle bir kızdı işte."

Miss Marple, "O halde Nora, bahsettiğim ailenin yanında çalışacak bir kız değil,"

dedi. "Arkadaşıma uymaz o."

"Nora'nın öyle bir aileye uyabilmesi için bir hayli değişmiş olması lazım."

18. Başdiyakoz Brabazon

Miss Marple, bir hayli yorulmuştu. Nefes nefese Altın Domuz Oteli'ne girdiği zaman otelin kâtibi onu karşıladı.

"Ah, Miss Marple, biri geldi, sizi görmek istiyor... Başdiyakoz Brabazon."

Yaşlı kadın hayretle durakladı. "Başdiyakoz Brabazon mu?"

"Evet. Sizi bulmaya çalışmış. Bu tura katıldığınızı duymuş. Siz buradan ayrılmadan veya Londra'ya dönmeden sizinle konuşmayı istemiş. Kendisi bir hayli telaşlıydı. Onu televizyon salonuna götürdüm. Orası daha sessiz ve tenha."

Şaşkınlığı geçmemiş olan Miss Marple, kâtibin gösterdiği salona girdi.

Başdiyakoz Brabazon, daha önce cenaze töreninde gördüğü yaşlı adamdı. Ayağa kalkarak Miss Marple'a doğru geldi.

"Siz Miss Marple mısınız? Miss Jane Marple?"

"Evet."

"Ben Başdiyakoz Brabazon'um. Bu sabah buraya çok eski bir dostum olan Miss Elizabeth Temple'ın cenaze törenine katılmak için geldim."

"Ya?... Oturmaz mısınız?"

"Teşekkür ederim, oturacağım. Artık eski gücüm yok."

Miss Marple, yaşlı adamın yanına yerleşti. "Demek beni görmek istediniz?"

"Evet... Beni hiç tanımadığınızı biliyorum. Fakat buraya gelmeden önce Carristown Hastanesi'ne uğradım. Oradaki hemşire bana Elizabeth'in ölmeden önce yolcu grubundan birini görmeyi istediğini anlattı. 'Miss Jane Marple'ı,' dedi.

'Miss Marple buraya geldi ve hastanın ölümünden kısa bir zaman önce onun yanında oturdu.'"

Miss Marple, başını salladı. "Evet, öyle oldu gerçekten. Fakat aslında buna ben de hayret ettim. Çünkü Elizabeth'in yakın

arkadaşlarından değildim. Onunla bu yolculukta dost olmuştuk."

"Evet, anlıyorum. Ben kendisini uzun yıllardan beri tanıyordum. Zaten o da beni görmeye geliyordu. Fillminster'da oturuyorum ben. Otobüsünüz öbür gün oraya uğrayacaktı. Elizabeth, benimle konuşmayı istiyordu. Bir konuda kendisine yardım edebileceğimi düşünmekteydi."

"Evet... Elizabeth bana bunun bir hac ziyareti sayılabileceğini söylemişti."

Yaşlı adam, kaşlarını kaldırdı. "Demek böyle? İşte bu çok ilginç. İlgi çekici bir söz. İlgi çekici ve anlamlı."

"Bahsettiği ziyareti size mi yapacaktı?"

"Evet, öyle sanıyorum."

Miss Marple, "Elizabeth'le genç bir kızdan da bahsetmişte dedi. "Verity adlı genç

bir kızdan."

"Ah, evet. Verity Hunt... O yıllar önce öldü? Bunu biliyor muydunuz?"

Miss Marple başını salladı. "Evet, biliyordum... Elizabeth'le konuşurken o bana Verity'nin Bay Rafiel'in oğluyla nişanlanmış olduğunu da söyledi. Bay Rafiel, benim dostumdu. Bu yolculuğun parasını da o ödedi. İnce düşünceli bir adamdı.

Fakat onun bu gezinti sırasında Miss Temple'la tanışmamı istediğinden de eminim. Elizabeth'in bana bilgi vereceğini düşünüyordu sanırım."

"Verity hakkında bilgi mi?"

"Evet."

"Elizabeth de bana bunun için geliyordu. Bazı şeyleri öğrenmeyi istiyordu."

Miss Marple, mırıldandı. "Mesela Verity'nin Michael Rafiel'le neden evlenmediğini... Nişanı neden bozduğunu."

Başdiyakoz Brabazon, "Verity nişanı bozmadı," dedi. "Bundan eminim..."

Miss Marple sordu. "O halde Michael'la neden evlenmedi? Benim fazla meraklı, acayip bir kadın olduğumu sanmayın. Benim de kendimce bir görevim var.

Verity'le Michael'ın neden evlenmediklerini de öğrenmem lazım."

Başdiyakoz, yaşlı kadını bir iki dakika süzdü. "Demek bu meseleyle siz de ilgileniyorsunuz?"

Miss Marple, "Evet," dedi. "Michael'ın babası ölürken bunu istedi. Bunu Bay Rafiel için yapıyorum."

Brabazon, ağır ağır, "Bildiklerimi size anlatmamda hiçbir sakınca yok," diye cevap verdi. "Elizabeth de bana aynı soruyu soracaktı. Ama korkarım ben bunun cevabını bilmiyorum. Miss Marple, o iki genç gerçekten evlenmek niyetindelerdi.

Bütün hazırlıkları da yaptılar. Nikâhı ben kıyacaktım. Bu evliliği gizli tutmak istiyorlardı. O iki genci de tanırdım. Verity'i ta küçüklüğünden beri bilirdim. Onu ben vaftiz etmiştim. Daha sonra da onu Elizabeth'in okulunda sık sık görmüştüm.

Verity şimdiye kadar rastladığım kızların en güzeliydi. Yalnız dış görünüşü değil, kalbi ve ruhu da güzeldi onun. Tam yetişme çağlarında bir felakete uğramış, annesiyle babasını kaybetmişti. Okulu bitirdikten sonra Miss Clotilde Bradbury-Scott'ın yanına gitti. Herhalde onun burada oturduğunu biliyorsunuz. Verity'nin annesinin en samimi arkadaşıydı. Clotilde, Verity'e sanki kendi kızıymış gibi baktı, özen gösterdi. Onu Avrupa'ya götürdü, İtalya'da sanat dersleri aldırttı.

Verity de onu annesinin yerine geçirmişti. Clotilde'i çok seviyordu. Eski konakta mutluydu genç kız.

"Tabii Verity'i buraya geldikten sonra fazla görmedim. Fillminster buradan doksan kilometre uzakta. Fakat ona Noel'de yazardım. O da bana kart yollardı...

Sonra bir gün birdenbire çıkageldi. Olgunlaşmış, fevkalade güzel bir genç kız olmuştu. Yanında da pek yakışıklı bir genç vardı. Onu da biraz tanıyordum. Bay Rafiel'in oğlu Michael'dı bu delikanlı. Bana gelmişlerdi. Çünkü birbirlerine delicesine âşıktılar ve evlenmeyi istiyorlardı."

"Onları evlendirmeye razı oldunuz mu?"

"Evet, Miss Marple. Belki de bunun bir hata olduğunu düşünüyorsunuz. Onların bana gizlice geldikleri belliydi. Herhalde Clotilde onların bu ilişkisini uygun bulmamış ve ilişkilerini kesmeye çalışmıştı. Bunda da haklıydı tabii. Zira Michael Rafiel kızınızın veya yakın bir akrabanızın evlenmesini isteyeceğiniz bir genç

değildi açıkçası. Aslında Verity kesin karar verecek çağa ermemişti henüz.

Michael ise dürüst bir insan sayılmazdı. Bir sürü aşk macerası geçmişti başından.

İlişkisi olan kızlardan doğan çocuklarına nafaka veriyordu. Ayrıca hırsızlık, dolandırıcılık yapmıştı. Hapse girip çıkmıştı. Sabıkalıydı yani. Babası elinden geleni yapmıştı ama Michael'ı ıslah edememişti... Fakat delikanlı çok yakışıklıydı.

Bu yüzden kadınlar peşini bırakmıyorlardı. Ayrıca bazı iyi tarafları da yok değildi. Neşeli, cömert ve bazı bakımlardan da merhametliydi. Arkadaşlarının başı

derde girdi mi muhakkak onların yardımına koşar, en sıkışık anlarında onları terk etmezdi... Evet, işte Verity'nin evlenmek istediği böyle bir gençti Ve ben onların nikâhını kıymaya razı oldum, Miss Marple. Tabi Verity'e Michael'ın nasıl bir insan olduğunu anlatmaya çalıştım. O zaman delikanlının geçmişini kızdan saklamamış olduğunu de anladım. Verity'e her şeyi itiraf etmişti. Başının polisle daima derde girdiğini, fakat Verity'le evlendikten sonra tamamıyla değişeceğini söylemişti. Genç kıza, Michael'ın hiçbir zaman değişemeyeceğini söyledim, insanlar değişemezler ki... Evet, belki Michael değişmeyi, hayatını bir düzene sokmayı gerçekten istiyordu. Verity de durumu benim kadar iyi anlamıştı sanırım.

Bana, 'Michael'ın nasıl bir insan olduğunu biliyorum,' diye itiraf etti. 'Belki değişmeyecek ve daima böyle kalacak. Fakat onu seviyorum.. Ona belki yardım edebileceğim, belki de edemeyeceğim. Ama bu tehlikeyi göze almaya da hazırım...'

"Size şunu da söyleyeyim, Miss Marple. Çok genci evlendirdim ben. Ve birbirine gerçekten âşık olan kimseleri hemen fark ederim. Bununla da birbirlerini seks bakımından beğenenleri söylemek istemiyorum. Son zamanlarda seksle fazla ilgileniliyor, bunun üzerinde çok duruyorlar. Seksin kötü bir şey olduğunu iddia etmiyorum. Bu çok saçma olur. Fakat seks hiçbir zaman aşkın yerini alamaz.

Daima aşkla beraber gider. Fakat tek başına başarılı olamaz. Sevmek... Nikâhta söylenenler bunun nasıl bir şey olduğunu gayet iyi açıklar. 'Hem iyi, hem kötü

günlerde, hastayken de, sağlıklıyken de, fakirken de, zenginken de, her ne olursa olsun seveceğim...' İşte sevmek budur... Ve Verity'le Michael da birbirlerini gerçekten seviyorlardı... Hikâyem burada bitiyor. Çünkü ondan sonra olanları

bilmiyorum. Onların istediklerini yapmaya karar verdim. Nikâh gününü

kararlaştırdık. Belki işi gizli tutmaya razı olmakla hata ettim... Bilmiyorum."

Miss Marple, "Evlendiklerini hiç kimsenin bilmesini istemiyorlar mıydı?"

"Evet... Verity de, Michael da bunu istemiyorlardı. Belki onlara engel olunmasından korkuyorlardı. Verity, Michael'la onu çok sevdiği için evlenecekti.

Fakat bu evliliğe bir kurtuluş gözüyle de bakıyordu sanırım. Zannedersem Clotilde bazı bakımlardan fazla geniş fikirli değildi. Herhalde Verity'nin henüz çok genç olduğunu düşünüyordu... Ve muhakkak ki Verity'nin Michael'a olan hislerini ciddiye almasını da istemiyordu... Korkarım Clotilde bu şekilde düşünmekte haklıydı. Bunu şimdi daha iyi anlıyorum... Michael, Verity'e göre bir koca değildi. Genç kızın saptığı yol da onu mutlu bir hayata değil, acı ve ölüme götürdü. İşte bu yüzden kendimi suçlu buluyorum, Miss Marple... İyi niyetle hareket etmiştim ama bilmediğim bazı şeyler vardı. Verity'i biliyordum ama Michael'ı? Verity'nin nikâhı neden gizli tutmak istediğini gayet iyi anlıyorum.

Clotilde, güçlü ve kişilik sahibi bir kadındı. Kıza baskı yaparak, onu bu evlilikten vazgeçirebilirdi."

"Gerçekten de öyle mi oldu acaba? Clotilde sonunda Verity'i Michael'la evlenmekten vaz mı geçirdi?"

"Hayır, sanmıyorum. Böyle bir şey olsaydı bunu Verity bana söylerdi. Hiç

olmazsa bir haber yollardı."

"Nikâh günü ne oldu?"

"Size bunu daha anlatmadım. Günü ve saati kararlaştırmıştık. Ben bekledim.

Gelmeyen bir gelinle damadı bekledim. Onlar bana ne bir haber yolladılar, ne bir not. Bunun sebebini de hiçbir zaman öğrenemedim. İnanılacak gibi değildi bu.

Gelmeyişlerini kastetmiyorum... Fakat her şeye rağmen bana alelacele bir haber yollayabilirlerdi. Özellikle Verity... İşte bu yüzden Elizabeth Temple'ın ölmeden önce size bu konuda bir şey söylemiş olabileceğini düşündüm. O öleceğini biliyordu. Onun için de bana bir haber yollamaya çalışmış olabilirdi."

Miss Marple, "O da sizden bilgi almayı istiyordu," dedi. "Bu yolculuğu yapmasının sebebi de buydu."

"Evet... Herhalde... Ben şunu demek istiyorum. Verity evleneceğini, kendisine engel olabilecek kimselerden saklamıştı. Clotilde ve Anthea'dan. Fakat genç kız Elizabeth Temple'a da çok bağlıydı. Herhalde Michael'la evlenmek üzere olduğunu ona da yazdı."

"Evet, bundan eminim. Çünkü Elizabeth bana, "Tanıdığım bir kız, Michael Rafiel'le evlenecekti,' dedi. Bunu da ona ancak Verity açıklamış olabilirdi.

Elizabeth'in durumu başkasından öğrenmesi imkânsızdı. Ona, 'Peki neden evlenmedi?' diye sordum. 'Çünkü öldü,' dedi."

Başdiyakoz Brabazon içini çekti. "Ve yine çıkmaz sokağa girdik. Elizabeth'le ben sadece bunları biliyoruz. Verity'le Michael evlenmeye karar verdiler. Ve sonra nikâh günü gelmediler."

"Ve siz ne olduğunu bilmiyorsunuz?"

"Açıkçası Michael'la Verity'nin darılıp ayrıldıklarını hiç sanmıyorum."

"Ama herhalde yine aralarında bir şey geçti. Belki Verity, birdenbire Michael'ın nasıl bir insan olduğunu iyice anladı."

"Öyle de olsa Verity yine bana haber gönderir ve nikâhın kıyılmayacağım bildirirdi. Beni kilisede saatlerce bekletmezdi. O gayet iyi yetiştirilmiş, son derece terbiyeli ve nazik bir kızdı. Evet, bana muhakkak haber yollardı. Korkarım o gün bir şey oldu."

"Ölüm?" Miss Marple, Elizabeth Temple'ın bahçede söylediği sözleri hatırlamıştı.

Yaşlı adam, "Evet," diye içini çekti. "Ölüm."

Miss Marple, düşünceli düşünceli, "Sevgi," dedi.

"Yani?"

"Elizabeth söyledi bunu bana. Verity'nin ölümüne neyin sebep olduğunu sorduğum zaman, 'Sevgi,' dedi. 'Dünyanın en korkunç kelimesi budur...'"

Başdiyakoz, mırıldandı. "Anlıyorum... Veya anladığımı sanıyorum..."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bence Michael, iki ruhlu, çifte karakterli bir gençti. Şizofrendi yani. İki kişiliği vardı onun. Biri iyi niyetli, mutlu olmayı gerçekten isteyen bir genç... Diğeri dengesiz, hasta, sevdiği kimseyi öldürmek için önüne geçilmez bir arzu duyan bir manyak... Kim bilir?"

"Demek böyle olduğunu düşünüyorsunuz?"

"Başka türlü olabilir mi? Evet, biliyorum, ceset bir süre bulunmadı. Herkes Verity'nin kaçtığını sandı."

"Yani sizce Verity nikah günü öldürüldü..."

"Belki... bilmiyorum..."

"Polis Michael'ı yakaladıktan sonra ne oldu?"

"Verity ortadan kaybolunca polis Michael'dan şüphelenmeye başlamıştı. Genç kızı

sık sık onun arabasında görmüşlerdi. Ceset bulununca da..." Yaşlı adam sesini alçalttı. "Fakat bazen Verity'i başka bir gencin öldürdüğünü düşünüyor, bunu diliyorum... Belki Verity bir yerlerde tanıştığı birinin arabasına binmişti..." Başını

sallayarak sustu.

"Belki gerçekten öyle oldu."

Başdiyakoz, "Michael mahkemede jüri üzerinde çok kötü bir etki bıraktı," dedi.

"Saçma, anlamsız yalanlar söyledi. Arabasını bir yerde bıraktığına dair bir hikâye uydurdu. Arkadaşları onun cinayet günü yanlarında olduğunu söylemeye kalktılar.

Michael müthiş korkuyordu. Verity'le evlenme planından hiç bahsetmedi. Galiba avukatı bunu istememişti. Zira o zaman jüri, 'Demek kız onu kendisiyle evlenmeye zorlamış,' diyebilirdi..." Yaşlı adam bir an sustu. "İşte böyle, Miss Marple. Çok üzgünüm ve acı çekiyorum. Çünkü hatalı bir karar verdim. İnsan karakterini iyi bilmediğim için çok tatlı ve masum bir kızı ölümüne yolladım.

Onun ne korkunç bir tehlikeyle karşı karşıya olduğundan haberim yoktu..."

Miss Marple, ona doğru eğildi. "Her şeye rağmen yine de bir bakımdan eminsiniz... O iki gencin birbirlerini büyük bir aşkla sevdiklerine hâlâ

inanıyorsunuz. Onların evlenmek istediklerini ve beklenmedik bir engelle karşılaştıklarını düşünüyorsunuz."

"Evet... Haklısınız... Evet, elimde değil. Her şeye rağmen yine de o iki sevgilinin evlenmek istediklerine inanıyorum..."

Miss Marple, "Biliyor musunuz," dedi. "Ben de sizin gibi düşünüyorum."

"O halde?"

Yaşlı kadın, "Henüz nikâh günü ne olduğunu bilmiyorum," diye cevap verdi. "Pek emin değilim ama galiba Elizabeth Temple yavaş yavaş durumu anlamaya başlamıştı." Bir an

durdu. Sonra usulca mırıldandı. "Sevgi... Dünyanın en korkunç

kelimesi..."

19. Vedalaşmalar

Ertesi gün büyük otobüs Altın Domuz Oteli'nin kapısının önünde duruyordu. Miss Marple aşağıya inmiş yolculukta tanıştığı kişilerle vedalaşıyordu.

Geraldine Riseley-Porter ise çok öfkeliydi. "Yani şu zamane kızları! Ne kanları

var, ne canları."

Miss Marple, merakla kadına baktı. "Ne oldu?"

"Yeğenim Joanna. Hasta olduğunu söyledi. Boğazı ağrıyormuş, neredeyse ateşi çıkacakmış. Halbuki bana hiç de hasta gibi gözükmedi."

Miss Marple, "Vah vah," dedi. "Yapabileceğim bir şey var mı? Ben kendisine bir bakayım isterseniz?"

Geraldine Riseley-Porter, homurdandı. "Ben sizin yerinizde olsam onun yanına gitmem bile... Bana kalırsa bahane bu... Şimdiki kızlar da pek acayip... Hemen âşık oluveriyorlar."

Miss Marple, mırıldadı. "Emlyn Price?"

"Demek durumu siz de fark ettiniz. Joanna'nın onunla flört ettiğini sanıyorum.

Halbuki Emlyn hiç de hoşuma gitmiyor..." İçini çekti. "Ben şimdi ne yapacağım?

Bana kim bakacak? Eşyalarımı kim toplayacak? Bavullarıma kim göz kulak olacak? Üstelik Joanna'nın yol parasını ben verdim."

"O sizinle içtenlikle ilgileniyordu."

"Ama son günlerde değil. Kızlar, orta yaşa gelen bir insanın biraz yardıma ihtiyacı

olduğunu bir türlü anlayamıyorlar... Zannedersem Joanna, Emlyn'le bir yeri gidip görmek niyetinde. Buradan on kilometre uzakta bir dağ bu sanırım. Oraya kadar yürüyerek gidecek ve yine yürüye yürüye dönecekler."

Miss Marple, "Fakat Joanna'nın boğazı ağrıdığına göre..." diye mırıldandı.

Geraldine Riseley-Porter, "Bakın görürsünüz," dedi. "Otobüs kalkar kalkmaz, Joanna'nın boğaz ağrısı da geçecek. Ateşi de düşecek. Ah artık otobüse binmem lazım. Görüşmek üzere, Miss Marple. Sizfnle tanıştığım için çok memnunum.

Bizimle gelmeyiceğiniz için de üzülüyorum."

Miss Marple, "Buna ben de üzülüyorum," diye cevap verdi. "Ama ben sizin kadar genç ve canlı değilim. Bütün olanlardan sonra yirmi dört saat kadar dinlenmem iyi olur."

"İlerde görüşeceğimizi umarım." El sıkıştılar. Geraldine Risley-Porter otobüse bindi.

Biri Miss Marple'ın arkasından usulca, "Güle güle, güle güle, dedi. "Neyse senden de kurtulduk."

Yaşlı kadın döndü. Emlyn Price orada durmuş gülümsüyordu Miss Marple, "Bu Bayan Riseley-Porter'a mıydı?" diye sordu.

"Evet... Başka kim olabilir?"

"Joanna'nın hasta olduğunu duydum. Çok üzüldüm."

Emlyn Price, yine güldü. "Otobüs gözden kaybolur kaybolmaz o da iyileşir."

"Aaa! Yani..."

Emlyn Price, "Evet," dedi. "Joanna halasından iyice sıkıldı artık. Kadın durmadan ona emir veriyordu."

"O halde siz de otobüsle gitmiyorsunuz?"

"Hayır. Ben birkaç gün burada kalacağım. Etrafı dolaşacak ve yürüyüş

yapacağım. Bana öyle öfkeli öfkeli bakmayın, Miss Marple. Aslında siz öyle aksi bir kadın değilsiniz."

Yaşlı kadın, "Benim gençliğimde de böyle şeyler olurdu," diye mırıldandı. "Tabii bizler başka bahane uydururduk... Ve ayrıca sizin kadar başarılı da olamazdık."

O sırada Albay Walker'la karısı otelden çıkarak Miss Marple'ın elini sıktılar.

Sonra da Bayan Sandbourne'un. Otobüs kalırken Miss Marple, otelin kapısında duran Profesör Wanstead’ın yolculara el salladığını fark etti. Dönerek adamın yanına

gitti.

"Sizinle konuşmam lazım. Kimsenin bizi dinleyemeyeceği bir yere gidebilir miyiz?"

"Geçen günkü yere ne dersiniz?"

"O veranda fena değildi..." Otelin köşesini döndüler. Uzaklaşmakta olan otobüsün kornası duyuldu.

Profesör, "Siz de gitseydiniz, içim çok rahat edecekti," dedi. Geride kalmanız hiç

hoşuma gitmiyor." Dikkatle yaşlı kadına baktı. "Neden burada kalıyorsunuz?

Yoruldunuz mu?"

Miss Marple, "Mesele başka," diye cevap verdi. "Aslında yorulmuş değilim, ama benim yaşımda biri için güzel bir bahane bu."

"Benim de burada kalıp size göz kulak olmam lazım."

"Hayır, hayır. Buna lüzum yok. Sizin yapmanız gereken başka şeyler var."

"Neler mesela?" Profesör, Miss Marple'ı süzdü. "Aklınıza birmi geldi? Yoksa kesin bir şey mi öğrendiniz?"

"Evet, bir şeyler öğrendim. Fakat bunların doğru olup olmadığının araştırılması

lazım. Ben bazı şeyleri yapamam. Ama bu şeyleri siz halledebilirsiniz. Çünkü bazı

kimseleri tanıyorsunuz."

"Bazı kimseleri? Yani Scotland Yard'dakileri, başmüfettişleri ve hapishane müdürlerini mi kastediyorsunuz?"

"Evet. Ya onlardan biriyle ya da hepsiyle görüşmemiz lazım olabilecek. O arada adalet bakanını da görün."

"Vay vay vay! Peki, ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Her şeyden önce size şu adresi vermem lazım." Miss Marple, çantasından not defterini çıkararak, bunun bir sayfasını kopardı.

"Bu ne? Aaa... çok tanınmış bir yardım kurumu değil mi bu?"

"Evet. En önemlilerinden biri sanırım. Gerçekten de iyi çalışıyorlar. Onlara çocuk ve kadın elbiseleri yolluyorsunuz..."

"Peki ben ne yollayacağım?"

"Onlara buradan iki gün önce gönderilen bir paketle ilgili bazı sorular soracaksınız."

"Paketi kim yolladı? Siz mi?"

"Hayır... Anthea Bradbury-Scott... Bunu siz de gördünüz. Geçen gün burada oturmuş konuşurken, o elinde paketle geçti. Sonra da bir yolunu bularak postaneden paketin nereye gönderildiğini öğrendim."

"Harika..." Profesör, adresi aldı. "Evet, ben bu işi hallederim. Sizce bu paket önemli mi?"

"Evet, içindekiler önemli olabilir."

Profesör Wanstead, "Sırlarınızı sıkıca saklamaktan çok hoşlanıyorsunuz, değil mi?" dedi.

Miss Marple, gülümsedi. "Aslında bu bir sır sayılmaz. Ben şu ara sadece ihtimaller üzerinde duruyorum. İnsan kesin bilgi edinmedikçe bazı iddialarda bulunmamalı."

"Başka?"

"Sonra... Bu meseleyle kim ilgileniyorsa, onlara ikinci bir cesedin bulunacağını

haber vermelisiniz."

"Yani ilgilendiğimiz cinayetle ilişkisi olan ikinci bir ceset mi? On yıl önceki cinayetle?"

Miss Marple, mırıldandı. "Yakında öğrenirsiniz." "Bu cesedin nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Tabii. Gayet iyi biliyorum. Fakat size durumu açıklamadan önce birkaç şey daha öğrenmem lazım."

"Nasıl bir ceset bu? Erkek mi, kadın mı, yoksa çocuk mu?"

Miss Marple, "Köyden bir kız daha kaybolmuş," diye cevap irdi. "Nora Broad adında bir kız. Kendisinden bir daha haber alınamamış, ben, Nora'nın cesedinin bahsettiğim yerden çıkacağından eminim."

Profesör, gözlerini kıstı. "Siz böyle konuştukça benim de endişem artıyor. Sizi burada yalnız başınıza bırakmaktan korkuyorum... Öğrendikleriniz hayatınızın tehlikeye girmesine sebep olabilir... En iyisi ben de burada kalayım. Sizi korumaya çalışırım."

Miss Marple, "Hayır, hayır," dedi. "Londra'ya gitmeniz ve bazı şeyleri halletmeniz lazım."

"Çok şey biliyormuş gibi konuşuyorsunuz."

"Gerçekten biliyorum. Fakat emin olmam lazım."

"Fakat, size engel olmaya kalkabilirler. Üçüncü bir cesetle karşılaşmayı

istemiyorum. Sizinkiyle yani."

Yaşlı kadın güldü. "Öyle bir tehlike yok."

"Fakat tahminleriniz doğruysa, o zaman tehlikedesiniz demektir. Belirli bir kimseden şüpheleniyor musunuz?"

"Bir kişi hakkında belirli bir bilgim olduğunu düşünüyorum. Meseleyi iyice öğrenmem lazım. Onun için de burada kalmam şart. Bana kötülüğün kokusunu aldığımdan bahsetmiştiniz. İşte o kötülük burada. Kötülük, hatta tehlike, korku ve yıkım... Bu konuda bir şeyler yapmak zorundayım. Elimden gelenin en iyisini.

Ama ne yazık ki benim gibi yaşlı bir kadının elinden de fazla bir şey gelmez."

Profesör, yavaş yavaş sayıyordu. "Bir... iki... üç... dört..." Miss Marple, ona hayretle baktı. "Ne sayıyorsunuz?"

"Otobüsle gidenleri. Onlarla ilgilenmediğiniz anlaşılıyor. Yoksa siz de otobüse binerdiniz."

"Onlarla neden ilgileneyim?"

"Bay Rafiel'in sizin bu tura katılmanızı belirli bir sebepten dolayı istediğini söylemiştiniz. Elizabeth Temple'ın ölümü de bu turdaki yolculardan biriyle ilgili.

Sizin burada kalmanız ise eski konakla ilgilendiğinizi gösteriyor."

Miss Marple, "İşin iç yüzünü bilmiyorsunuz," dedi. "Bu ikisi birbirine bağlı. Ben birilerinden bir şeyler öğrenmek istiyorum."

"Birini sizinle konuşmaya zorlayabileceğinizi mi sanıyorsunuz?"

"Bunu yapabileceğimi zannediyorum. Artık kalkıp gitmezseniz treninizi kaçırırsınız."

Profesör Wanstead, "Kendinize iyi bakın," dedi. "Hiç merak etmeyin..."

Otele yaklaştıkları sırada Miss Cooke'la Miss Barrow kapıdan çıktılar.

Profesör, "Ooo... merhaba," dedi. "Ben sizin de otobüsle gittiğinizi sanıyordum."

Miss Cooke, neşeyle, "Son dakikada fikrimizi değiştirdik," diye cevap verdi.

"Biliyor musunuz burada dolaşılacak çok güzel yerler olduğunu biraz önce öğrendik. Benim görmek istediğim birkaç şey de var. Bunlardan biri bir kilise.

Oradaki Sakson vaftiz çeşmesi çok ilgi çekiciymiş. Kilise köyden birkaç

kilometre uzaktaymış. Otobüslerle çabucak gidiliyormuş oraya. Anlayacağınız, ben yalnız şatolar ve bahçelerle değil, kiliselerle de ilgilenirim."

Miss Barrow, atıldı. "Ben de öyle. Sonra Finley Park'ı da unutmayın. Orada pek nadide çiçekler varmış. Park buraya da yakın. İşte bu yüzden köyde birkaç gün daha kalmamızın çok iyi olacağını düşündük."

"Altın Domuz Oteli'nde mi kalacaksınız yine?"

"Evet. Şansımız varmış, çift yataklı bir oda bulduk. Son iki gün içinde kaldığımız odalardan çok daha güzel bu."

Miss Marple, profesöre, "Treninizi kaçıracaksınız," dedi.

Profesör, "Evet, ama," diye başladı. "Siz..."

Yaşlı kadın hemen. "Siz beni hiç düşünmeyin," diye cevap verdi. Profesör uzaklaşırken de, "Ne kadar iyi bir adam," dedi. Benimle çok ilgileniyor. Gören de onun halası filan olduğumu sanır."

Miss Cooke, "Olanlar sizi çok sarstı değil mi?" diye sordu. "Kiliseyi görmeye gideceğimiz zaman siz de gelin isterseniz."

Yaşlı kadın, gülümsedi. "Çok naziksiniz. Fakat bugün pek dolaşacak halde değilim. Belki yarın sizinle gelirim. Tabii görülecek ilginç bir şey varsa."

"Eh, o halde bize müsaade..."

Miss Marple, iki kadına gülümsedikten sonra otele girdi.

20. Miss Marple'ın fikirleri

Miss Marple, öğle yemeğini yedikten sonra kahve içmek için verandaya çıktı.

Tam ikinci fincanı bitireceği sırada uzun boylu, zayıf bir kadın verandanın merdivenlerinden çıkarak ona yaklaştı. Nefes nefese konuşmaya başladı.

Anthea'ydı bu.

"Ah, Miss Marple. Sizin sonunda otobüsle gitmekten vazgeçtiğinizi yeni öğrendik. Sizin yolculuğa devam edeceğinizi sanıyorduk. Burada kaldığınızdan hiç haberimiz yoktu. Beni buraya Lavinia'yla Clotilde yolladı. Eski konağa gelerek, tekrar bizimle kalacağınızı umduklarını söylemem için. Herhalde bizim evde buradan daha rahat edersiniz. Sonuçta otele çok kişi gelip gidiyor. Özellikle hafta sonlarında. Bize geldiğiniz takdirde çok sevineceğiz. Gerçekten çok memnun olacağız."

Miss Marple, "Çok teşekkür ederim," diye cevap verdi. "Çok naziksiniz. Fakat ben burada sadece bir iki gün kalacağım. Aslında otobüsle gidecektim. Yani o kaza olmasaydı yola devam edecektim. Ama sonra artık yola dayanamayacağımı

anladım Dinlenmem lazımdı."

"Onun için bize gelirseniz daha iyi olur. Sizi rahat ettirmeye çalışırız."

Miss Marple, "Orası muhakkak," dedi. "Sizde kaldığım zaman gerçekten çok iyi dinlendim. Evet, sizde geçirdiğim günler çok hoşuma gitti. Eviniz pek güzel.

Eşyalarınız da öyle. Mobilya, tabak ve bardak takımları. İnsanın bir otelde değil de, bir evde kalması çok hoş oluyor."

"O halde şimdi benimle gelin... Evet, muhakkak gelmelisiniz. Gidip eşyalarınızı

valizinize yerleştirebilirim."

"Ah... çok naziksiniz. Ama o işi ben yaparım."

"Peki, gelip size yardım edeyim mi?"

Miss Marple, "Buna çok memnun olurum," dedi.

Yaşlı kadının odasına çıktılar. Anthea, Miss Marple'ın eşyalarını karmakarışık bir halde valize koydu. Miss Marple, çamaşırlarını titizlikle, kendi bildiği şekilde katlardı. Anthea'ya bağırmamak için kendisini zor tuttu. Aman, diye düşünüyordu.

Bu kadın eşya katlamasını bile bilmiyor...

Anthea, otelin garsonlarından birini buldu. Valizi onunla eski konağa gönderdiler.

Miss Marple, evden içeri girerken, yine kendi kendine, "Üç kız kardeş," diyordu.

"İşte yine karşılaştık..."

Salondaki koltuğa çökerek, sanki çok yorulmuş gibi bir tavırla gözlerini kapattı.

Aslında evin bu sefer üzerinde yaptığı etkiyi anlamaya çalışıyordu. Burada bir kötülük mü var? Yoksa tehlikeli bir şey mi?... Hayır, hayır... Buraya müthiş bir acı

sinmiş. Öyle büyük bir acı ki bu, insanı korkutuyor.

Gözlerini açarak tekrar üç kardeşe baktı. Lavinia, elinde çay tepsisiyle içeri girmişti. Her zamanki gibi rahat ve sakin bir hali vardı. Miss Marple, belki de o duygusuz bir kadın, diye düşündü. Veya bazı zorluklar yüzünden kendisini duygularını belli etmemeye alıştırdı.... İçinden geçenlerin anlaşılmasını

istemiyor...

Bakışları Clotilde'e doğru kaydı. Daha önce de düşündüğüm gibi o iyi bir Clytemnestra olabilirdi. Ama o kocasını öldürmüş olamaz. Çünkü hiçbir zaman evlenmemiş... Çok sevdiği Verity'i öldürmüş olduğunu düşünmek de mantıksızlık olur... Geçen gün kızın ölümünden bahsederken gözleri nasıl da doldu?

Ya Anthea? Paketi postaneye o götürdü. Beni almak için de otele yine o geldi...

Doğrusu onun hakkında bazı şüphelerim var. Bunamış gibi hareket ediyor. Ama insan onun yaşında bunamaz ki. Gözlerini çabucak etrafta dolaştırıp sonra insana dikiyor. Veya omzunun üzerinden telaşla arkaya bakıyor... Korkuyor o... Bir şeyden korkuyor... Ama bu nedir? Yoksa kadın akıl

hastası mı? Belki de bir süre kaldığı bir akıl hastanesine tekrar kapatılmaktan korkuyor? Ablalarının onun ortada rahatça dolaşmasının doğru olmadığına karar vereceklerini düşünerek dehşetle titriyor belki de? Lavinia'yla Clotilde, Anthea'nın bir şey yapmasından ya da söylemesinden mi çekiniyorlar?"

Miss Marple, çayını bitirirken Miss Cooke'la MissBarrow'u düşündü. "Onlar şu anda ne yapıyorlar acaba? O kiliseye gittiler mi? Yoksa anlattıklarının hepsi de boş laf mıydı? Çok garip... St. Mary Mead'e kadar gelip bana baktılar. Sonra da otobüste beni o zamana kadar hiç görmemiş gibi bir tavır takındılar..."

O sırada Lavinia, çay tepsisini alarak mutfağa gitti. Anthea da bahçeye çıktı. Miss Marple, Clotilde'le yalnız kaldı.

Yaşlı kadın, "Brabazon adında bir Başdiyakozu tanıyorsunuz sanırım," dedi.

Clotilde, başını salladı. "A, evet. Dün cenaze töreninde o da vardı. Kendisini tanır mısınız?"

Miss Marple, "Hayır," diye cevap verdi. "Fakat kendisi dün Altın Domuz Oteli'ne beni görmeye geldi. Anladığıma göre hastaneye giderek, zavallı Miss Elizabeth Temple hakkında bilgi istemiş. Bana Elizabeth'in kendisine bir haber bırakıp bırakmadığını sordu. Galiba Elizabeth onu ziyaret etmeyi düşünüyormuş. Tabii ona hastanın başucunda oturduğumu, fakat elimden bir şey gelmediğini söyledim... Bildiğiniz gibi kadıncağız komadaydı..."

Clotilde, "Gerçekten Elizabeth Temple hiçbir şey söylemedi mi?" dedi. "Olanları

izah edecek bir iki söz." Kadın aslında bu soruyu ilgisiz bir tavırla sormuştu.

Miss Marple, acaba aslında bu konuyla yakından mı ilgileniyor, diye düşündü.

Onun için mi böyle kayıtsız bir tavır takındı... Ama Elizabeth Temple'ın son sözlerini merak ettiğini sanmıyorum.

Miss Marple sordu. "Sizce bu gerçekten bir kaza mıydı? Yoksa Bayan Riseley-Porter'ın yeğeninin anlattıklarına mı inanıyorsunuz? Yani kız birinin bir kayayı

ittiğini görmüş."

"İki genç öyle birini gördüklerini söylediler. Herhalde yalan uydurmuyorlardı."

Miss Marple, "Evet," dedi. "İkisi de aynı şeyleri anlattılar. Tabii aynı kelimeleri kullanmadılar. Ama bu da normal olmalı..." Clotilde, ona baktı. "Bu ilginizi çekmişe benziyor." Yaşlı kadın, "Aslında onlarınki inanılamayacak bir hikâye,"

diye mırıldandı. "Ama tabii..."

"Tabii ne?"

"Hiç hiç... Düşünüyordum..."

Lavinia Glynn tekrar odaya girdi. "Neyi düşünüyordunuz?"

Clotilde, "Kazadan bahsediyorduk," dedi. "Veya kaza olmazım bir olaydan..."

"Fakat kim..."

Miss Marple, "Gençlerin anlattığı hikâye pek garipti," dedi.

Clotilde, "Bir şey var," diye mırıldandı. "Buranın havasında. Nundan hiçbir zaman kurtulamadık... Hiçbir zaman... Verity'nin ölümünden beri bu böyle... Aradan yıllar geçti ama

o hava hâlâ buraya hâkim... Burada bir gölge var." Miss Marple'a baktı. "Siz de aynı şeyi hissetmiyor musunuz? Burada bir gölge olduğunun farkında değil misiniz?"

Miss Marple, "Ben buranın yabancısıyım," diye cevap verdi. "Siz ve kardeşleriniz için durum başka tabii. Siz burada oturuyorsunuz. Ve o ölen kızcağızı da tanıyormuşsunuz. Başdiyakoz Brabazon onun çok güzel ve iyi bir kız olduğunu söyledi."

Clotilde, başını salladı. "Çok güzel bir kız ve iyi bir insandı."

Lavinia, mırıldandı. "Onu daha iyi tanımış olmayı isterdim. Ben o sırada Hindistan'daydım. Kocam izinliyken İngiltere'ye döndük ama zamanımızı daha ziyade Londra'da geçirdik. Buraya sık sık gelmedik."

Anthea, bahçeden içeri girdi. Kucağında bir demet zambak vardı, "Cenaze çiçekleri... Bugüne uygun değil mi? Çiçekleri büyük bir vazoya koyayım. Cenaze çiçekleri." Birdenbire güldü. Kahkahası acayipti.

Clotilde, "Anthea," dedi. "Böyle yapma... Doğru değil bu." Anthea, neşeyle bağırdı. "Çiçekleri suya koyayım!" Odadan fırladı.

Lavinia, "Yani bu Anthea da," diye başını salladı. "Bence...

Clotilde, kız kardeşinin sözünü kesti. "Gitgide acayipleşiyor."

Miss Marple, bu sözleri duymuyormuş gibi bir tavır takındı Dikkatle küçük mineli bir kutuyu inceliyordu.

Lavinia, içini çekti. "Mutlaka şimdi de vazolardan birini kıracak." Odadan çıktı.

Miss Marple, "Anthea için endişeleniyorsunuz sanırım," dedi. "Evet. Korkarım o daima dengesiz bir tipti. En küçüğümüz o. Daima biraz zayıf ve hastalıklıydı.

Fakat son zamanlarda durumu iyice kötüye gitmeye başladı. Ciddi şeylere aldırmıyor, deminki gibi gülmeye başlıyor. Aslında onu... bir yere göndermeyi istemiyoruz. Halbuki tedavi edilmesi lazım. Fakat onun konaktan ayrılmayı

isteyeceğini sanmıyorum. Sonuçta burası onun evi... Ama bazen bizi güç duruma sokuyor." "Hayat çok güç... Çok..."

Clotilde sözlerine devam etti. "Lavinia çıkıp gitmekten bahsediyor. Taormina'ya yerleşmeyi düşünüyor. Kocasıyla oraya sık sık giderlerdi. Taormina'da çok güzel günler geçirmişler. Artık birkaç yıldan beri yanımızda oturuyor ama onda seyahatlere çıkma arzusu var. Bazen bana Lavinia, Anthea'y'a aynı evde oturmaktan hoşlanmıyormuş gibi de geliyor."

Miss Marple, "Vah vah," diye içini çekti. "Bazen aile arasında böyle şeyler oluyor."

Clotilde, "Lavinia, Anthea'dan korkuyor," dedi. "Çok korkuyor. Ona sık sık ortada korkacak bir şey olmadığını söylüyorum. Sonuçta bir tehlike yok... yani... demek istiyorum ki... Hoş artık ben de ne demek istediğimi bilmiyorum ya?..."

Miss Marple, sordu. "Şimdiye kadar öyle bir mesele çıkmadı sanırım?"

"Hayır, hayır. Öyle bir şey hiç olmadı. Anthea sadece zaman zaman sinirlenir ve birdenbire bazı kimselerden de nefret eder. Sonra bazı şeyleri de çok kıskanır.

Mesela kendisinden başka biriyle ilgilenilmesine hiç gelemez. Bilmem ki...

Bazen, 'Bu evi satsak, çıkıp gitsek' diye de düşünüyorum."

Miss Marple, "Sizin için üzüntü verici bir durum bu," dedi. Herhalde burada hatıraların arasında yaşamak sizi çok sarsıyor."

"Durumu anlıyorsunuz değil mi? Evet, anladığınız belli. İnsanın elinde değil...

İstemememenize rağmen o umarsız yavrucağı hatırlıyorsunuz. O benim kızım gibiydi. Çok zeki ve inceydi. Resme büyük yeteneği vardı. Onunla gurur duyuyordum. Sonra... O anormal olduğu anlaşılan delikanlıya âşık oldu."

"Bay Rafiel'in oğlu Michael'ı kastediyorsunuz değil mi?"

"Evet... Ah, o buraya gelmemiş olsaydı. Michael bu taraflarda bir yerde kalıyordu.

Babası bize uğramasını söylemişti. Michael da kalkıp geldi, birlikte yemek yedik.

İstediği zaman çok şirin olmasını bilirdi. Fakat aslında ahlaksızın biriydi...

Verity'nin... ondan hoşlanacağı hiçbir zaman aklıma gelmedi... O yaşlarda böyle şeyler oluyor herhalde... Verity'nin aklı fikri Michael'daydı artık. Onun aleyhinde bir tek kelime bile söylenilmesini istemiyordu. Kızların ne dediklerini bilirsiniz.

'Herkes ona düşman... Kimse biraz anlayış göstermiyor...' Hep aynı laflar... İnsan aynı sözleri duymaktan bıkıyor. Bu

genç kızların akıllarını başlarına getirmek mümkün değil rni?"

Miss Marple, "Evet, akılları biraz havada oluyor doğrusu," dedi.

"Verity beni kesinlikle dinlemedi. Michael'ı eve yaklaştırmamaya çalıştım. Ona bir daha buraya gelmemesini söyledim. Tabii budalalıktı bu. Bunu daha sonra anladım. Tabii Verity bu sefer onunla dışarda buluşmaya başladı. Nerede buluştuklarını bilmiyorum. Belirli bir yerde Michael arabasıyla Verity'i bekliyi onu eve çok geç getiriyordu. Hatta bir iki kez Verity eve ertesi sabah geldi. Onlara bu ilişkinin sona ermesi gerektiğini söyledimama beni dinlemediler. Zaten Michael'ın buna razı olacağını da sanmıyordum."

Miss Marple, sordu. "Verity onunla evlenmek mi istiyordu?"

"Durumun o kadar ilerlediğini pek sanmıyorum. Michael net halde Verity'le evlenmek niyetinde değildi."

"Çok yazık... herhalde bu yüzden çok acı çektiniz."

"Evet... En kötüsü... ölüyü tanımam için cesede bakmamda ısrar etmeleriydi...

Ama bu çok sonra oldu. Yani Verity ortadan kaybolduktan çok sonra... Tabii biz onun Michael'la kaçtığını bir süre sonra da bize haber yollayacağını sandık. Polis durumu daha ciddiye alıyordu. Michael'a da karakola gelip onlara yardım etmesini söylediler. Çünkü köylülerin sözleriyle, delikanlının iddiaları birbirini tutmuyordu.

"Sonra Verity'i buldular... Buradan bir hayli uzakta... Evet beni cesede bakmak için morga götürdüler... Korkunç bir şeydi o... Katil büyük bir zalimlikle kafasını

ezmişti. Buna ne gerek duymuştu? Zavallıyı boğmuş olması yeterli değil miydi?

Hem de kendi eşarbıyla... Ah, dayanamayacağım. Dayanamayacağım..."

Gözyaşları yanaklarından süzülüyordu.

"Size çok acıyorum... Çok acıyorum..."

"Farkındayım..." Clotilde,birdenbire,MissMarple'a baktı. "İşin en kötü tarafını

bilmiyorsunuz." "Anlayamadım..." "Anthea... Anthea bakımından emin değilim."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Anthea'nın o sıralar hali bir garipti. Verity'i birdenbire çok kısmaya başlamış, ona adeta düşman olmuştu. Kıza nefretle bakıyordu. Bazen aklıma kötü şeyler geliyor... Ama ben onun ablasıyım, böyle şeyler düşünmemem lazım... Anthea bir keresinde birine saldırmıştı. Yani... birdenbire müthiş bir öfkeye kapılırdı. Onun için bazen... hayır, hayır, böyle şeyler söylememeliyim... Bunu düşünmemeliyim... Fakat... Anthea normal değil. Bunu kabul etmek zorundayım.

O henüz gençken bir iki defa garip şeyler olmuştu. Hayvanlara yani... Bir papağanımız vardı. Kendince bir şeyler söylerdi hayvan. Anthea bir gün öfkelenip papağanın boynunu kırıverdi. Ondan sonra da ben Anthea'ya güvenemez oldum.

Ah, Allahım, galiba ben de kaçırmaya başladım!"

Miss Marple, "Böyle şeyleri düşünmeyin artık," diye mırıldandı.

"Evet... Verity'nin ölmüş olduğunu bilmek bile yeterli. Hem de korkunç bir şekilde öldüğünü bilmek. Neyse... Artık o anormal delikanlı başka kızlara bir şey yapamayacak. Onu ömür boyu hapse mahkûm ettiler. Fakat bence tımarhaneye kapasalardı daha iyi olurdu. Zira onun manyağın biri olduğu belliydi." Ayağa kalkarak odadan çıktı.

Kapıda Lavinia'yla karşılaştılar. Kadın, içeri girerek Miss Marple'a baktı.

"Clotilde'in bu haline aldırmayın. Verity'nin ölümünden sonra bir daha kendine gelemedi. Kızcağızı çok severdi."

"Ablanız kardeşiniz bakımından endişeli sanırım..."

"Anthea yüzünden mi? Anthea'nın fazla bir şeyi yok ki. Sadece biraz dalgın o.

Zaman zaman da kuruntulara kapılıyor. Bunamaya başladığını sanıyorum. Ama ortada Clotilde'in endişelenmesine sebep olacak ciddi bir durum yok. Allah Allah, bu camlı kapıların önündekiler de kim?"

Bahçeye açılan camlı kapıların önünde iki kişi belirmişti. Miss Cooke'la Miss Barrow.

Miss Barrow, "Affedersiniz," dedi. "Miss Marple'ı bulabilmek için evin etrafında dolaşıyorduk. Onun buraya geldiğini duyduk da... Aaa... orada mıydınız Miss Marple. Size bugün kiliseye gidemediğimizi söylemek istiyorduk. Orasını

temizlemek için kapatmışlar. Onun için artık yarın gezintiye çıkacağız. Buradan girdiğimiz için kusurumuza bakmayın. Ön kapıyı çaldık ama galiba zil bozulmuş."

Lavinia Glynn, "Korkarım zil sık sık bozuluyor," diye cevap verdi. "Daha doğrusu aklına esince çalıyor o. Buyurun,

oturun... Ben sizin otobüsle gittiğinizi sanıyordum."

"Hayır. Bu civarı biraz dolaşmaya karar verdik... Sonra bir iki gün önce meydana gelen o acı olay turun zevkini kaçırdı açıkçası."

Lavinia, "Seri içersiniz herhalde," diye mırıldanarak odadan çıktı. Tekrar döndüğü

zaman Anthea yanındaydı. Kadın iyice sakinleşmişti artık. Elindeki tepside seri sürahisiyle kadehler vardı. Anthea'nın arkasından Clotilde de geldi.

Lavinia, "Bu işin sonunu merak ediyorum doğrusu," dedi. "Yani resmi soruşturma ertelendi. Bundan da polisin henüz durumdan emin olmadığı anlaşılıyor."

Miss Barrow, başını salladı. "Eee... tabii Miss Temple üzerine kaya yuvarlandığı

için öldü. Ama... bu bir kaza mıydı? Yoksa kayayı aşağıya biri özellikle mi yuvarlamıştı?"

Miss Cooke, atıldı. "Saçma! Kayayı kim yuvarlar? Ama tabii etrafta birtakım serseriler varsa o başka. Sonra..."

Miss Marple, "Sonra," dedi. "Bizim gruptakiler de var. Öyle değil mi?"

Miss Cooke, itiraz etti. "Ben öyle bir şey söylemedim."

Miss Marple, "Fakat hepimizin aklından böyle şeylerin geçtiği muhakkak," diye cevap verdi. "Sonuçta Elizabeth Temple buraların yabancısıydı. Bu yüzden kayayı

köyden birinin yuvarlamış olması imkânsız. Onun için insan dönüp dolaşıp, otobüstekilerin üzerinde duruyor." Birçok

yaşlı kadının yaptığı gibi ince ve tiz bir sesle güldü.

Clotilde, ona baktı. "Sizin bu konuda kesin bir fikriniz var mı, Miss Marple?

Varsa bunu öğrenmeyi isterdim."

"İnsan ister istemez bazı ihtimallerin üzerinde duruyor."

Miss Cooke, "Bay Caspar," dedi. "Adam daima şüphemi uyandırdı benim. Onda bir casus hali vardı. Belki de İngiltere'ye atom sırlarını çalmaya gelmişti."

Lavinia, "Bu civarda öyle bir laboratuvar yok," diye cevap verdi.

Anthea, "Tabii yok," dedi. "Belki de katil Miss Temple'ın peşine takılmış olan biriydi. Hoş belki de adam polisti de, Miss Temple katil..."

Clotilde bağırdı. "Saçma. Elizabeth Temple, tanınmış bir kadındı. Ünlü bir okulun da eski müdiresiydi. Onun peşine neden takılsınlar?"

Anthea, omuzlarını kaldırdı. "Belki kadın sapıtmıştı..."

Lavinia, "Miss Marple'ın bu konuda bazı düşünceleri olduğundan eminim," dedi.

Yaşlı kadın, mırıldandı. "Aklıma bazı şeyler geldi tabii. Daha doğrusu iki kişi...

Mantık bunu gerektiriyor... Fakat ikisi de o kadar iyi insanlar ki..."

"Kimler? Sözleriniz çok ilgi çekici."

"Benimki bir tahmin ama... doğrusu inanılacak gibi de değil."

"Sizce Joanna Crawford'la Emlyn Price'ın gördüğü kim?"

"Şey... bana onlar hiç kimseyi görmemişler gibi geliyor."

Anthea, "Anlayamadım," dedi. "Hiç kimseyi görmediler mi?"

"Belki bu onların uydurduğu bir hikâyeydi."

"Yani bu onların aklınca bir şaka mı?"

Miss Marple, içini çekti. "İnsan son zamanlarda çok acayip şeyler duyuyor. Yani gençler bazı şeyler yapıyorlar..."

"Yani siz kayayı Emlyn Price'la Joanna Crawford'un yuvarladıklarını mı

düşünüyorsunuz?"

Miss Marple, "Akla en yakın gelen olasılık bu değil mi?" diye sordu.

Clotilde, "Vay vay vay," dedi. "Bu hiç aklıma gelmezdi. Fakat evet, haklı

olabilirsiniz. Tabii ben o iki gencin nasıl insanlar olduklarını bilmiyorum..."

Miss Marple, "İkisi de çok şirin ve hoş," diye mırıldandı. "Ayrıca Joanna çok becerikli bir kız."

Anthea, "Yani o her şeyi yapabilecek bir tip mi?" diye sordu.

Miss Marple, başını salladı. "Evet... Öyle..."

Miss Barrow atıldı. "O halde Joanna'yla Emlyn suç ortakları."

Miss Marple, "Evet," dedi. "İkisi bu işte beraberler. Ve soruşturmada da aynı

hikâyeyi anlattılar... Fakat bence bu meselede en şüphe uyandıran insanlar da onlar. Gruptakiler onları görmüyorlarmış... Diğer yolcular aşağıdaki yoldan gitmekteymişler... Belki de Emlyn'le Joanna tepeye tırmanarak o kayayı

yuvarladılar... Belki aslında Elizabeth'i öldürmeyi düşünmüyorlardı. Sadece biraz heyecan uyandırmak istiyorlardı..."

Clotilde, mırıldandı. "Çok ilgi çekici... Doğrusu bu benim aklıma hiç gelmezdi."

Miss Cooke, ayağa kalktı. "Artık otele dönmemiz lazım. Siz de geliyor musunuz, Miss Marple?"

Yaşlı kadın, "Hayır," diye cevap verdi. "Ben buradayım... Ev sahipleri büyük bir nezaket göstererek beni bir iki gece için buraya davet ettiler."

"Ya... Burada daha rahat edeceğiniz muhakkak. Açıkçası bu akşam Altın Domuz Oteli'ne gürültücü bir grup geldi."

Clotilde, "Akşam yemeğinden sonra gelip bir kahvemizi içmez misiniz?" dedi.

"Hava sıcak... Korkarım sizi yemeğe davet edemeyeceğim, zira evde fazla bir şey yok. Fakat daha sonra gelirseniz çok memnun oluruz..."

Miss Cooke gülümsedi. "Çok teşekkür ederiz. Mutlaka geleceğiz..."

21. Saat üçü çalıyor

Miss Cooke'la Miss Barrow, tam dokuza çeyrek kala geldiler. Biri bej dantel diğeri ise zeytin yeşili bir elbise giymişlerdi.

Anthea, yemek sırasında iki kadın hakkında Miss Marple'a birtakım sorular sorup durmuştu. "Onların geride kalmayı istemeleri biraz acayip değil mi?"

"Hayır, sanmıyorum. Onların belirli bir planları olduğu muhakkak."

"Belirli bir planları mı?"

"Onların her ihtimali göze alarak buna göre bir plan hazırladıklarını sanıyorum."

Anthea, yaşlı kadına ilgiyle bakıyordu. "Yani, onların cinayet ihtimaline göre de bir planları mı vardı?"

Lavinia, "Zavallı Miss Temple'ın ölümünden cinayet diye bahsedip durmasan,"

dedi.

Anthea, bağırdı. "Ama olayın bir cinayet olduğu muhakkak. Bence katil Elizabeth Temple'ın eski bir öğrencisi. Kadından yıllardan beri nefret ediyordu o."

Miss Marple, sordu. "Sizce nefret bu kadar yıl yaşayabilir mi?"

"Tabii... Bir insandan yıllarca nefret edebilirsiniz."

Miss Marple, "Hayır," dedi. "Nefret ölür. Onu yaşatmaya çalışırsınız ama boşunadır bu." İlave etti. "Nefret, sevgi kadar güçlü bir his değildir."

"Miss Cooke veya Miss Barrow katil olamaz mı? Veya belki de bu cinayeti ikisi birden işlediler."

Lavinia, "Neden işlesinler?" diye bağırdı. "Aman sen de Anthea! İyi insanlar onlar."

"Bence onların esrarlı bir halleri var." Anthea, büyük ablasına döndü. "Öyle değil mi, Clotilde?"

"Belki haklısın, Anthea. Onların halleri bana biraz... yapmacıklı gözüktü."

Anthea, "Onlar tehlikeli insanlar," dedi.

Lavinia, içini çekti. "Senin de hayalin o kadar geniştir ki... Kaza sırasında ikisi de aşağı yoldan yürüyorlarmış..." Miss Marple'a döndü. "Herhalde onları siz de gördünüz?"

Yaşlı kadın, gülümsedi. "Hayır... Onları görmeme imkân yoktu."

Clotilde, başını salladı. "Tabii ya. Miss Marple o gün buradaydı. Bahçeye çıkmıştı

sanırım."

"Aaa... sahi, unuttum!"

Miss Marple, "Çok sakin ve güzel bir gündü," dedi. "Bahçede dolaşmak da çok hoşuma gitti. Yarın tekrar bahçeye çıkıp o duvarın önündeki tepeciği sarmış olan beyaz çiçeklere bakacağım. Onlar açmaya başlamışlardı. Herhalde sarmaşık şimdi çiçek içindedir."

Anthea, bağırdı. "Ondan nefret ediyorum! O tepeciğin kaldırılmasını istiyorum!

Oraya tekrar bir sera yaptıracağım. Paramız olunca sera yaptırabiliriz değil mi, Clotilde?"

Ablası, "O yığın öyle kalsın," dedi. "Oraya dokunulmasını istemiyorum. Artık sera ne işe yarar? Asma üzüm verinceye kadar yıllar geçmesi lazım..."

Lavinia, ayağa kalktı. "Haydi, gelin, salona geçelim. Misafirlerimiz neredeyse gelirler..."

Gerçekten de Miss Cooke'la Miss Barrow da biraz sonra içeri girdiler...

Clotilde, kahve tepsisini getirdi. Fincanları doldurarak, bunları odadakilere dağıttı.

Her misafirin önüne bir fincan koydu. Miss Marple'ınkini de yaşlı kadının yanındaki küçük masaya bıraktı.

Miss Cooke, öne doğru eğildi. "Kusuruma bakmayın, Miss Marple, fakat ben sizin yerinizde olsaydım onu içmezdim. Yani, gece bu saatte kahve içmeniz doğru değil. Uykunuz kaçabilir."

"Öyle mi düşünüyorsunuz?" Miss Marple, kadına gülümsedi. "Fakat ben geceleri kahve içmeye alışığım."

"Evet ama bu kahve bir hayli koyu sanırım. En iyisi onu içmeyin."

Miss Marple, Miss Cooke'a baktı. Kadının sarıya boyalı saçları yüzüne düşmüştü.

Çehresinde heyecanlı bir ifade vardı. Bir gözünü usulca kırptı.

Miss Marple, "Ne demek istediğinizi anlıyorum," diye mırıldandı. "Belki de siz haklısınız. Galiba yiyecek konusundan iyi anlıyorsunuz, Miss Cooke."

"Evet... Aslında hemşireydim ben. Sonra yiyecek ve içecek konularını da inceledim."

"Ya?..." Miss Marple, kahve fincanını hafifçe yana doğru itti. "Evde o genç kızın resmi yok mu? Yâni Verity Hunt'ın. Başdiyakoz Brabazori ondan bahsediyordu.

Onu çok övdü."

"Evet. Verity'i çok severdi o." Clotilde ayağa kalkarak, köşedeki masaya gitti.

Bunun çekmecesinden aldığı bir fotoğrafı Miss Marple'a getirdi. "İşte Verity..."

Yaşlı kadın, "Güzel bir kızmış..." dedi. "Evet. Güzel ve nadir rastlanılan bir tip...

Zavallı yavrucak."

Anthea, "Son zamanlarda da böyle şeyler çok oluyor," dedi. "Kızlar her tip gençle dolaşmaya kalkıyorlar. Kimse de onlara göz kulak olmuyor."

Clotilde, başını salladı. "Onların kendi kendilerini idare etmeleri lazım. Tabii bunu da bilmiyorlar. Allah, hepsinin yardımcısı olsun." Fotoğrafı Miss Marple'dan almak için elini uzattı. Aynı anda elbisesinin kolu kahve fincanına takıldı. Fincan yere yuvarlandı. Miss Marple, "Eyvah!" diye bağırdı. "Kabahat bende galiba?

Kolunuza mı çarptı?"

"Hayır, hayır. Bu elbisenin kol ağızları çok bol. O takıldı... Madem kahve içmek istemiyorsanız, size süt getireyim mi?"

Miss Marple, gülümsedi. "Çok naziksiniz. Evet, yatarken bir bardak sıcak süt içmek isterim. Bu insanın mışıl mışıl uyumasını da sağlar."

Bir süre daha konuştular. Sonra Miss Cooke'la Miss Barrow gitmek için kalktılar.

Fakat gidişleri bir hayli uzun sürdü. Önce biri, sonra diğeri unuttuğu bir şeyi almak için salona döndü. Bir eşarp, bir çanta, bir mendil...

Onlar uzaklaşırken, Anthea homurdandı. "Tavuk gibi gıdaklayıp durdular."

Lavinia, Miss Marple'a baktı. "Ben de Clotilde'le aynı fikirdeyim. İkisinin de tavırları çok yapmacıktı. Sanki rol yapıyorlarmış gibi bir halleri var."

Miss Marple, başını salladı. "Evet, haklısınız. Ben de onlarla bir hayli ilgilendim.

Yani, bu tura neden çıktıklarını, bu gezintiden zevk alıp almadıklarını düşündüm.

Sonra... bu yolculuğa katılmalarının sebebi neydi?"

Clotilde, sordu. "Bütün bu soruları cevaplandırabildiniz mi?"

"Evet, öyle sanıyorum." Yaşlı kadın içini çekti. "Birçok şeyin cevabını buldum zaten."

Clotilde, "Şu ana kadar eğlendiğinizi umarım," dedi.

Miss Marple, "Artık turdan ayrıldığım için memnunum," diye cevap verdi.

"Bundan sonra gidilecek yerlerden bir zevk almayacaktım."

"Evet... Anlıyorum..."

Clotilde, mutfaktan bir bardak süt getirdi. Miss Marple'la birlikte yukarı çıktılar.

Kadın, "Başka bir şey ister misiniz?" diye sordu.

"Hayır, hayır teşekkür ederim, Miss Clotilde. Gereken her şey burada. Küçük çantamı da yanıma aldım. Onun için valizimi açmam gerekmeyecek... Çok teşekkür ederim. Siz ve kardeşleriniz beni buraya çağırmakla büyük nezaket gösterdiniz."

"Bay Rafiel'in mektubunu aldıktan sonra başka türlü hareket edemezdik. İnce düşünceli bir insandı."

"Evet... İnce düşünceli ve zekiydi. Daima her ihtimali de hesaplardı sanırım... İyi geceler, Miss Clotilde."

Clotilde de gülümsedi, "iyi geceler... İyi uykular..."

Eski konağın holündeki büyük saat üçü çaldı...

Miss Marple, yatağında hemen doğrulup oturdu. Elini de yatağın başucundaki lambanın düğmesine uzatarak öylece bekledi. Odanın kapısı usulca açıldı. Biri yavaş yavaş, sessizce ilerledi. Miss Marple, birdenbire ışığı yaktı.

"Ah, siz miydiniz, Miss Clotilde? Bir şey mi var?"

"Hayır, hayır... Bir şeye ihtiyacınız olup olmadığına bakmaya gelmiştim,"

Clotilde, uzun mor bir sabahlık giymişti. Siyah saçlarıyla gerçekten eski Grek trajedilerindeki kadınlara benziyordu.

"Bir şeye ihtiyacım yok... Korkarım sütü de içmedim."

"Ya? Neden?"

Miss Marple, "Sütün bana iyi gelmeyeceğini düşündüm," dedi. Clotilde, karyolanın ayak ucunda durarak ona baktı. Miss Marple ilave etti. "Etkisi kötü

olabilirdi sütün."

"Ne demek istiyorsunuz?" Clotilde'in sesi sertleşmişti.

"Ne demek istediğimi biliyorsunuz."

"Neden bahsettiğinizi anlayamadım."

"Öyle mi?" Miss Marple'ın sesinde hafif bir alay vardı.

"Korkarım süt soğumuştur artık. Bunu mutfağa götürüp, size sıcağını getireyim."

Clotilde uzanarak, komodinin üzerindeki bardağı aldı.

Miss Marple, "Hiç zahmet etmeyin," diye gülümsedi. "Getirdiğiniz sütü içecek değilim."

"Doğrusu sözlerinizden hiçbir şey anlayamıyorum." Clotilde dikkatle yaşlı kadına bakıyordu. "Açıkçası çok garip bir insansınız. Neden böyle konuşuyorsunuz? Siz kimsiniz?"

Miss Marple, başına sardığı pembe yün atkıyı düzeltti. Vaktiyle Karayipler'deki o gece de yine başına böyle bir şey takmıştı. "Adlarımdan biri Nemesis'dir."

"Nemesis mi? Ne demek o?"

"Siz kültürlü bir kadınsınız. Bu sözün anlamını da bilmeniz gerek, Miss Clotilde.

Bazen İntikam Tanrıçası gecikir. Ama eninde sonunda çıkar gelir."

"Neden bahsediyorsunuz?"

Miss Marple, "Öldürdüğünüz çok güzel bir kızdan," dedi. "Öldürdüğüm çok güzel bir kızdan mı? Kimmiş o?"

"Verity tabii."

"Onu neden öldürmüş olayım?"

Miss Marple, "Kendisini çok sevdiğiniz için," diye cevap verdi.

"Tabii onu çok severdim. O da beni."

"Biri kısa bir zaman önce bana dünyanın en korkunç kelimesinin 'sevgi' olduğunu söyledi. Evet, siz de Verity'i çok seviyordunuz. Hayatınızdaki bir boşluğu doldurmuştu. O gelinceye kadar sevecek kimseniz olmamıştı. Ne kocanız, ne çocuğunuz. İçinizde birikmiş olan sevginizi ona verdiniz. O da sizi seviyordu.

Fakat sonra bir delikanlıya âşık oldu. İyi bir insan değildi o genç... Fakat Verity, onu seviyordu. Delikanlı da Verity'i. Ayrıca kız sizin baskınızdan kurtulmak da istiyordu. Çünkü siz sevginiz yüzünden ona yaşama hakkı tanımıyordunuz. Verity gittiği takdirde hayatınızın yine bomboş kalacağını biliyordunuz. Mümkün olsaydı

onun hiçbir zaman yanınızdan ayrılmamasını isteyecektiniz. Onu evlendirmeyecek, yaşı geçinceye kadar dizinizin dibinden ayırmayacaktınız.

Bazen böyle annelerle karşılaşılır."

Clotilde, bir sandalye çekerek, oturdu. "Durumu çok iyi anlamışsınız."

"Evet... Anladım tabii."

"Acaba ne kadar acı çektiğimi de anlayabildiniz mi?"

Miss Marple, başını salladı. "Evet..."

"Dünyada en çok sevdiğim insanı kaybediyordum. O tertemiz, saf kız, Michael gibi aşağılık, iğrenç bir ahlaksızla evlenmek istiyordu. Benim güzel Verity'me layık olmayan biriyle. Buna engel olmam gerekti."

Miss Marple, "Evet," dedi. "Verity'nin evlenmesine razı olacağınız yerde onu öldürdünüz."

Clotilde, ona baktı. "Ben böyle bir şey yapabilir miydim? Verity'i boğup, başını

taşla ezebilir miydim? Çok sevdiğim çocuğumu o hale sokabilir miydim? Bunu ancak ahlaksız ve manyak bir erkek yapabilirdi."

"Siz Verity'i boğup başını taşla ezmediniz ki. O başka bir kızdı. Verity hâlâ

burada değil mi? O bahçede sanırım. Onu boğmadınız. Sadece kendisine süt veya kahve içirdiniz. Bunun içinde ona acı vermeyecek bir şey vardı. Bol miktarda uyku ilacı... Verity ölünce onu bahçeye çıkardınız. Seranın yıkılan tuğlalarını yana çektiniz. Verity için orada bir mezar yaptınız. Seranın içinde. Sonra üzerini taş ve tuğlalarla örttünüz. Yığının üzerine de Poliganum diktiniz. O zamandan beri çiçek açıyor bu. Yıldan yıla da daha yayılıp, gelişiyor."

"Budala! İhtiyar budala! Elimden kurtularak bu hikâyeyi başkalarına anlatabileceğini mi sanıyorsun?"

Miss Marple, "Öyle sanıyorum," dedi. "Fakat pek de emin değilim. Güçlü

kuvvetli bir kadınsınız. Ayrıca cinayet işlemekten de kaçınmıyorsunuz. Siz bir değil iki kızı öldürdünüz değil mi? Bir Verity'i, bir de başka bir kızı."

"Evet, Nora Broad'u. Daha o yaştan sokak kadını olmaya başlamıştı. Bunu nereden anladınız?"

"Sizin kızınızmış gibi sevdiğiniz Verity'i boğarak, başını taşla ezmeye dayanamayacağınızı biliyordum. Fakat o sırada başka bir kız daha kaybolmuş, üstelik onun cesedi de bulunmamıştı. Fakat ben cesedin bulunduğundan emindim.

Yani aslında morgtaki ceset Verity değil, Nora Broad'du. Tabii ona Verity'nin elbiseleri giydirilmişti. Polisin ilk baş vuracağı kimse de yine gidip cesedin Verity olduğunu söylemişti. Bunu önceden planlamıştınız zaten."

"Neden?"

"Çünkü Verity'nin başını döndüren, onu sizden uzaklaştırmaya kalkan delikanlının katil olduğunu sanmalarını istiyordunuz. İşte bu yüzden Nora'nın cesedini kolay bulunmayacak bir yere sakladınız. O ortaya çıktığı zaman herkes cesedin Verity'e ait olduğunu zannedecekti. Bunu sağlamak için gereken şeyleri de yaptınız tabii.

Nora'ya, Verity'nin elbiselerini giydirdiniz. Yanına çantasını, bir iki mektubu, bileziklerini bıraktınız. Sonra... yüzünü taşla ezdiniz."

"Bir hafta önce de üçüncü cinayetinizi işlediniz. Elizabeth Temple'ı öldürdünüz.

Çünkü o bu taraflara geliyordu. Verity'nin ona bazı şeyler yazmış olmasından korkuyordunuz. Ayrıca Eliza-beth'le Başdiyakoz Brabazon bir araya geldikleri takdirde gerçeği ortaya çıkarabilirlerdi. Elizabeth'in Başdiyakoz'la karşılaşmasını

önlemeye karar verdiniz. Güçlü kuvvetli bir kadınsınız. O kayayı tepeden aşağıya da siz yuvarladınız."

Clotilde, "Sizi susturacak kadar kuWetliyim," dedi.

Miss Marple, başını salladı. "Bunu yapmanıza izin vereceklerini sanmıyorum. Ben yaşlı bir kadınım. Fazla gücüm de yok. Ama ben her şeye rağmen adaletin temsilcisiyim."

Clotilde, güldü. "Sizi öldürmeme kim engel olabilir?"

Miss Marple, "Koruyucu meleğim tabii," dedi.

"Demek ondan yardım umuyorsunuz?" Clotilde, bir kahkaha attı. Yerinden kalkarak yatağa doğru geldi.

Miss Marple, ilave etti. "Belki de benim iki koruyucu meleğim var. Çünkü Bay Rafiel cömert bir adamdı." O arada elini yastığının altına sokup çıkarmıştı. Şimdi avucunda bir düdük vardı. Bunu ağzına götürdü. Birdenbire evin içinde şiddetli bir düdük sesi yankılandı. Konu komşuyu bile ayağa kaldıracak kadar şiddetli bir sesti bu.

Aynı anda iki şey oldu. Odanın kapısı hızla açıldı. Clotilde döndü. Eşikte Miss BarroW duruyordu. Köşedeki gardıroptan ise Miss Cooke fırlamıştı. İki kadının o kibar ve nazik halleri kaybolmuştu. Her şeye hazır durumda bekliyorlar ve sert sert Clotilde'e bakıyorlardı.

Miss Marple, neşeyle güldü. "İki koruyucu melek! Bay Rafiel, çok ince düşünceli bir adamdı gerçekten!"

22. Miss Marple hikâyesini anlatıyor

Profesör Wanstead, sordu. "O iki kadının özel polis olduğunu ve sizi korumaya çalıştıklarını ne zaman anladınız?" Dikkatle karşısındaki koltukta dimdik oturan yaşlı kadına bakıyordu.

Londra'da hükümete ait bir binanın bir odasındaydılar. İçeride onlardan başka dört kişi daha vardı. Başsavcılıktan bir memur, Scotland Yard Müdür Yardımcısı Sir James Lloyd, Manstone Hapishanesi Müdürü Sir Andrew McNeil. Dördüncü

şahıs adalet bakanıydı

"Bunu ancak son gece anladım," diye cevap verdi. "O zamana kadar pek de emin değildim... Miss Cooke, o gece Clotilde'in bana getirdiği kahveyi içmeme engel oldu. Sözlerini çok dikkatle seçmişti ama ben onun uyarısını anladım. Daha sonra Miss Barrow, bana iyi geceler dilerken elimi dostça bir tavırla iki avucunun arasına aldı. Bana şefkatle bakıyordu. O arada elime bir şey sıkıştırdı. Daha sonra bunun çok kuvvetli bir polis düdüğü olduğunu gördüm... Bunu yastığımın altına sakladım..."

Profesör, "O gece kapınızı kilitlememiş olmanıza şaşıyorum," dedi.

"Bu hata olurdu. Ben Clotilde'in yanıma gelmesini istiyordum. Sütümü içeceğimi sanıyordu. Gelip uykuya dalıp dalmamış olduğuma bakacaktı. Tabii o uykudan bir daha uyanamayacaktım."

"Miss Cooke'un dolaba saklanmasına siz mi yardım ettiniz?"

"Hayır. Onun gardıroptan fırladığını görünce ben de şaşırdım. Herhalde ben...

şey... banyoya gittiğim sırada oraya saklanmıştı."

"Fakat o iki kadının evde olduğundan emindiniz?"

"Evet. Bana o düdüğü verdiklerine göre pek yakında bir yerde olmaları

gerekiyordu. Gece konaktan ayrılırken, bir şey unuttuklarını söyleyerek, salona girip girip çıktılar. Herhalde o arada pencerelerden birini aralamayı da başardılar."

"Kendinizi büyük tehlikeye attınız, Miss Marple."

Yaşlı kadın, "İnsan hayatı boyunca zaman zaman tehlikelerle karşılaşmak zorunda kalıyor," diye mırıldandı.

"Yardım kurumuna yollanılan paket meselesini soruşturduk. Onun içinde gerçekten dik yakalı, kırmızı siyah kareli bir örkek kazağı ve bir bere vardı..."

"Öyle olduğunu tahmin etmiştim zaten... Katil, kazağı dikkati yüzüne değil, giysilerine çekmek için giymişti. Cinayetten sonra da bunu ortadan kaldırması

gerekiyordu."

Profesör Wanstead, gülümsedi. "Sizden korkulur... Peki on yıl önce olanları ne zaman öğrenmeye başladınız."

Miss Marple, içini çekti. "Doğrusu başlangıçta her şey pek zor gözüktü. Hatta Bay Rafiel kızmaya bile başlamıştı Bana hiçbir şey açıklamadığı için öfkeleniyordum.

Fakat şin onun akıllılık etmiş olduğunu anlıyorum. Planını kusursuz bir: kilde yapmıştı. Bana her seferinde yeteri kadar bilgi verilmemi sağlamıştı. Önce koruyucu meleklerimi St. Mary Mead'e yollamış, benim nasıl bir insan olduğumu öğrenmelerini istemişti. Sonra bana turda yer ayırtmıştı."

"Yolculardan şüphelendiğiniz oldu mu hiç?"

"Kısa bir zaman Joanna Crawford'la Emlyn Price'ın üzerinde durdum."

"Neden?"

"İnsanların gençliklerinde hisleri çok şiddetli olur... Aşkları da, kıskançlıkları da...

Fakat sonra kötülük kokusunun onlardan gelmediğini iyice anladım. Fakat son gece şeri içerken Joanna'yla Emlyn'i özellikle ileri sürdüm. Asıl düşüncelerimin anlaşılmaması için. Onları gördüğüm zaman ikisinden de bu şekilde faydalandığım için özür dileyeceğim."

"Evet... Yola çıktınız ve sonra Elizabeth Temple öldü..."

"Hayır. Ondan önce eski konağa davet edildim. Bunu da Bay Rafiel tertiplemişti tabii. Onun için de konağa gitmem gerektiğini biliyordum. Fakat sebep neydi?

Bunu anlayamıyordum. Sonra bir şeyin farkına vardım... Daha doğrusu sezdim.

Evin havasında bir şeyler vardı... Müthiş bir azap, derinlere işlemiş bir acı ve korku... Bunu ancak 'bir normalleşme çabası' diyebileceğim bir şey de karışıyordu."

Wanstead, "Bu son sözleriniz ilgimi çekti," dedi.

"Zannedersem bu Lavinia Glynn'la ilgiliydi. Kadın normal ve nazik bir insandı.

Evin havası ona göre değildi yani... Sonra diğer iki kardeşi inceledim, ilgimi ilk Clotilde çekti. Uzun boylu, güzel, kuvvetli bir kişiliği olan bir kadındı. Elizabeth Temple gibi... Ayrıca eski trajedilerdeki tipleri andırıyordu... Hisleri çok kuvvetliİnsan olduğu da belliydi.. Anthea'ya gelince... İnsanı rahatsız eden bir kadındı. Hareketleri garipti. Onun gizli bir hissin etkisinde olduğunu sezdim. Ve bunun korku olduğunu düşündüm. Anthea bir şeyden korkuyordu. Çok korkuyordu,

belki de cinayeti o işledi, diye düşündüm. Ve bunun meydana çıkmasından korkuyordu. Önce sizi süzüyor, sonra da birdenbire arkasında biri duruyormuş gibi omzunun üzerinden bakıyordu... Bense evin atmosferini daha da iyi hissetmeye başlamıştım. Anthea ertesi gün beni eski konağın bahçesine çıkardı. Çim alanın sonunda, duvarın dibinde bir tepecik vardı. Bunun üzerine bir sarmaşık dikilmişti. Daha ziyade çirkin yerleri kapatmak için kullanılan bir şeydi bu. Poliganum... Aslında gayet çabuk gelişir ve çiçek açardı. Yolunun üzerindeki her şeyi yutar, kurutur ve öldürürdü. İnsanı korkutan bir bitkiydi o. Ben ilk gördüğüm zaman, beyaz çiçekleri açmak üzereydi. Orada dururken Anthea'nın o yığından korktuğunu anladım... Ondan sonra olanları biliyorsunuz...Elizabeth Temple öldürüldü. Joanna'yla Emlyn, kayayı birinin yuvarladığını açıkladılar.

Olayın bir cinayet olduğu belliydi..." Miss Marple, bir an durdu. "Ondan sonra durumu iyice anladım sanıyorum. Üç cinayet işlenmiş olduğuna karar verdim.

Bay Rafiel'in oğlunun, o sabıkalı ve ahlaksız gencin aslında katil olmadığı

belliydi... Başdiyakoz Brabazon'un sözleri de bu inancımı kuvvetlendirdi. O

Verity'le Michael'ı tanıyordu. İki genç evlenmek için ona baş vurmuşlardı. Ve Başdiyakoz onların nikâhını kıymaya razı olmuştu. Bu evliliğin pek uygun bir şey olmadığını bilmesine rağmen vermişti bu kararı. Çünkü Michael'la Verity'nin birbirlerini gerçekten büyük bir aşkla sevdiklerini anlamıştı. Delikanlının da bütün kötü şöhretine rağmen Verity'e daima sadık kalmayı ve hayatını bir düzene sokmak istediğini de sezmişti... Verity'i bu kadar çok seven Michael onu boğup, yüzünü taşla parçalamış olamazdı.., Sonra elimde bir ipucu

vardı. Elizabeth Temple'ın o sözü... Eliza-beth, Verity'nin sevgi yüzünden öldüğünü söylemişti...

"Artık durum ortadaydı. Clotilde, Verity'i çok seviyordu ve onun Michael'la evlenip gitmesine de razı değildi... Muhakkak ki Michael, başlangıçta Verity'nin öldürüldüğünü bilmiyordu. Herhalde düğün günü kararlaştırdıkları yerde sevgilisini bekledi durdu. Belki de ona Verity'nin el yazısını taklit ederek bir mektup da yolladı. Genç kızın fikrini değiştirdiğini, artık onunla evlenmek istemediğini belirten bir not... Michael, Verity'nin bile bile, zalimcesine ve hatta delicesine ortadan kaldırılmış olduğundan şüphelenmedi tabii. Clotilde, çok sevdiği Verity'nin nefret ettiği delikanlıyla evlenmesine, yanından kaçmasına izin vermeyecekti. Bir bakıma onu daima yanında tutacaktı. Öyle de yaptı. Verity'i öldürdü ve bahçeye gömdü."

"Kardeşleri bu durumdan hiç şüphelenmediler mi acaba?"

"Lavinia Glynn, o sırada konakta değildi. Kocası henüz ölmemişti. Fakat Anthea evdeydi tabii. Zannedersem kadın da olanların farkına vardı. Belki önce Verity'nin öldürülmüş olduğundan şüphelenmedi. Fakat Clotilde'in bahçenin ucunda o yığını

meydana getirdiğini ve üzerine sarmaşığı diktiğini biliyordu. Belki de gerçeği yavaş yavaş anladı... Clotilde, ise artık kendisini iyice kötülüğe kaptırmıştı. Hatta ondan sonraki cinayetin planını yaparken kendince eğlendi de sanırım. Erkek delisi bir kız vardı köyde. Nora Broad. Kız zaman zaman Clotilde'e geliyor, ondan bir şeyler almaya çalışıyordu. Zannedersem Clotilde kıza bir gün pikniğe çıkacaklarını söyledi. Yeri önceden seçmişti sanırım. Kızı boğdu, yüzünü ezdi ve onu taşların altına sakladı. Nora'yı onun öldürdüğü, kimsenin aklına gelmeyecekti.

Clotilde, Nora'yı Verity'nin kılığına da sokmuştu. Cesedin bir süre bulunmayacağını umuyordu. Fakat o arada Nora'nın Michael'ın arabasında görüldüğü, kızın delikanlıyla gezdiği dedikodularını etrafa yaymaya başladı. Hatta belki de Verity'nin Michael'ın bu ihaneti yüzünden nişanı bozduğunu da iddia etti... Ve bütün bunlardan zevk de aldı sanırım. Zavallı..."

'Ona neden 'Zavallı,' diyorsunuz, Miss Marple?"

Yaşlı kadın, "Çünkü," diye cevap verdi. "Hiç kimsenin Clotilde kadar azap çektiğini sanmıyorum... Tam on yıl.. Tam on yıl acı içinde kıvrandı. Daima Verity'nin mezarının yanında oturuyordu. Kızı, konakta alıkoymuştu. Bir daha gidemeyecekti Verity. Fakat Clotilde başlangıçta bunun ne demek olduğunu bilmiyordu. Fakat sonra? Dünyada en çok sevdiği insanı kendi eliyle ortadan kaldırmış olduğunu anladı. Verity'nin sağ olması için her şeyini vermeye hazırdı.

Ama ölenler geri gelmez ki... Bu yüzden yıllarca acı çekti. Clotilde...

Yanılmıyorsam Anthea'yı korkutan da bu azaptı... Ayrıca kadın, ablasının sırrını

öğrenmişti artık. Clotilde'in bunu fark ettiğini de seziyordu. Ve Anthea, Clotilde'in yapacaklarından da korkmaktaydı. O paketi postaya atması için kardeşine Clotilde verdi. Clotilde bana kardeşinin dengesiz olduğunu, zaman zaman kıskançlığa kapıldığını, öyle anlarda her şeyi yapabileceğini de söyledi. Zannedersem ilerde bir gün Anthea'ya da bir şey olacaktı... Yani, Clotilde kardeşini öldürecek, sonra da onun vicdan azabından intihar ettiğini açıklayacaktı..."

Sir Andrew, "Ve siz hâlâ bu kadına acıyorsunuz," dedi. "Böyle bir kötülük kanserden farksızdır. Acıya sebep olur."

"Belki..."

Profesör Wanstead, "Herhalde o gece koruyucu melekleriniz sizi alıp götürdükten sonra olanları size anlattılar?" diye sordu.

"Clotilde'i mi kastediyorsunuz?... Kadın benim süt bardağını almıştı. Miss Cooke beni odadan çıkarırken elinde bardakla duruyordu. Sütü o mu içti?"

"Evet. O kadar çabuk davrandı ki, kimse ona engel olamadı."

"Buna şaşmadım... Clotilde kaçamayacağını anlamıştı. Artık çektiği azaptan da kurtulmayı istiyordu... Düşünsenize yığına bakıp, poliganumun çiçeklerinden koparırken Verity'i karşısında görüyor gibi oluyordu herhalde. Bundan daha korkunç bir şey düşünebilir misiniz? Daha korkunç bir şey?..."

23. Sonuç

1.

Miss Marple'la Profesör Wanstead odadan çıkınca, Sir Andrew McNeil, "Yaşlı

kadın ödümü patlattı," diye mırıldandı. "Çok müşfik ve şirin... Ve çok amansız..."

Profesör, Miss Marple'ı aşağıda bekleyen arabasına bindirdi. Sonra da kısa bir konuşma yapmak için tekrar yukarı çıktı.

"Eee... Miss Marple'ı nasıl buldun, Edmund?"

Adalet bakanı, "Şimdiye kadar rastladığım kadınların en korkuncu," diye cevap verdi.

Profesör Wanstead, "Zalim ve amansız, değil mi?" dedi.

"Hayır, hayır. Onu demek istemedim... Fakat insan ona bakar ve söylediklerini dinlerken bayağı dehşete kapılıyor."

Profesör, düşünceli bir tavırla mırıldandı. "İntikam Tanrıçası Nemesis."

Scotland Yard'ın müdür yaraması, "O iki kadın," dedi. "Miss Marple'ı korumakla görevlendirilen o iki kadın polis... O geceyi anlatırken ikisi de hayretlerini saklayamadılar. Kadınlar eve kolayca girmiş ve herkes uyuyana kadar aşağıdaki küçük bir odaya saklanmışlar. Sonra usulca yukarı çıkmışlar. Biri dolaba gizlenmiş, diğeri dışarda odanın kapısını görebileceği bir yere... Yatak odasına saklanan, dolaptan fırladığı zaman çok şaşırdığını söyledi. Miss Marple, başında pembe bir atkıyla sakin sakin yatağında oturuyor ve yaşlı bir öğretmen edasıyla konuşup duruyormuş... İki polis de, 'O zaman ödümüz patladı işte,' dediler..."

Profesör Wanstead, "Pembe yumuşak bir atkı..." diye başını salladı. "Evet, hatırlıyorum..."

"Hatırladığın nedir?"

"İhtiyar Rafiel'in sözlerini. Miss Marple'ı bana o anlattı. Sonra da kahkahayla güldü. 'Bir şeyi hiçbir zaman unutmayacağım,' dedi. 'Karayipler'de bir adada kalıyordum... Gece kapı birdenbireaçıldı ve o zamana kadar dalgın bir bunak sandığım Miss Marple içeri girdi. Başına yumuşak, pembe yünden bir atkı

sarmıştı. Bana hemen kalkmamı ve bir cinayete engel olmak için bir şeyler yapmamı söyledi. Ona kendisini ne sandığını sordum. Verdiği cevabı hâlâ

hatırlıyorum. Bana İntikam Tanrıçası Nemesis olduğunu söyledi... Doğrusu o zamana kadar Miss Marple gibi bir İntikam Tanrıçası olabileceğini aklımdan bile geçirmemiştim.

Kadın Nemesis'den başka her şeye benziyordu...' Özellikle o pembe atkı hikâyesi pek hoşuma gidiyor." Profesör Wanstead, düşünceli bir tavırla tekrarladı. "Pek hoşuma gidiyor..."

2.

Profesör Wanstead, "Michael," dedi. "Seni Miss Jane Marple'la tanıştırmak istiyorum. Kendisi senin adına bir hayli uğraştı."

Otuz iki yaşlarındaki genç adam, ak saçlı, zayıf ve dalgın tavırlı kadına baktı.

Yüzünde hayret dolu bir ifade belirmişti. Bu sözlere inanamadığı anlaşılıyordu.

"Ah... şey... evet... galiba bunu duydum. Çok teşekkür ederim." Wanstead'e döndü. "Söylenenler doğru değil mi? Sözde beni affedeceklermiş."

"Evet... Seni yakında serbest bırakacaklar. Kısa bir zaman sonra özgürlüğüne kavuşacaksın."

"Ya..." Michael'ın buna da pek inanamadığı belliydi.

Miss Marple, şefkatle, "Herhalde bu duruma alışabilmeniz için biraz zaman geçmesi gerek," diye gülümsedi.

Bir taraftan da genç adamı süzüyordu. Michael'ı on yıl önceki haliyle görmeye çalışmaktaydı... "Evet, Michael hâlâ yakışıklı... Fakat artık geçen on yılın etkileri de görülmeye başlamış... Yüz hatları gergin, bakışları şüphe dolu... Fakat yine de hoş... Çok hoş... Muhakkak ki on yıl önce çok neşeli ve şirindi de... Ama artık o neşeyi kaybetmiş tabii. Şirinliğini de... Belki tekrar o eski halini bulur. Ağzının biçimi zayıf

karakterli olduğunu ortaya koyuyor. Gözleri çok güzel. İri iri...

Dikkatle insanın yüzüne bakıyor, bakışlarını kaçırmıyor. Herhalde yalan söylerken de böyle yapar ve karşısındakini kendisine inandırırdı. Onu birine benzetiyorum... Ama kime... Dur bakayım?..." Miss Marple, eski günlerle ilgili hatıralarını çabucak araştırdı. "Aaa... Tabii. Jonathan Birkin'e... Koroda şarkı

söylerdi o. Güzel bir sesi vardı. Baritondu sanırım. Kızlar peşini hiç

bırakmazlardı. Üstüne fazla düşerlerdi onun. Gabriel Şirketi'nde de iyi bir işi vardı. Gayet iyi bir işi... Ama sonradan sahte çek sürdüğü için kovuldu."

Michael, mırıldandı. "Şey..." Daha da mahcup bir tavır takınmıştı. "Çok naziksiniz... Yani benim yüzümden bir sürü zahmete girmiş, uğraşıp durmuşsunuz..."

Miss Marple, "Bunu seve seve yaptım," diye cevap verdi. ''Çok da zevk aldım...

Neyse... Tanıştığımıza memnun oldum... Görüşmek üzere. Hayatınızın bundan sonra çok güzel geçeceğini umarım... Memleketimizin hali bu ara pek iyi değil.

Fakat herhalde sonunda hoşunuza gidecek bir iş bulabilirsiniz."

Michael, "Evet," dedi. "Evet... Çok teşekkür ederim... Şey... Emin olun size gerçekten derin bir minnet duyuyorum." Fakat yine de olanlara pek inanamadığı

sesinden belliydi.

Miss Marple, başını salladı. "Bana değil, babanıza minnet duymanız gerek."

Genç adam, hayretle ona baktı. "Babama mı? O benden pek hoşlanmazdı.

Gözünden düşmüştüm babamın."

Miss Marple, "Babanız ölüm döşeğindeyken adaletin yerine getirilmesini ve sizin kurtarılmanızı istedi," dedi.

"Adalet..." Michael Rafiel, bir an bu sözü düşündü.

"Evet, babanız adaletin çok önemli olduğuna inanıyordu. Yanılmıyorsam kendisi de aslında gayet adil bir insandı. Bana düşündüğü işi üzerime alıp almayacağımı

sormak için yazdığı mektubunda, şöyle bir cümle de vardı:

'Adalet bir çağlayan gibi köpürerek akmalı..."

"Ya?... Ne anlama geliyor bu? Yoksa Shakespear'ın bir sözü mü?"

"Hayır, dua kitabından bir cümle... İnsanın bunun üzerinde uzun uzun durması

gerek. Ben de öyle yaptım."

Miss Marple, elinde taşıdığı bir paketi açtı. "Bunu bana verdiler... Olanların iç

yüzünü ortaya çıkardığım için bunun bende kalmasından memnun olacağımı

düşündüler anlaşılan. Fakat bence ilk seçme hakkı size verilmeli. Tabii eğer bunu gerçekten istiyorsanız... Ama belki de istemeyeceksiniz..."

Miss Marple, genç adama Verity Hunt'ın fotoğrafını uzattı. Bu, Clotiide Bradbury-Scott'm yaşlı kadına eski konakta son gece gösterdiği resimdi.

Michael Rafiel, fotoğrafı aldı. Bir an durarak buna uzun uzun baktı. Yüzündeki ifade değişti.Çehresinin hatları yumuşadı. Sonra da tekrar sertleşti.

Miss Marple, sessiz sedasız onu seyrediyordu. Sessizlik uzadı... Uzadı... Profesör Wanstead de bakıyordu. Bir genç adama, bir yaşlı kadına.

Profesör, birdenbire, bu önemli bir an sanırım, diye düşündü. Bir hayatı

etkileyecek bir an...

Michael Rafiel, içini çekti. Sonra da elini uzatarak fotoğrafı Miss Marple'a geri verdi. "Hayır... Haklısınız... Resmi istemiyo-rum... O eski hayat çok gerilerde kaldı... Verity... gitti... Onu daima yanımda tutmama imkân yok... Bundan sonra...

yepyeni şeyler yapmam gerek... İleriye bakmalı ve buna uygun şekilde hareket etmeliyim... Siz..." Tereddütle duraklayarak, yaşlı kadına baktı. "Siz ne demek istediğimi anlıyorsunuz sanırım?"

Miss Marple, başını salladı. "Evet... Anlıyorum... Doğru düşünüyorsunuz... Yeni başlayacak olan hayatınız için size iyi şanslar diliyorum, yavrum."

"Teşekkür ederim... Görüşmek üzere..." Michael dönerek çıktı.

Profesör Wanstead, "Onun fazla heyecanlı ve sevinçli olduğu söylenemez," diye mırıldandı. "Pek durgundu... Halbuki size

daha sevinçle teşekkür edebilirdi."

Miss Marple, cevap verdi. "Zararı yok.. Hiç zararı yok... Ben zaten onun hareretle ellerime sarılmasın! beklemiyordum. Böyle hareket ettiği takdirde daha da utanırdı." Bir an durdu. Sonra ilave etti. "Gerçekten öyle... Yani birine teşekkür etmek, hayata yeniden başlamak ve her şeye bambaşka bir açıdan bakmak kolay olmasa gerek. Michael'ın hayata yeniden uyabileceğini sanıyorum... Acı hisleri yok onun. Bu da çok önemli bir şey. Şimdi Verity'in onu neden o kadar sevdiğini daha iyi anladım."

Profesör, "Belki Michael bu sefer eskisi gibi hareket etmez," ' "Belki artık dürüstçe davranır."

Miss Marple, içini çekti. "Açıkçası ben pek sanmıyorum. Doğruyu tek başına bulabileceğini hiç zannetmiyorum. Tabii kendisine aklı başında, dürüst bir kız yardım ederse o başka. Michael yakında öyle bir kızla tanışmasını dilerim."

Profesör Wanstead, güldü. "İşte en çok hoşuma giden tarafınız da bu. Meselelerin nasıl halledileceklerini biliyorsunuz..."

3.

Bay Brodribb, ortağı Bay Schuster'a, "Miss Marple neredeyse gelir," dedi.

Schuster, başını salladı. "Evet.. Ne inanılmayacak şey değil mi, Brodribb?"

Ortağı, "Zaten ben de önce anlatılanların hiçbirine inanamadım," diye cevap verdi.

"Rafiel'in tam öleceği bir sırada böyle bir şeye kalkışması da garibime gitmişti.

Hatta bir an onun bunadığını sanmıştım. Hoş Bay Rafiel de bunayacak yaşta değildi ya, o da başka."

Masada bir zil çaldı. Bay Schuster, ahizeyi kaldırdı. "Ya? Demek geldi? Hemen yukarı getirin..." Almacı yerine bırakarak, Brodribb'e döndü. "Miss Marple, gelmiş... Çok acayip bir mesele bu.... Doğrusu ömrümde bundan daha garip bir şey duymadım. Bay Rafiel, yaşlı bir kadına otobüsle gezintiye katılmasını

bildiriyor. Fakat kadına ne yapmasını, neyi bulmasını istediğini de açıklamıyor...

Biliyor musun, polis de o Clotilde denilen kadının gerçekten üç cinayet işlediğine kesinlikle karar vermiş. Üç cinayet! Duyulmuş şey mi bu? Verity'nin kemikleri de yaşlı kadının söylediği gibi bahçedeki o kümbetin altından çıkmış. Üzeri sarmaşık sarılı tepeciğin altından..."

Brodribb, "İhtiyarı da öldürmediklerine şaşıyorum," diye mırıldandı. "O kendisini koruyamayacak kadar yaşlı."

"Söylediklerine göre iki polis tutmuş. Kadını onlar koruyorlarmış."

"Ne? İki polis birden mi?"

"Evet... Bunu ben de yeni öğrendim."

Bir kâtip Miss Marple'ı içeri soktu.

Brodribb, ayağa kalkarak yaşlı kadını karşıladı. "Hoş geldiniz, Miss Marple...

Tebrikler..."

Bay Schuster de Miss Marple'ın elini sıktı. "Evet... Tebrikler... Mükemmel bir başarı gösterdiniz."

Miss Marple, sakin bir tavırla masanın diğer tarafındaki koltuğa yerleşti. "Size mektubumda da açıkladığım gibi," diye söze başladı. "Bana yapılan teklifin şartlarını yerine getirdiğimi sanıyorum. Benden istenilen işi yaptım. Üzerime aldığım görevi yerine getirdim."

Brodribb, başını salladı. "Tabii, tabii. Zaten durumu biz de öğrendik. Profesör Wanstead'le konuştuk... Polisle de. Evet, gerçekten üzerinize aldığınız işi mükemmel bir şekilde başardınız, Miss Marple. Tebrik ederiz."

Miss Marple, içini çekti. "Açıkçası başlangıçta benden istenilen şeyi yapamayacağımdan korkuyordum. İlk bakışta çok zor, hatta imkânsızmış gibi duruyordu bu."

"Gerçekten öyle... Ben ilk günlerde kendi kendime, 'Olacak iş değil bu,' dedim durdum. Doğrusu o kördüğümü nasıl çözdüğünüzü hâlâ anlamış değilim, Miss Marple."

Yaşlı kadın, "Başarmaya kararlı olmak gerek," dedi. "İnsan azmedince başarıya ulaşıyor. Öyle değil mi?"

Brodribb, "Şimdi gelelim sizin için bir kenara ayrılan paraya," gülümsedi. "Bu bizde. Parayı istediğiniz zaman alabilirsiniz.

Ama bunu bankadaki hesabınıza yatırmamızı istersiniz... Belki bu parayla hisse senetleri almayı düşünüyorsunuz ve konuyu bir bilenle konuşacaksınız."

Miss Marple, düşünceli bir şekilde ona baktı. "Yirmi bin sterlin. Benim için adeta bir servet bu." Bir an durdu. Sonra da ilave etti. "İnanılacak gibi değil."

"Eğer bir işe para yatırmak istiyorsanız, size kendi komisyoncumuzun adını da verebiliriz. Çok dürüst ve bu işlerden iyi anlayan bir insandır."

Miss Marple, "Benim yaşımda para biriktirmeye kalkmak yersiz," dedi. "Şu veya bu işe yatırım yapmak da öyle... Bence insanın eline para geçtiği zaman bunun zevkini çıkarması gerek. Herhalde Bay Rafiel de öyle yapmamı isterdi. Param olmadığı için mahrum kaldığım bazı şeyleri alacağımı da tahmin etmişti herhalde."

Bay Brodribb, "Sizi gayet iyi anlıyorum," diye cevap verdi. "O halde Bay Rafiel'in size bıraktığı parayı bankanıza yatırmamızı istiyorsunuz?"

Miss Marple, başını salladı. "Evet... Lütfen... St. Mary Mead'de, Middleton Bankası..."

"Hesap numaranızı hatırlıyor musunuz? Hoş, buna da gerek yok ya..."

Miss Marple, "O parayı harcayacağım tabii," diye gülümsedi. "Onun için paranın cari hesaplara yatırılması iyi olur." Ayağa kalkarak iki avukatın elini sıktı.

"Fakat Miss Marple..." Brodribb, şaşırıp kalmıştı. "Neyse, iyisi siz bankanızın müdürüyle konuşun... Belki bir kenara biraz ayırırsınız. Bildiğiniz gibi, 'Ak akçe kara gün içindir,' demişler

Miss Marple, "Kara günler göreceğimi hiç sanmıyorum," dly cevap verdi. Sonra iki avukatın ellerini tekrar sıktı. "Çok teşekkür ederim, Bay Brodribb... Size de Bay Schuster. Bana karşı çok iyi davrandınız. İstediğim bilgiyi de verdiniz."

"Paranın gerçekten cari hesaplara yatırılmasını mı istiyorsunuz, Miss Marple?"

Yaşlı kadın, "Evet," dedi. "O parayı harcayacağım... Bana kalan mirasın iyice zevkini çıkaracağım."

Kapıda bir an durarak arkasına baktı. Hafif bir kahkaha attı. Hayal gücü

Brodribb'inkinden daha fazla olan Schuster bir an onun genç kızlığmdaki halini görür gibi oldu. Neşeli, güzel ve muzip bir kız...

Miss Marple, "Bay Rafiel eğlenmemi isterdi," diyerek kapıdan çıktı.

Brodribb, "İntikam Tanrıçası Nemesis," diye başını salladı. "Rafiel yaşlı kadından böyle bahsetmişti. Nemesis... Allah aşkına bu yaşlı kadının İntikam Tanrıçası'na benzer bir tarafı var mı?"

Schuster, omzunu kaldırdı.

Brodribb, ilave etti. "Herhalde.bu da Bay Rafiel'in şakalarından biri..."

SON